

**Міністерство освіти і науки України
Одеський національний технологічний університет
Кафедра туристичного бізнесу та рекреації**

КОМПЛЕКСНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА БАКАЛАВРА

Тема

**Формування регіонального туристичного продукту на основі етно -
культурних парків Одеської області**

Головний керівник кваліфікаційної роботи бакалавра
д.е.н., професор, зав. кафедри ТБтаР ОНТУ
Наталя ДОБРЯНСЬКА

Тема індивідуальної кваліфікаційної роботи бакалавра
Розробка та впровадження оглядової екскурсії для школярів
до етно-парку Нью-Васюки

Здобувач

Геннадій НАЗАРОВ

4 курсу групи МТ-43
спец. 242 «Туризм»

Керівник:

професор ТБтаР Віра ЛЕБЕДСЬКА

Консультант:

професор каф. ФОтаА Лариса ІВАНЧЕНКОВА

Кваліфікаційна робота допускається до захисту
Рішення кафедри від 02 червня 2026 р., протокол № 10

Завідувачка кафедри ТБтаР

Наталя ДОБРЯНСЬКА

Одеса – 2026

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Інститут	ННІ готельно-ресторанного і туристичного бізнесу та енології ім. О.О. Преображенського
Кафедра	туристичного бізнесу та рекреації
Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	242 Туризм
Освітня програма	Міжнародний туризм

ЗАТВЕРДЖУЮ
Зав. кафедри ТБтаР
Наталя ДОБРЯНСЬКА

10 березня 2026 р.

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧА Назарову Геннадію Михайловичу

1.Тема роботи: Розробка та впровадження оглядової екскурсії для школярів до етно-парку Нью-Васюки

Затверджена наказом ОНТУ від 02.02.2026 р. наказ № 77 - 03

2.Термін здачі здобувачем закінченої роботи 30 травня 2026 р.

3.Вихідні дані до роботи:методичні вказівки до виконання кваліфікаційної роботи бакалавра; наукова та фахова література з теорії та практики екскурсійної діяльності, дитячого та молодіжного туризму; нормативно-правові акти України у сфері туризму та освіти; статистичні дані щодо туристичних потоків в Одеській області; офіційні матеріали, маркетингова та рекламна інформація етно-парку Нью-Васюки; результати власних досліджень.

4.Перелік питань, які потрібно розробити:

1. Дослідити теоретико-методичні засади організації екскурсійної діяльності для школярів.

2. Провести аналіз туристично-рекреаційного потенціалу та інфраструктури етно-парку Нью-Васюки.

3. Розробити концепцію та детальну програму оглядової екскурсії для школярів до етно-парку Нью-Васюки.

5.Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)

Презентація: 18 слайдів

6. Консультанти по роботі із зазначенням розділів роботи(для кваліфікаційної роботи бакалавра):

Розділ	Консультант	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв
Розділ 3	Лариса ІВАНЧЕНКОВА	10.03.2026р	20.05.2026р

7.Дата видачі завдання:10.03.2026р.

Керівник _____ Віра ЛЕБЕДЄВА

Завдання прийняв до виконання _____ Геннадій НАЗАРОВ

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ п/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи бакалавра	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1	Затвердження теми КРБ	02.02.2026	виконано
2	Пошук та перегляд джерел інформації	30.03.2026	виконано
3	Написання першого розділу	09.04.2026	виконано
4	Написання другого розділу	19.04.2026	виконано
5	Написання третього розділу	29.04.2026	виконано
6	Написання висновку, формування списку використаних джерел, додатків	02.05.2026	виконано
7	Здача закінченої кваліфікаційної роботи	25.05.2026	виконано
8	Розробка презентації	29.05.2026	виконано

Здобувач _____ Геннадій НАЗАРОВ

Керівник роботи _____ Віра ЛЕБЕДЄВА

Несу відповідальність за ідентичність електронного та друкованого варіантів кваліфікаційної роботи, даю згоду на обробку персональних даних та не заперечую проти розміщення кваліфікаційної роботи на офіційних web-ресурсах ОНТУ.

Підтверджую, що у кваліфікаційній роботі відсутні порушення норм академічної доброчесності.

Здобувач _____ Геннадій НАЗАРОВ

АНОТАЦІЯ

до кваліфікаційної роботи бакалавра

Метою виконання роботи є розробка та обґрунтування проєкту оглядової екскурсії для школярів до етно-парку Нью-Васюки з урахуванням сучасних методичних підходів, організаційно-правових норм та маркетингових інструментів для її успішного впровадження на ринок туристичних послуг Одеського регіону.

Об'єктом аналізу, узагальнень і дослідження виступають процеси організації та надання екскурсійних послуг у сфері дитячого туризму.

Предметом дослідження є теоретичні, методичні та практичні напрями розробки та впровадження оглядової екскурсії для школярів на прикладі етно-парку Нью-Васюки.

Завданням роботи передбачено дослідження теоретичних основ екскурсійної діяльності, аналіз потенціалу етно-парку Нью-Васюки та ринку дитячого туризму в регіоні, розробку детальної програми, технологічної карти та калькуляції вартості екскурсії, а також формування комплексу маркетингових заходів для її просування та рекомендацій щодо безпечної організації.

За результатами виконаної роботи сформульовано комплексний екскурсійний продукт, адаптований до потреб та вікових особливостей школярів, що поєднує освітні, виховні та розважальні елементи. Розроблено маршрут, змістовне наповнення з інтерактивними компонентами, розраховано економічну ефективність та запропоновано стратегію просування.

Одержані результати можуть бути використані туристичними агентствами, закладами загальної середньої освіти, адміністрацією етно-парку Нью-Васюки для організації дозвілля школярів.

Рік захисту роботи: 2026

SUMMARY

of the qualification work

The purpose of the work is to develop and substantiate a project for a sightseeing tour for school children to the New Vasyuki ethno-park, considering modern methodological approaches, organizational and legal norms, and marketing tools for its successful implementation in the tourist services market of the Odesa region.

The object of analysis, generalization, and research is the processes of organizing and providing excursion services in the field of children's tourism.

The subject of the research is the theoretical, methodological, and practical aspects of developing and implementing a sightseeing tour for school children, based on the example of the New Vasyuki ethno-park.

The tasks of the work include studying the theoretical foundations of excursion activities, analyzing the potential of the New Vasyuki ethno-park and the children's tourism market in the region, developing a detailed program, a technological map, and a cost calculation for the tour, as well as forming a set of marketing measures for its promotion and recommendations for safe organization.

Based on the results of the work, a comprehensive excursion product has been formulated, adapted to the needs and age characteristics of school children, combining educational, upbringing, and entertainment elements. A route, content with interactive components, has been developed, economic efficiency has been calculated, and a promotion strategy has been proposed.

The obtained results can be used by travel agencies, general secondary education institutions, the administration of the New Vasyuki ethno-park for organizing school children's leisure.

Yearofdefense: 2026

ЗМІСТ

ВСТУП.....	7
РОЗДІЛ 1	
Теоретико-методичні засади організації екскурсійної діяльності для школярів	11
1.1. Сутність, функції та класифікація екскурсій як форми освітньо-виховної роботи.....	11
1.2. Психолого-педагогічні особливості організації екскурсій для школярів різних вікових груп.....	19
1.3. Методика розробки та впровадження екскурсійного продукту: етапи, зміст, інтерактивні елементи.....	28
Висновки до 1 розділу	35
РОЗДІЛ 2	
Аналіз передумов розробки екскурсії до етно-парку Нью-Васюки.....	37
2.1. Аналіз сучасного стану та тенденцій розвитку дитячого та шкільного туризму в Одеському регіоні.....	37
2.2. Характеристика туристично-рекреаційного потенціалу та інфраструктури етно-парку Нью-Васюки.....	48
2.3. Оцінка конкурентного середовища та маркетингової діяльності етно-парку Нью-Васюки.....	58
Висновки до 2 розділу	66
РОЗДІЛ 3	
Проєктування і впровадження оглядової екскурсії для школярів «День у етно-казці: Пригоди у Нью-Васюках».....	68
3.1. Розробка концепції, програми та змістовного наповнення оглядової екскурсії для школярів.....	68
3.2. Організаційно-логістичне та фінансове обґрунтування екскурсійного продукту.....	81
3.3. Розробка маркетингової стратегії просування та рекомендації щодо впровадження екскурсії для школярів	87
Висновки до 3 розділу	92
ВИСНОВКИ	96
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	99
ДОДАТКИ.....	105

ВСТУП

Актуальність теми. В умовах динамічних соціокультурних трансформацій та зростання інформаційних потоків, освітній процес потребує впровадження інноваційних форм та методів навчання, здатних зацікавити сучасних школярів. Екскурсійна діяльність, як невід'ємна складова позакласної роботи, виступає одним із найефективніших інструментів для всебічного розвитку особистості дитини. Вона поєднує пізнавальні, виховні, оздоровчі та розважальні функції, сприяючи формуванню цілісного світогляду, розвитку критичного мислення та практичному засвоєнню знань.

Одеський регіон, маючи значний туристично-рекреаційний потенціал, пропонує широкі можливості для розвитку дитячого та шкільного туризму. Одним із унікальних об'єктів, що привертає увагу сімей та організованих дитячих груп, є етно-парк Нью-Васюки, який розташований неподалік від Одеси, поєднує елементи етнографії, розважальної інфраструктури та контактного зоопарку, що створює сприятливі умови для організації змістовного та цікавого дозвілля школярів. Проте, незважаючи на популярність парку, на ринку бракує спеціалізованих, методично обґрунтованих екскурсійних продуктів, адаптованих саме для шкільної аудиторії з урахуванням її вікових особливостей та освітніх потреб.

Наукова актуальність теми полягає у необхідності систематизації теоретичних та практичних напрямів розробки екскурсій для дітей, зокрема, в умовах сучасних розважальних комплексів. Суспільна актуальність визначається зростаючим попитом на якісні та безпечні форми дитячого дозвілля, що сприяють патріотичному вихованню, ознайомленню з культурними традиціями та здоровому способу життя. Розробка оглядової екскурсії до етно-парку Нью-Васюки відповідає цим запитам, пропонуючи

готове рішення для шкіл, батьків та туристичних операторів. Таким чином, дослідження, спрямоване на створення комплексного екскурсійного продукту для школярів, є своєчасним та практично значущим.

Мета і завдання дослідження. Метою кваліфікаційної роботи є розробка та обґрунтування проєкту оглядової екскурсії для школярів до етно-парку Нью-Васюки з урахуванням сучасних методичних підходів, організаційно-правових норм та маркетингових інструментів для її успішного впровадження на ринок туристичних послуг Одеського регіону.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити наступні завдання:

- дослідити теоретико-методичні засади організації екскурсійної діяльності для школярів;
- проаналізувати психолого-педагогічні особливості сприйняття екскурсійного матеріалу школярами різних вікових груп;
- провести аналіз туристично-рекреаційного потенціалу та інфраструктури етно-парку Нью-Васюки;
- оцінити сучасний стан та тенденції розвитку дитячого туризму в Одеському регіоні;
- розробити концепцію та детальну програму оглядової екскурсії для школярів до етно-парку Нью-Васюки;
- скласти технологічну карту та розрахувати вартість екскурсійного продукту;
- розробити маркетингову стратегію просування екскурсії на ринку;
- обґрунтувати організаційно-правові напрями впровадження екскурсії, включаючи заходи безпеки.

Об'єкт дослідження— процеси організації та надання екскурсійних послуг у сфері дитячого туризму.

Предмет дослідження– теоретичні, методичні та практичні напрями розробки та впровадження оглядової екскурсії для школярів на прикладі етно-парку Нью-Васюки.

Методи дослідження.Для вирішення поставлених завдань у роботі використано комплекс загальнонаукових та спеціальних методів: теоретичного аналізу та синтезу (для вивчення понятійного апарату та методичних основ екскурсознавства); системного аналізу (для дослідження інфраструктури етно-парку); статистичного аналізу (для оцінки туристичних потоків та ринкових тенденцій); порівняльного аналізу (для вивчення конкурентних пропозицій); проектування та моделювання (при розробці екскурсійного продукту); маркетингового аналізу (для розробки стратегії просування).

Інформаційна база дослідження.Інформаційною базою роботи стали наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених у галузі туризмології, екскурсознавства, педагогіки та психології; законодавчі та нормативно-правові акти України, що регулюють туристичну та освітню діяльність; офіційні дані Державної служби статистики України та Головного управління статистики в Одеській області; матеріали періодичних видань, інтернет-ресурсів; офіційні дані, рекламні та маркетингові матеріали етно-парку Нью-Васюки, а також результати власних досліджень.

Апробація результатів наукового дослідження. Окремі положення наукового дослідження було включено та апробовано на II міжнародній науково-практичній конференції молодих вчених та здобувачів вищої освіти «Розвиток туристичного бізнесу та рекреації: досвід, сучасні виклики та майбутні орієнтири», що відбулася 15-16 квітня 2026 р. в ОНТУ (Додаток А).

Практичне значення одержаних результатів.Результати роботи мають прикладний характер і можуть бути використані туристичними операторами та агенціями при формуванні турів для школярів, закладами загальної середньої освіти для організації позакласної роботи, а також адміністрацією етно-парку

Нью-Васюки для розширення асортименту послуг та залучення нових відвідувачів. Матеріали роботи можуть слугувати методичною основою для підготовки фахівців у сфері туризму.

Структура роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ЕКСКУРСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДЛЯ ШКОЛЯРІВ

1.1. Сутність, функції та класифікація екскурсій як форми освітньо-виховної роботи

Екскурсія є однією з провідних організаційних форм освітньо-виховної діяльності, що поєднує пізнавальний процес із безпосереднім сприйняттям об'єктів навколишнього середовища у їх природному, історичному або соціокультурному контексті. На відміну від аудиторних форм навчання, екскурсія забезпечує інтеграцію теоретичних знань із практичним досвідом через спостереження, аналіз, інтерпретацію та емоційне сприйняття об'єктів показу.

Класичне розуміння екскурсії сформувалося у працях педагогів та методистів екскурсійної справи, де вона трактується як цілеспрямований процес пізнання, організований у просторі й часі, що здійснюється під керівництвом екскурсовода та спрямований на формування знань, цінностей і світогляду учасників. У цьому контексті екскурсія виступає не лише засобом передачі інформації, а й інструментом виховання, соціалізації та культурної ідентифікації особистості[1].

Сутність екскурсії як освітньо-виховної форми полягає у таких характеристиках:

- наочність і предметність пізнання;
- просторово-часова організація навчального процесу;
- поєднання раціонального та емоційного компонентів сприйняття;

- інтерактивна взаємодія між екскурсоводом і учасниками;
- комплексний вплив на когнітивну, емоційну та ціннісну сфери особистості.

Екскурсійна діяльність є однією з ключових складових сучасного освітньо-виховного процесу та важливою частиною туристичної індустрії. Термін «екскурсія» походить від латинського «*excursio*», що означає «поїздка», «вилазка». У сучасному розумінні екскурсія – це колективне відвідування визначних місць з освітньою, навчально-виховною, науковою, пізнавальною чи розважальною метою у складі організованої групи під керівництвом кваліфікованого фахівця – екскурсовода. На відміну від звичайної прогулянки чи подорожі, екскурсія є цілеспрямованим, методично організованим процесом пізнання, що базується на поєднанні двох основних елементів: показу та розповіді [2-4].

Як педагогічний процес, екскурсія є наочною формою навчання, що дозволяє учням засвоювати знання не з підручників, а через безпосередній контакт з об'єктами реального світу – пам'ятками історії та культури, природними ландшафтами, виробничими процесами. Цей метод активізує всі органи чуття, що сприяє глибшому та емоційнішому сприйняттю інформації. За словами В.О. Сухомлинського, «подорож до джерел думки і слова – це ходіння в природу, праця в природі, спілкування з природою». Тобто, це твердження повною мірою відображає суть екскурсії як засобу гармонійного розвитку дитини.

Екскурсійна діяльність у системі освітньо-виховної роботи реалізує комплекс взаємопов'язаних функцій, що забезпечують цілісний вплив на інтелектуальну, емоційну та ціннісну сфери особистості. Їх доцільно розглядати як інтегровану сукупність освітніх, виховних, розвивальних, емоційно-мотиваційних та оздоровчих впливів, які проявляються у процесі безпосереднього пізнання об'єктів реального середовища.

Провідною є освітня функція, що полягає у розширенні та поглибленні знань з різних навчальних дисциплін - історії, географії, біології, літератури, мистецтва та інших. Завдяки наочності й предметності сприйняття екскурсія забезпечує візуалізацію теоретичного матеріалу, сприяє його кращому розумінню, конкретизації та довготривалому запам'ятовуванню. У такий спосіб формується цілісне уявлення про об'єкти та явища, що вивчаються, а навчальний матеріал набуває практичного змісту [5 – 8].

Не менш важливою є виховна функція екскурсій, у межах якої відбувається формування світоглядних орієнтацій, патріотичних почуттів, поваги до історико-культурної спадщини власного народу та інших культур. Екскурсійна діяльність сприяє розвитку естетичних смаків, екологічної свідомості, почуття колективізму, відповідальності та дисциплінованості, що особливо актуально в контексті соціалізації молоді.

Розвивальна функція проявляється у стимулюванні пізнавальних здібностей: спостережливості, уваги, пам'яті, логічного та образного мислення. Учасники екскурсії залучаються до активного процесу сприйняття, аналізу та інтерпретації інформації, що пробуджує допитливість, інтерес до самостійного пошуку знань і дослідницької діяльності.

Водночас екскурсія виконує гедоністичну (емоційно-розважальну) функцію, оскільки позитивні емоції, елементи гри, інтерактиву та неформального спілкування створюють сприятливу психологічну атмосферу, що підвищує рівень зацікавленості та мотивації до пізнання, що є особливо значущим для дітей та молоді, адже емоційний компонент істотно підсилює ефективність засвоєння інформації [9-13].

Важливе значення має також оздоровча функція екскурсійної діяльності. Перебування на свіжому повітрі, пішохідні маршрути, зміна середовища сприяють фізичному розвитку, загартуванню організму та загальному

зміцненню здоров'я учасників, поєднуючи пізнавальний процес із руховою активністю.

Таким чином, екскурсійна діяльність виступає багатофункціональним педагогічним інструментом, що забезпечує гармонійне поєднання навчання, виховання, розвитку, емоційного задоволення та оздоровлення особистості в умовах безпосереднього контакту з об'єктами пізнання.

Таблиця 1.1

Функції екскурсій у системі освітньо-виховної роботи

Функція	Зміст функції	Освітньо-виховний результат
Пізнавальна	Засвоєння нових знань через безпосереднє спостереження об'єктів і явищ у реальному середовищі	Формування цілісних уявлень, конкретизація теоретичних знань
Освітня	Поглиблення та закріплення матеріалу, отриманого під час аудиторного навчання	Підвищення якості засвоєння навчального матеріалу
Виховна	Формування ціннісних орієнтацій, поваги до історико-культурної та природної спадщини	Розвиток патріотизму, культурної свідомості, етичних норм
Розвивальна	Розвиток спостережливості, уваги, мислення, уяви, аналітичних здібностей	Інтелектуальний та особистісний розвиток учасників
Комунікативна	Організація взаємодії між учасниками та екскурсоводом у процесі спільної діяльності	Розвиток навичок спілкування, співпраці, соціалізації
Мотиваційна	Підвищення інтересу до навчання через зміну форми подачі інформації	Зростання пізнавальної активності та навчальної мотивації
Культурологічна	Ознайомлення з культурними, історичними та природними об'єктами	Розширення світогляду, формування культурної компетентності
Профорієнтаційна	Знайомство з об'єктами професійної діяльності, виробничими процесами	Сприяння усвідомленому вибору майбутньої професії

Джерело: складено автором на основі [4 – 11]

Для систематизації та кращого розуміння різноманіття екскурсійних пропозицій використовується їх класифікація за різними ознаками. Найбільш поширеною є класифікація, наведена на рисунку 1.1.

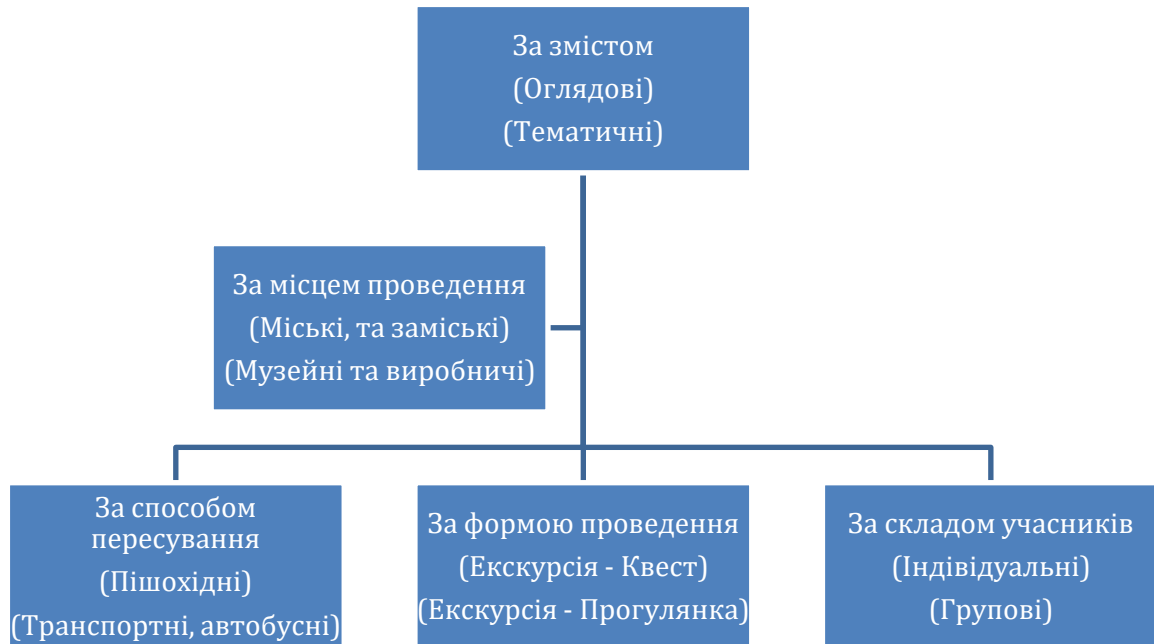

Рис. 1.1. Класифікація екскурсій

Джерело: складено автором

Класифікація екскурсій ґрунтується на низці ознак, що відображають зміст, організаційні параметри, склад учасників, просторові умови, тривалість та форму проведення. Деталізація цих класифікаційних груп дає змогу не лише систематизувати різноманіття екскурсійних практик, а й обґрунтувати вибір оптимального формату відповідно до освітньо-виховних цілей.

За змістом екскурсії поділяють на оглядові та тематичні. Оглядові (багатопланові) екскурсії формують цілісне уявлення про місто, регіон або певний історико-культурний чи природний комплекс. Вони охоплюють різнопланові об'єкти - історичні, архітектурні, природні - та вибудовуються за тематико-хронологічним принципом подачі матеріалу. Саме цей тип екскурсії,

завдяки своїй універсальності та пізнавальній насиченості, часто обирається для комплексного ознайомлення з територією і є предметом розробки у даному дослідженні. Тематичні екскурсії, на відміну від оглядових, зосереджені на розкритті однієї конкретної теми. Серед них виокремлюють історичні (військово-історичні, історико-біографічні), виробничі, природничі (екологічні), мистецтвознавчі (з відвідуванням музеїв, театрів), літературні, архітектурно-містобудівні та етнографічні.

За складом і кількістю учасників екскурсії бувають індивідуальні (1 - 5 осіб) та групові. Групові екскурсії є найбільш поширеними: для пішохідних маршрутів оптимальною вважається група до 25 - 30 осіб, для автобусних - до 45 - 50 осіб. Екскурсії для школярів організуються виключно у груповому форматі, що зумовлено педагогічними та організаційними вимогами [13 – 16].

За віковим складом учасників розрізняють екскурсії для дорослих, школярів (із поділом на молодші, середні та старші класи), студентів та сімейних груп. Такий поділ дозволяє адаптувати зміст, методикку подачі матеріалу та тривалість екскурсії до психологічних і пізнавальних особливостей аудиторії.

За місцем проведення екскурсії класифікують на міські (у межах міста), заміські (за межами населеного пункту), виробничі (на підприємствах і фабриках), музейні (в експозиційних просторах музеїв) та комплексні, що поєднують декілька локацій, наприклад, огляд міста з подальшим відвідуванням музею.

За способом пересування виділяють пішохідні та транспортні екскурсії. Пішохідні маршрути дають змогу детально оглянути об'єкти та забезпечують тісніший контакт між екскурсоводом і групою. Транспортні (автобусні, теплохідні) дозволяють охопити значну територію та більшу кількість об'єктів за короткий проміжок часу і часто поєднуються з пішохідними зупинками біля ключових об'єктів показу [17 – 22].

За тривалістю екскурсії можуть варіюватися від однієї академічної години (45 хвилин) до повної доби (24 години), що визначається змістом маршруту, кількістю об'єктів та цільовими завданнями.

За формою проведення розрізняють низку інноваційних та традиційних форматів: екскурсія-масовка (театралізоване дійство, фестивальний формат), екскурсія-прогулянка (поєднання пізнання та відпочинку), екскурсія-лекція (переважання розповіді над показом, характерно для музеїв), екскурсія-концерт (музична тематика), екскурсія-вистава (за участю акторів в історичних костюмах) та екскурсія-квест - ігрова форма з виконанням завдань для досягнення пізнавальної мети. Остання є особливо популярною та ефективною для шкільної аудиторії завдяки високому рівню залучення учасників до активної діяльності.

Таким чином, наведені класифікаційні підходи відображають багатовимірність екскурсійної діяльності та створюють методичне підґрунтя для проектування екскурсій відповідно до освітньо-виховних завдань і особливостей цільової аудиторії.

Отже, екскурсія є складною, багатогранною діяльністю, що виступає водночас і як форма організації навчального процесу, і як вид культурного дозвілля, і як туристична послуга. Для ефективно організації екскурсії для школярів необхідно чітко розуміти її мету, функції та правильно обрати вид і форму проведення, що відповідатимуть віку, інтересам та освітнім завданням групи.

У науково-методичній літературі існують різні підходи до класифікації екскурсій, що зумовлено багатofункціональністю та різноманіттям їх форм (табл. 1.2).

Класифікація екскурсій

Класифікаційна ознака	Види екскурсій	Коротка характеристика
За змістом	Історичні; краєзнавчі; природничі; мистецтвознавчі; виробничі; комплексні	Визначаються тематикою об'єктів показу та інформаційним наповненням
За метою проведення	Навчальні; виховні; пізнавальні; профорієнтаційні	Орієнтовані на досягнення конкретних педагогічних цілей
За складом учасників	Дитячі; учнівські; студентські; для дорослих	Враховують вікові, психологічні та освітні особливості аудиторії
За способом пересування	Пішохідні; транспортні; комбіновані	Зумовлюються форматом маршруту та відстанями між об'єктами
За місцем проведення	Міські; заміські; музейні; природні	Залежать від просторової локалізації об'єктів показу
За тривалістю	Короткотривалі (1 - 2 год); середні (3 - 5 год); тривалі (одноденні, багатоденні)	Визначаються часовими межами проведення
За методикою проведення	Оглядові; тематичні; інтерактивні; квест-екскурсії	Характеризують спосіб подачі матеріалу та рівень залучення учасників
За формою організації	Групові; індивідуальні	Визначаються кількістю учасників і форматом взаємодії
За сезонністю	Сезонні; цілорічні	Залежать від природно-кліматичних умов і доступності об'єктів

Джерело: складено автором на основі [22 – 25]

Таким чином, екскурсія як форма освітньо-виховної роботи має комплексний педагогічний потенціал, поєднуючи навчальні, виховні та розвивальні завдання. Її ефективність зумовлюється наочністю, емоційною насиченістю та можливістю інтеграції знань із реальним середовищем, що робить екскурсійну діяльність важливим інструментом сучасної освіти та соціокультурного розвитку особистості.

1.2. Психолого-педагогічні особливості організації екскурсій для школярів різних вікових груп

Організація екскурсій для школярів потребує врахування вікових, психологічних і пізнавальних особливостей дітей, що безпосередньо впливають на сприйняття інформації, рівень уваги, зацікавленість та здатність до осмислення побаченого. Екскурсія як форма освітньо-виховної діяльності є особливо ефективною саме для дитячої аудиторії, оскільки поєднує навчання з безпосереднім досвідом, емоційністю та руховою активністю.

Ефективність екскурсії як педагогічного інструменту безпосередньо залежить від врахування психолого-педагогічних особливостей її учасників. Шкільний вік охоплює значний період розвитку дитини, що характеризується суттєвими змінами у пізнавальній, емоційній та соціальній сферах [26 – 31].

Психолого-педагогічні засади організації екскурсій базуються на принципах наочності, доступності, послідовності, активності учнів та врахування їх вікової психології. Відповідно, методика проведення екскурсій має диференціюватися залежно від вікової групи школярів: молодшої, середньої та старшої.

Для дітей молодшого шкільного віку (6 - 10 років) характерні образне мислення, висока емоційність, нестійка увага та потреба в ігровій діяльності. У зв'язку з цим екскурсії для цієї вікової групи повинні мати яскраво виражений наочний та емоційний характер. Важливу роль відіграють елементи гри, казковості, інтерактиву, використання запитань і простих завдань.

Тривалість екскурсії має бути обмеженою (до 1 - 1,5 години), маршрут - нескладним і безпечним, а подача матеріалу - доступною, з використанням простих пояснень, порівнянь та візуальних образів. У цьому віці важливо

чергувати слухання з активними діями: спостереженням, відповідями на запитання, виконанням невеликих завдань.

Молодший шкільний вік (1 - 4 класи, 6 - 10 років) є періодом поступового переходу дитини від провідної ігрової діяльності до систематичного навчання. Водночас гра продовжує відігравати важливу роль у пізнавальній активності та емоційному розвитку дитини, що необхідно обов'язково враховувати під час організації екскурсійної діяльності. Саме в цьому віці екскурсія може стати ефективним засобом поєднання навчання, гри та безпосереднього досвіду пізнання навколишнього світу [28 – 34].

Однією з визначальних психологічних характеристик молодших школярів є мимовільна увага. Діти легко відволікаються на яскраві, нові або несподівані об'єкти, а утримувати їхню увагу на одному предметі тривалий час досить складно - зазвичай не більше 10 - 15 хвилин. З огляду на це екскурсія повинна мати динамічний характер, передбачати часту зміну об'єктів показу та різних видів діяльності, що дозволяє підтримувати інтерес і концентрацію учнів.

Важливою особливістю є також наочно-образне мислення. Діти цього віку сприймають інформацію переважно через конкретні образи та візуальні уявлення. Абстрактні поняття, хронологічні дати, велика кількість імен і термінів є для них складними для розуміння та запам'ятовування. Тому розповідь екскурсовода має бути максимально простою, емоційною, базуватися на конкретних, видимих об'єктах та супроводжуватися прикладами, порівняннями й образними описами.

Для молодших школярів характерна підвищена емоційність і вразливість. Вони активно реагують на все, що бачать і чують, тому атмосфера екскурсії повинна бути доброзичливою, позитивною та емоційно насиченою. Доцільним є використання гумору, елементів казки, легенд, цікавих історій, що сприяють кращому емоційному залученню дітей до процесу пізнання.

Не менш значущою є потреба в руховій активності. Дітям важко тривалий час перебувати в статичному положенні, тому маршрут екскурсії необхідно планувати з урахуванням чергування коротких переходів і зупинок. Доцільно включати рухливі ігри, фізкультхвилинки, активні завдання, що дозволяють поєднати пізнавальний процес із фізичною активністю.

З огляду на зазначені психолого-педагогічні особливості, тривалість екскурсії для молодших школярів не повинна перевищувати 1,5 - 2 академічні години. Найбільш ефективними формами є екскурсія-гра, екскурсія-казка, екскурсія-подорож. Основну роль відіграють інтерактивні методичні прийоми: загадки, вікторини, пошукові завдання, ігрові ситуації (наприклад, «знайди найстаріше дерево», «порахуй вікна у вежі», «відшукай символ на фасаді будівлі»), що забезпечують активну участь дітей та підвищують рівень засвоєння інформації [30 – 36].

Таким чином, урахування вікових психологічних особливостей молодших школярів дозволяє перетворити екскурсію на ефективний інструмент навчання і виховання, що поєднує пізнання, гру, емоції та рухову активність.

Середній шкільний вік (5 - 9 класи, 10 - 15 років) охоплює підлітковий період розвитку, який характеризується інтенсивними фізіологічними змінами та складними психологічними процесами. У цей час відбувається формування самосвідомості, становлення власної позиції, переоцінка авторитетів і посилення потреби у самоствердженні. Врахування цих особливостей є визначальним під час організації екскурсій для підлітків, оскільки від методики проведення значною мірою залежить рівень їх зацікавленості та залученості до пізнавального процесу.

Однією з основних рис підліткового віку є прагнення до самостійності та самоствердження. Підлітки бажають, щоб їх сприймали як дорослих, критично ставляться до безапеляційних тверджень і прагнуть мати власну думку. У зв'язку з цим екскурсовод має будувати комунікацію на засадах партнерства,

взаємної поваги та діалогу. Доцільно заохочувати учнів до висловлення власних поглядів, обговорення побаченого, участі в дискусіях, що сприяє формуванню активної пізнавальної позиції.

Важливою психологічною особливістю є розвиток логічного та абстрактного мислення. Підлітки здатні сприймати складніші поняття, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, аналізувати історичні події, соціальні явища та культурні процеси, що дозволяє ускладнювати зміст екскурсійного матеріалу, вводити елементи аналізу, порівняння, узагальнення, що підвищує інтелектуальну цінність екскурсії [37 – 41].

Водночас підлітковий вік характеризується суперечливістю емоційної сфери. Різкі зміни настрою, підвищена чутливість, сором'язливість, що поєднується з демонстративною поведінкою, потребують від екскурсовода педагогічної гнучкості, тактовності та вміння підтримувати доброзичливу атмосферу в групі.

Провідною діяльністю у цьому віці стає спілкування з однолітками. Думка ровесників і відчуття належності до групи набувають особливого значення, що створює сприятливі умови для використання групових форм роботи під час екскурсії: виконання спільних завдань, мініпроектів, організація змагань між командами, що підсилює мотивацію та зацікавленість учнів.

З огляду на зазначені особливості, тривалість екскурсії для підлітків може бути збільшена до 2 - 3 годин. Найбільш ефективними є форми екскурсії-дослідження, екскурсії-диспуту, екскурсії-квесту. Важливо залучати підлітків до підготовчого етапу екскурсії: пошуку інформації, підготовки коротких повідомлень, виконання попередніх завдань. Серед методичних прийомів доцільно використовувати прийом дослідження (самостійне вивчення об'єкта за завданням), прийом порівняння, а також постановку проблемних запитань, що стимулюють роздуми, аналіз і формування власних висновків.

Таким чином, урахування психолого-педагогічних особливостей підліткового віку дозволяє перетворити екскурсію на ефективну форму активного пізнання, що сприяє розвитку критичного мислення, самостійності та соціальної взаємодії учнів.

Для школярів середнього віку характерні зростання пізнавальної активності, розвиток логічного мислення, інтерес до причинно-наслідкових зв'язків. Вони здатні сприймати більш складну інформацію, аналізувати факти, порівнювати явища.

Екскурсії для цієї групи можуть бути довшими за тривалістю (до 2 - 3 годин), містити більше інформації та передбачати елементи самостійного аналізу. Доцільно використовувати проблемні запитання, дискусії, завдання на спостереження та пошук інформації. Ефективними є інтерактивні форми, зокрема екскурсії-квести, що поєднують пізнання з елементами змагання та гри.

Старший шкільний вік (10 - 11 класи, 15 - 17 років) відповідає юнацькому періоду розвитку особистості, що характеризується процесами життєвого самовизначення, формуванням світогляду та підготовкою до дорослого життя. На цьому етапі зростає усвідомленість пізнавальної діяльності, посилюється інтерес до знань, які мають практичне значення для майбутньої професійної реалізації. Урахування цих психолого-педагогічних особливостей є визначальним під час організації екскурсій для старшокласників [35 – 39].

Однією з провідних рис цього віку є спрямованість на майбутню професію. Старшокласники проявляють зацікавленість у тих знаннях і видах діяльності, які можуть бути корисними для вибору фаху, що створює передумови для організації профільних, поглиблених тематичних екскурсій - виробничих, наукових, музейно-дослідницьких, що дозволяють ознайомитися з реальними умовами професійної діяльності та специфікою різних галузей.

Важливою особливістю є розвинене теоретичне мислення. Юнаки та дівчата здатні сприймати складний за змістом матеріал, аналізувати факти,

узагальнювати інформацію, встановлювати міжпредметні зв'язки та робити самостійні висновки. У зв'язку з цим розповідь екскурсовода може мати більш науковий характер, бути насиченою фактологічним матеріалом, поняттями та термінологією, що відповідає інтелектуальному рівню аудиторії.

У старшому шкільному віці активно відбувається формування власної системи цінностей. Старшокласники прагнуть осмислити сутність історичних подій, соціальних явищ, культурних процесів, визначити власне ставлення до них. Екскурсія у цьому контексті може виконувати роль платформи для обговорення складних світоглядних питань, розвитку мислення та рефлексії.

Не менш значущою є потреба у пізнавальному спілкуванні. Старшокласники високо цінують можливість діалогу з компетентною, ерудованою особою, якою має виступати екскурсовод. Вони очікують не лише передачі інформації, а й аргументованого обговорення, можливості ставити запитання та брати участь у дискусії.

З урахуванням зазначених особливостей, для старшокласників доцільно організовувати тривалі та змістовно складні екскурсії, у тому числі виробничого та наукового спрямування. Ефективними формами є екскурсія-лекція (з елементами діалогу), екскурсія-дискусія, екскурсія-семінар. Серед методичних прийомів важливе місце посідає науковий аналіз об'єктів, постановка проблемних питань, залучення учнів до вирішення пізнавальних ситуацій, а також пропозиція тем для подальших досліджень і написання наукових робіт.

Таким чином, екскурсія для старшокласників виступає не лише формою пізнавальної діяльності, а й засобом професійної орієнтації, світоглядного розвитку та інтелектуального зростання особистості.

Старшокласники характеризуються сформованим абстрактним мисленням, здатністю до аналізу, узагальнення та оцінки інформації. Для них важливим є не лише сприйняття фактів, а й осмислення історичних подій, культурних процесів, соціальних явищ [32 – 36].

Експерсії для цієї вікової групи можуть мати триваліший характер, насичений інформаційний зміст і передбачати елементи дискусії, аналізу, рефлексії. Доцільно включати профорієнтаційні аспекти, міжпредметні зв'язки, можливість самостійних висновків та обговорення побаченого.

Таблиця 1.3

Психолого-педагогічні особливості організації експерсії для школярів різних вікових груп

Вікова група	Психологічні особливості	Методичні підходи до проведення експерсії	Рекомендована тривалість	Очікуваний педагогічний ефект
Молодші школярі (6 - 10 років)	Образне мислення, висока емоційність, нестійка увага, потреба в грі та русі	Наочність, елементи гри, казкові образи, прості запитання, інтерактивні завдання, часта зміна видів діяльності	1 - 1,5 години	Зацікавлення пізнанням, формування первинних уявлень, емоційне сприйняття об'єктів
Середні школярі (11 - 14 років)	Розвиток логічного мислення, підвищена допитливість, інтерес до причинно-наслідкових зв'язків	Проблемні запитання, завдання на спостереження, елементи дискусії, квест-формат, самостійний пошук відповідей	2 - 3 години	Розвиток аналітичного мислення, активізація пізнавальної діяльності, формування інтересу до дослідження
Старші школярі (15 - 17 років)	Абстрактне та критичне мислення, здатність до аналізу й узагальнення, усвідомлення соціальних процесів	Дискусії, рефлексія, міжпредметні зв'язки, профорієнтаційні елементи, самостійні висновки	3 години і більше	Усвідомлене сприйняття інформації, формування світогляду, професійна орієнтація, розвиток критичного мислення

Джерело: складено автором на основі [31 – 39]

Незалежно від віку учасників, під час організації екскурсій необхідно дотримуватися загальних психолого-педагогічних вимог до організації екскурсій для школярів: забезпечення безпеки маршруту; чітка організація групи та дисципліна; адаптація змісту до вікових особливостей; чергування інформаційного навантаження з активною діяльністю; створення позитивного емоційного фону; підтримання зворотного зв'язку з учасниками; врахування фізичної витривалості дітей.

Таблиця 1.4

Загальні психолого-педагогічні вимоги до організації екскурсій для школярів

Вимога	Зміст вимоги	Педагогічне значення
Вікова відповідність	Врахування психофізіологічних особливостей учнів різних вікових груп	Забезпечує доступність і зрозумілість змісту екскурсії
Наочність	Використання реальних об'єктів, візуальних матеріалів, прикладів	Підсилює сприйняття та запам'ятовування інформації
Емоційна насиченість	Створення позитивного емоційного фону, використання цікавих фактів, історій	Підвищує мотивацію та інтерес до пізнання
Доступність змісту	Адаптація інформації відповідно до рівня підготовки учнів	Запобігає перевантаженню та втраті інтересу
Активізація діяльності	Залучення учнів до запитань, обговорень, виконання завдань	Розвиває мислення та пізнавальну активність
Інтерактивність	Використання ігрових елементів, квестів, діалогових форм	Підвищує залученість та ефективність навчання
Безпека	Дотримання правил безпеки під час пересування та перебування на об'єктах	Забезпечує фізичну та організаційну безпеку учасників
Системність і послідовність	Логічна побудова маршруту та подачі матеріалу	Сприяє цілісному сприйняттю інформації
Зв'язок навчальними програмами	Узгодження змісту екскурсії зі шкільними предметами	Поглиблює та закріплює навчальний матеріал
Індивідуалізація підходу	Врахування індивідуальних особливостей та рівня підготовки учнів	Підвищує ефективність засвоєння знань
Діалогічність	Побудова спілкування у формі запитань і відповідей	Розвиває критичне мислення та комунікативні навички
Оптимальна тривалість	Дотримання вікових норм тривалості екскурсії	Запобігає перевтомі та зниженню уваги

Джерело: складено автором на основі [34 -41]

Отже, ефективність екскурсії як освітньо-виховної форми значною мірою залежить від урахування вікової психології школярів та правильного добору методичних прийомів. Диференційований підхід до організації екскурсій дозволяє забезпечити максимальний пізнавальний, виховний та розвивальний ефект для кожної вікової групи.

Проведений аналіз психолого-педагогічних особливостей організації екскурсій для школярів різних вікових груп свідчить про те, що ефективність екскурсійної діяльності безпосередньо залежить від урахування вікових закономірностей розвитку особистості. Кожен віковий етап - молодший, середній та старший шкільний вік - характеризується специфічними особливостями пізнавальної діяльності, емоційної сфери, рівня самостійності та соціальної взаємодії, що зумовлює необхідність диференційованого підходу до організації екскурсій.

Для молодших школярів визначальними є наочно-образне мислення, висока емоційність, нестійкість уваги та потреба в ігровій діяльності, що потребує використання ігрових форм, елементів казковості та частого чергування видів діяльності. У середньому шкільному віці зростає роль логічного мислення, самостійності та групової взаємодії, що дозволяє застосовувати більш складні за змістом і формою екскурсії, зокрема дослідницькі та квестові. Старший шкільний вік характеризується розвитком теоретичного мислення, професійного самовизначення та сформованою системою цінностей, що створює умови для проведення науково насичених, дискусійних і профорієнтаційних екскурсій.

Таким чином, ефективна організація екскурсійної діяльності школярів можлива лише за умови системного врахування вікових психолого-педагогічних особливостей, що забезпечує не тільки засвоєння навчальної інформації, але й розвиток пізнавальної активності, формування ціннісних орієнтацій та сприяє гармонійному особистісному розвитку учнів.

1.3. Методика розробки та впровадження екскурсійного продукту: етапи, зміст, інтерактивні елементи

Розробка та впровадження екскурсійного продукту є складним багатоетапним процесом, що поєднує науково-методичні, організаційні та педагогічні підходи. Екскурсійний продукт у сучасних умовах розглядається не лише як маршрут із певною тематикою, а як цілісна освітньо-туристична послуга, що включає змістову, просторову, методичну та інтерактивну складові. Його ефективність визначається якістю підготовки, відповідністю потребам цільової аудиторії та рівнем залучення учасників до пізнавального процесу.

Створення якісного екскурсійного продукту – це складний та багатоетапний процес, що регламентується екскурсійною методикою. Екскурсійна методика – це сукупність вимог, правил та прийомів, що стосуються підготовки та проведення екскурсій. Вона поділяється на загальну (принципи, що застосовуються до всіх екскурсій) та часткову (специфічні прийоми для конкретної теми, аудиторії) [33 – 42].

Процес розробки нової екскурсії можна умовно поділити на два великі етапи: підготовка та проведення.

Етап 1 – це підготовчий етап розробки екскурсії є найбільш складним і трудомістким, оскільки саме на цьому рівні закладаються концептуальні, змістові та методичні основи майбутнього екскурсійного продукту. Його реалізація передбачає послідовне виконання комплексу взаємопов'язаних операцій, спрямованих на формування науково обґрунтованого та методично вивіреного екскурсійного матеріалу.

Початковим кроком є вибір теми, визначення мети та завдань екскурсії. Тема повинна відповідати актуальним запитам цільової аудиторії, мати пізнавальну цінність та бути забезпеченою достатнім екскурсійним потенціалом

території. Мета екскурсії визначає її кінцевий освітньо-виховний результат, наприклад формування цілісного уявлення про етнографічні, історичні або природні особливості регіону. Завдання конкретизують шляхи досягнення цієї мети та формулюються через дії, спрямовані на ознайомлення, показ, пояснення та формування відповідних знань і вмій у екскурсантів.

Наступним етапом є відбір та вивчення літературних джерел, що становить основу наукової достовірності екскурсії. Розробник екскурсійного продукту здійснює опрацювання широкого кола джерел, до яких належать наукові монографії, фахові статті, архівні матеріали, мемуарна література, довідники, путівники та картографічні ресурси. Така робота забезпечує формування глибокої теоретичної бази та дозволяє уникнути фактологічних неточностей у подальшій розповіді.

Важливим компонентом підготовки є відбір та детальне вивчення екскурсійних об'єктів, які становлять матеріальну основу екскурсії. Їх добір здійснюється за системою критеріїв, серед яких провідними є пізнавальна цінність, ступінь збереженості, популярність, виразність та зручність місцерозташування. Після попереднього відбору обов'язковим є виїзд на місцевість з метою натурного обстеження об'єктів, визначення оптимальних точок огляду та ракурсів їх показу [35 – 43].

Далі здійснюється складання маршруту екскурсії, який являє собою логічно обґрунтований шлях пересування екскурсійної групи. Маршрут формується таким чином, щоб забезпечити послідовне розкриття теми, уникнення дублювання інформації, оптимізацію часу та дотримання вимог безпеки. Для наочності та зручності він фіксується на карті-схемі маршруту.

Наступним етапом є підготовка тексту екскурсії, який виступає змістовною основою усної розповіді екскурсовода. Структурно текст складається з трьох частин: вступної, що включає організаційні моменти та ознайомлення з темою; основної, у якій послідовно розкриваються підтеми на

основі конкретних об'єктів; та заключної, що передбачає узагальнення матеріалу, формулювання висновків і відповіді на запитання. Важливо, щоб текст був логічно структурованим, інформативним, але не перевантаженим деталями, а також викладеним доступною, живою мовою.

Суттєвим елементом підготовки є формування «портфеля екскурсовода», який являє собою комплекс допоміжних наочних матеріалів. До його складу можуть входити фотографії об'єктів у різні історичні періоди, портрети видатних осіб, географічні карти, схеми, репродукції творів мистецтва, а також предметні зразки. Використання таких матеріалів значно підсилює зорове сприйняття інформації та сприяє її кращому засвоєнню.

Далі розробляється технологічна карта екскурсії, яка є основним методичним документом, що регламентує її проведення. У ній фіксуються ключові параметри екскурсії: зупинки маршруту, об'єкти показу, тривалість, основні змістові питання, методичні прийоми показу та розповіді, а також організаційні вказівки. Технологічна карта забезпечує системність і відтворюваність екскурсійного процесу [37 – 42].

Завершальним етапом підготовки є проведення пробної екскурсії (апробації), у межах якої розроблений продукт презентується методичній комісії або професійній спільноті. У ході цього етапу здійснюється оцінювання змісту, методики проведення та відповідності встановленим вимогам. Після усунення виявлених зауважень екскурсія проходить остаточне затвердження та допускається до практичного використання з екскурсантами.

Таким чином, підготовчий етап є основним у процесі створення екскурсії, оскільки забезпечує її наукову обґрунтованість, методичну цілісність та практичну ефективність.

Етап 2. Проведення екскурсії та використання інтерактивних елементів.

Проведення екскурсії є завершальним і водночас найбільш творчим етапом екскурсійної діяльності, у межах якого реалізується розроблений раніше

методичний і змістовий матеріал. Його основою виступає екскурсійний метод як органічна єдність показу об'єктів і їх вербального пояснення, що забезпечує цілісне сприйняття інформації та формування у екскурсантів системного уявлення про тему. Ефективність цього етапу значною мірою залежить від уміння екскурсовода керувати увагою групи, підтримувати пізнавальний інтерес та адаптувати подачу матеріалу до особливостей аудиторії.

У сучасних умовах особливого значення набуває використання інтерактивних елементів, які перетворюють екскурсію з переважно репродуктивної форми навчання на активний процес взаємодії. Інтерактивність у цьому контексті розглядається як організація суб'єкт-суб'єктної взаємодії між екскурсоводом і екскурсантами, що передбачає активне залучення учасників до пізнавальної діяльності та їх перехід від пасивного спостереження до активного осмислення інформації.

Одним із базових методичних підходів є діалогізація екскурсії, яка передбачає заміну суто монологічної форми викладу на діалогічну взаємодію з групою, що досягається через систему запитань різного типу: риторичних, проблемних, репродуктивних та навідних. Такий підхід стимулює мисленнєву активність екскурсантів, сприяє формуванню навичок аналізу та інтерпретації інформації [36 – 43].

Важливе місце займають ігрові елементи, які включають вікторини, конкурси, завдання та квестові технології. Ігровізація екскурсійного процесу особливо ефективна у роботі зі шкільною аудиторією, оскільки підвищує рівень мотивації та емоційної залученості. Прикладом може бути організація тематичних квестів або пізнавальних змагань, пов'язаних зі змістом екскурсії.

Застосування прийому дослідження передбачає залучення екскурсантів до самостійного «відкриття» властивостей об'єктів через виконання спеціально сформульованих завдань, що можуть бути завдання з ідентифікації архітектурних стилів, визначення природних об'єктів або аналізу окремих

елементів середовища, що сприяє розвитку спостережливості та аналітичного мислення.

Ефективним є також прийом залучення сенсорного сприйняття, який передбачає використання різних каналів чуттєвого досвіду: тактильного (дотик до об'єктів), слухового (прослуховування звукових ефектів), нюхового (сприйняття запахів природного середовища). Такий підхід забезпечує багатоканальне сприйняття інформації та підсилює її емоційне закріплення.

Окремим напрямом є театралізація екскурсійного процесу, яка передбачає використання елементів сценічного дійства, історичних костюмів, рольових ігор та залучення екскурсантів до відтворення окремих ситуацій, що сприяє створенню ефекту «занурення» в історико-культурне середовище та підвищує рівень емоційного сприйняття матеріалу.

У сучасній екскурсійній практиці дедалі більшого значення набуває використання мультимедійних технологій, зокрема відеофрагментів, 3D-реконструкцій, аудіогідів та технологій доповненої реальності (AR). Їх застосування дозволяє розширити інформаційний простір екскурсії, візуалізувати історичні процеси та забезпечити більш глибоке розуміння складних об'єктів і явищ [38 – 43].

Таким чином, етап проведення екскурсії є динамічним процесом педагогічної взаємодії, в якому інтерактивні методи виступають ключовим чинником підвищення її ефективності. Поєднання традиційного екскурсійного методу з сучасними інтерактивними технологіями забезпечує активізацію пізнавальної діяльності, посилює емоційне сприйняття та сприяє більш глибокому засвоєнню інформації.

Розробка та впровадження екскурсійного продукту є складним багатоетапним процесом, що поєднує науково-методичні, організаційні та педагогічні підходи. Екскурсійний продукт у сучасних умовах розглядається не лише як маршрут із певною тематикою, а як цілісна освітньо-туристична

послуга, що включає змістову, просторову, методичну та інтерактивну складові. Його ефективність визначається якістю підготовки, відповідністю потребам цільової аудиторії та рівнем залучення учасників до пізнавального процесу.

Методика створення екскурсійного продукту передбачає послідовну реалізацію кількох взаємопов'язаних етапів. Першим є аналітико-підготовчий етап, у межах якого здійснюється визначення тематики екскурсії, аналіз туристично-екскурсійного потенціалу території, вивчення наявних об'єктів показу та формування цільової аудиторії. На цьому етапі також визначаються мета і завдання екскурсії, її освітньо-виховна спрямованість та очікувані результати.

Другий етап -проектувальний, що передбачає розробку маршруту екскурсії, логічної структури подачі матеріалу та відбір ключових об'єктів показу. Важливим елементом є побудова тематико-хронологічної або просторово-логічної послідовності, яка забезпечує цілісність сприйняття інформації. На цьому ж етапі формується контрольний текст екскурсії та визначаються методичні прийоми її проведення.

Третім є змістовно-методичний етап, який включає деталізацію інформаційного наповнення екскурсії, підбір фактичного матеріалу, історичних довідок, ілюстративних прикладів та інтеграцію міжпредметних зв'язків. Особлива увага приділяється адаптації змісту до вікових та психолого-педагогічних особливостей цільової аудиторії, що забезпечує доступність і ефективність сприйняття інформації.

Четвертий етап -організаційно-впроваджувальний, який передбачає практичну реалізацію екскурсійного продукту. На цьому етапі здійснюється апробація маршруту, організація групи, забезпечення безпеки, координація логістичних напрямів та безпосереднє проведення екскурсії екскурсоводом. Важливим є дотримання регламенту часу та гнучке управління екскурсійним процесом [38 – 42].

Сучасна методика екскурсійної діяльності передбачає активне використання інтерактивних елементів, які значно підвищують ефективність пізнавального процесу. До них належать квестові технології, рольові ігри, проблемні завдання, вікторини, елементи театралізації, дискусійні форми та робота в малих групах. Інтерактивність забезпечує перехід від пасивного сприйняття інформації до активної участі екскурсантів, що сприяє кращому засвоєнню матеріалу та формуванню стійкого інтересу до тематики екскурсії.

Таблиця 1.5

Методика розробки та впровадження екскурсійного продукту: етапи, зміст, інтерактивні елементи

Етап	Зміст етапу	Основні дії	Інтерактивні елементи
Підготовка екскурсії	Формування концепції екскурсійного продукту та його науково-методичної основи	Вибір теми, визначення мети і завдань; аналіз джерел; відбір об'єктів; розробка маршруту; підготовка тексту; формування «портфеля екскурсовода»; створення технологічної карти; апробація екскурсії	Попередні елементи залучення (питання до аудиторії при апробації), елементи візуалізації (ілюстративні матеріали, карти, фото)
Проведення екскурсії	Безпосередня реалізація екскурсійного продукту в умовах реального маршруту	Показ об'єктів; коментування; управління групою; дотримання маршруту та регламенту часу; адаптація розповіді до аудиторії	Діалогізація; ігрові елементи (вікторини, квести); прийом дослідження; залучення сенсорного сприйняття; театралізація; мультимедійні технології (AR, відео, аудіо)
Завершальний етап (післяекскурсійна робота)	Підбиття підсумків та закріплення отриманих знань	Узагальнення інформації; відповіді на запитання; рефлексія; оцінка результатів екскурсії	Обговорення (дискусія); рефлексивні запитання; міні-завдання; онлайн-опитування або вікторини

Джерело: складено автором на основі [39 – 44]

Таким чином, методика розробки та впровадження екскурсійного продукту ґрунтується на поетапному підході, що поєднує аналітичну, проектну,

методичну та організаційну складові. Використання інтерактивних технологій є ключовим чинником підвищення якості сучасного екскурсійного продукту, забезпечуючи його відповідність вимогам освітньо-виховного процесу та потребам різних категорій екскурсантів.

Впровадження екскурсійного продукту на ринок вимагає не лише якісної методичної розробки, а й ефективного маркетингу, логістики та забезпечення безпеки, що буде детально розглянуто у наступних розділах. Успіх екскурсії для школярів залежить від гармонійного поєднання пізнавального змісту, емоційної насиченості та активної участі самих дітей у процесі пізнання.

Висновки до 1 розділу

Здійснено теоретико-методичне обґрунтування організації екскурсійної діяльності для школярів як важливої складової освітньо-виховного процесу. Узагальнення наукових підходів дозволило розкрити сутність екскурсії як комплексної форми навчання, що поєднує пізнавальну, виховну, розвивальну, комунікативну та емоційно-мотиваційну функції. Встановлено, що екскурсія виступає ефективним інструментом формування знань, ціннісних орієнтацій та соціального досвіду учнів завдяки безпосередньому контакту з об'єктами реального середовища.

Дослідження класифікаційних підходів до екскурсій засвідчило їх багатовимірність, що охоплює зміст, мету, склад учасників, спосіб пересування, місце та форму проведення. Така різноманітність дає можливість адаптувати екскурсійні програми відповідно до освітніх завдань та особливостей цільової аудиторії, забезпечуючи гнучкість і ефективність екскурсійної діяльності.

Аналіз психолого-педагогічних особливостей організації екскурсій для школярів різних вікових груп показав необхідність диференційованого підходу до їх проведення. Виявлено, що молодший шкільний вік потребує ігрових та наочно-образних форм подачі матеріалу, середній - активного залучення до діяльності та розвитку логічного мислення, а старший - використання аналітичних, дискусійних і профорієнтаційних методів, що підтверджує визначальну роль вікової психології у проектуванні екскурсійного процесу.

Розгляд методики розробки та впровадження екскурсійного продукту дозволив встановити її поетапний характер, що включає підготовчий, організаційно-проектувальний та реалізаційний етапи. Особливу увагу приділено інтерактивним елементам, які суттєво підвищують ефективність екскурсійної діяльності шляхом активізації пізнавальної активності учнів, розвитку їхнього критичного мислення та емоційної залученості.

Таким чином, теоретичний аналіз засвідчив, що сучасна екскурсійна діяльність для школярів є складною педагогічною системою, яка потребує науково обґрунтованого підходу до її організації, врахування вікових особливостей учнів та широкого використання інтерактивних технологій. Отримані результати створюють теоретичне підґрунтя для подальшої розробки та практичної реалізації екскурсійних програм у навчально-виховному процесі.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ПЕРЕДУМОВ РОЗРОБКИ ЕКСКУРСІЇ ДО ЕТНО-ПАРКУ НЬЮ-ВАСЮКИ

2.1. Аналіз сучасного стану та тенденцій розвитку дитячого та шкільного туризму в Одеському регіоні

Становлення та розвиток дитячого і шкільного туризму в Одеському регіоні відбувається в умовах загальних тенденцій туристичної сфери України, де освітній, пізнавальний і оздоровчий туризм розглядається як важлива складова національної політики щодо виховання молодого покоління.

Дитячий туризм сприяє формуванню здорового способу життя, соціальної адаптації та культурного розвитку школярів, а також відіграє важливу роль у передачі життєвого досвіду та національної спадщини підростаючому поколінню.

Одеський регіон має значний туристичний потенціал, що обумовлено природно-географічними та історико-культурними ресурсами. Приморське розташування забезпечує розвиток морського, природничого та пізнавального туризму, а наявність історичних пам'яток формує сприятливі умови для організації тематичних та навчальних маршрутів. Регулярно створюються туристичні продукти, що включають історико-культурні, ландшафтно-екологічні та пізнавальні маршрути, а близько половини всіх туристично-екскурсійних напрямів регіону зосереджено в Одеській агломерації та її передмістях.

Незважаючи на значний туристичний потенціал, розвиток галузі обмежений недостатнім рівнем туристичної інфраструктури та соціально-

економічною нестабільністю, що стримує розширення спектра доступних туристичних послуг, включно з дитячими та шкільними програмами, що потребують належної технічної та матеріальної бази для безпечної та якісної реалізації.

Особливо важливою є роль місцевих освітніх та громадських ініціатив у сприянні розвитку дитячого туризму. У наукових дослідженнях підкреслюється значення позашкільної туристичної освіти як інструменту виховання всебічно розвиненої особистості, формування екологічного мислення, комунікативних навичок та національної ідентичності. Такий підхід відповідає сучасним освітнім тенденціям, що підкреслюють важливість інтеграції пізнавальної діяльності з активним туризмом для молоді.

В умовах тривалого воєнного стану та зміни умов внутрішніх переміщень туристична активність у регіоні зазнає впливу зовнішніх факторів. Попит на короткострокові подорожі та внутрішній туризм зберігається у великій мірі, зокрема у форматі історико-культурних прогулянок, музейних маршрутів і тематичних подій, що може бути інтегроване в дитячо-юнацькі програми.

Отже, сучасний стан розвитку дитячого та шкільного туризму в Одеському регіоні характеризується високим потенціалом природно-історичних ресурсів, активністю з боку туристичного бізнесу та освітньої спільноти, але також обмежується недостатнім розвитком інфраструктури та впливом зовнішніх соціально-економічних чинників. Ефективний розвиток цього напрямку потребує узгоджених дій органів місцевого самоврядування, освітніх установ, туристичних операторів і батьківської спільноти для створення безпечних, змістовних і доступних програм для дітей та підлітків.

Дитячий та шкільний туризм є важливим сегментом туристичного ринку, що виконує не лише економічну, а й значну соціальну функцію, сприяючи освіті, вихованню та оздоровленню молодого покоління. Одеська область, як один з провідних туристичних регіонів України, має значні передумови для

розвитку цього напрямку, проте його сучасний стан характеризується низкою особливостей, проблем та тенденцій.

Ринок дитячого туризму в Україні та Одеському регіоні зокрема зазнав значних трансформацій в останні роки. Пандемія COVID-19, а згодом повномасштабне вторгнення, призвели до суттєвого спаду організованих туристичних потоків, особливо у шкільному сегменті. У 2022 році доходи від діяльності дитячих таборів та туристичних баз скоротилися на 57%. Однак, починаючи з 2023-2024 років, спостерігається поступове відновлення внутрішнього туризму, зумовлене психологічною потребою людей у відпочинку та зміні обстановки.

В Одеському регіоні основними організаторами шкільних екскурсій виступають:

- туристичні агентства, що спеціалізуються на дитячому відпочинку (наприклад, «Відпочинок на всі 100», «Мандрівочка», «Акіта-тур»). Вони пропонують готові пакетні тури, що включають трансфер, вхідні квитки, супровід та іноді харчування.
- заклади загальної середньої освіти, які самостійно організовують поїздки для своїх учнів в рамках позакласної роботи.
- батьківські комітети, що ініціюють та організовують спільні поїздки для класів.

Основними напрямками для шкільних екскурсій в Одеській області традиційно є: центр Одеси (історичні та архітектурні пам'ятки), Одеський оперний театр, катакомби, дельфінарій «Немо», музеї міста, а також заміські об'єкти, такі як Аккерманська фортеця (м. Білгород-Дністровський) та етно-парк Нью-Васюки.

Розвиток дитячого й шкільного туризму в Одеському регіоні відбувається на тлі загальних трансформацій туристичної сфери, зумовлених соціально-економічними, культурними та освітніми процесами. Значний туристичний

потенціал регіону, що включає природні ландшафти, культурно-історичні пам'ятки, комфортний клімат та вихід до Чорного моря, створює сприятливі передумови для активізації пізнавальних подорожей дітей і школярів. Водночас сучасні тенденції розвитку цього сегмента мають низку специфічних характеристик.

По-перше, спостерігається поступове зростання внутрішнього туризму, що відображається в загальному збільшенні туристичних потоків у регіоні. Наприклад, у 2025 році загальна кількість туристів до Одеського регіону зростає приблизно на 18 % порівняно з попереднім роком, що пов'язане з відкриттям безпечних пляжних зон і збільшенням можливостей для відпочинку всередині країни. Наведена тенденція важлива для дитячого та шкільного туризму, оскільки саме внутрішні поїздки - одноденні або короткотривалі - є домінантним форматом навчальних екскурсій та освітніх маршрутів.

По-друге, сучасна ситуація в Україні визначає зміни у характері освітнього туризму: зростає частка локальних, одноденних екскурсій, що мають патріотичний, історико-культурний зміст, а також забезпечують психологічну підтримку молоді в умовах військового стану країни. Такий розвиток відповідає загальнодержавним трендам у сфері освітнього туризму, де спостерігається підвищена увага до національної ідентичності, локальної історії й безпеки подорожей.

По-третє, у регіоні відбувається диверсифікація туристичних продуктів, що має потенційно позитивний вплив на дитячий і шкільний сегмент. У межах Одеської області активно розвиваються різноманітні форми туризму - історико-культурні маршрути, фестивальні події, зелені та природничі маршрути, що створює ширший простір для організації тематичних шкільних екскурсій. Така тенденція відповідає загальній стратегії розширення туристичних послуг, спрямованої на задоволення різних потреб мандрівників.

По-четверте, інфраструктурні та організаційні перетворення у туристичній галузі регіону формують нові можливості й виклики. З одного боку, позитивна динаміка зборів від туристичного податку та розвиток внутрішнього потоку свідчать про збільшення туристичної активності. З іншого - недостатній розвиток спеціалізованої інфраструктури для дитячих поїздок, безпекові обмеження і сезонність туристичних потоків залишаються обмежуючими факторами, що потребують уваги з боку регіональних стратегій розвитку туризму.

Нарешті, важливою тенденцією є інтеграція сучасних освітніх підходів у туристичну практику, що включає активне використання інтерактивних технологій, проектної діяльності та міждисциплінарних зв'язків у формуванні шкільних туристичних маршрутів та відповідає загальному світовому тренду на поєднання навчання та подорожей, орієнтованому на формування компетентностей XXI століття.

Таким чином, розвиток дитячого та шкільного туризму в Одеському регіоні характеризується посиленням внутрішніх туристичних потоків, зростанням освітніх і патріотичних компонентів у маршрутах, розширенням різноманітних тематичних пропозицій і впровадженням нових методичних підходів. Разом з тим існують виклики, пов'язані з інфраструктурою, безпекою та сезонністю, які потребують адресної уваги з боку органів місцевого самоврядування, освітніх інституцій і туристичного бізнесу для подальшого якісного розвитку цього сегмента. На сучасному етапі можна виділити кілька основних тенденцій, що формують ринок дитячого туризму:

1. Зростання попиту на короткотривалі поїздки. В умовах нестабільності та з міркувань безпеки перевага надається одноденним турам та екскурсіям вихідного дня в межах свого або сусіднього регіону.

2. Поєднання освіти та розваг (Edutainment). Сучасні діти, звиклі до динамічного цифрового контенту, потребують не просто пасивного слухання

екскурсовода, а активного залучення. Популярності набувають інтерактивні формати: квести, майстер-класи, театралізовані шоу, експериментаріуми.

3. Еко- та етно-напрямки. Спостерігається підвищення інтересу до природи, екології, а також до національних традицій, ремесел та побуту, що пов'язано із загальним трендом на пошук автентичності та патріотичним піднесенням у суспільстві. Етно-парки та центри зеленого туризму стають все більш популярними DESTINATIONAMI.

4. Пріоритет безпеки. Питання безпеки стало абсолютним пріоритетом для батьків та організаторів. Це стосується як безпеки перевезень, так і безпеки на самому об'єкті (наявність укриттів, медичного персоналу, дотримання санітарних норм).

5. Цифровізація. Використання мобільних додатків, QR-кодів, елементів доповненої реальності (AR) та віртуальної реальності (VR) стає інструментом для залучення уваги школярів та урізноманітнення екскурсійного процесу.

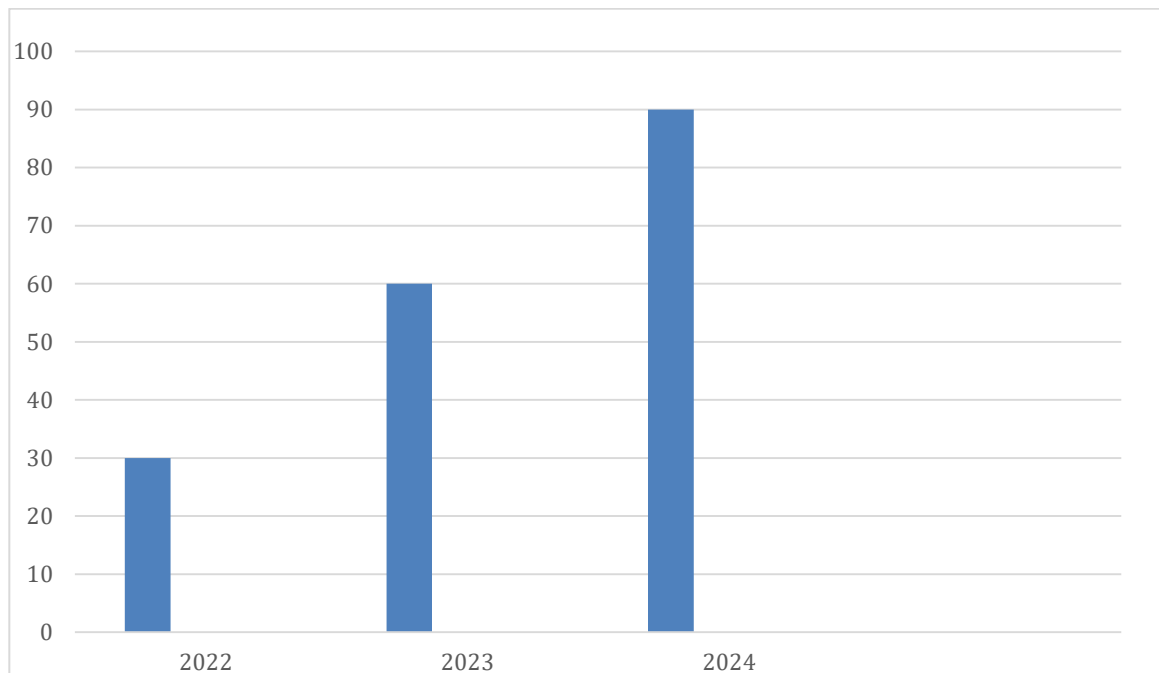

Рис. 2.1. Динаміка питомої ваги відвідуваності парків розваг в Одеській області за 2022-2024 рр.

Джерело: складено автором

Як видно з рис. 2.1, після різкого спаду у 2022 році, пов'язаного з початком повномасштабної війни, у 2023-2024 роках спостерігається поступове відновлення попиту, що свідчить про адаптацію ринку до нових умов та наявність потенціалу для подальшого зростання. Етно-парк Нью-Васюки, активно просуваючи себе у соціальних мережах та постійно оновлюючи пропозиції, є одним з бенефіціарів цієї тенденції.

Отримати точні статистичні дані щодо кількості школярів, які відвідують екскурсії, досить складно, оскільки значна частина поїздок організовується неформально. Проте, можна проаналізувати загальну динаміку відвідуваності розважальних та культурних об'єктів в регіоні, які є популярними серед сімей з дітьми. На основі аналізу публікацій у ЗМІ, звітів туристичних компаній та даних з відкритих джерел, можна побудувати умовну діаграму динаміки відвідуваності парків розваг в Одеській області.

Оскільки статистичні дані щодо безпосередньо дитячого та шкільного туризму в Одеському регіоні за 2023 - 2025 роки у відкритих джерелах відсутні, у таблиці наведено опосередковані показники туристичної активності регіону - які прямо впливають на потенціал розвитку дитячого та шкільного туризму (загальна кількість туристів, доходи від туристичного збору, тенденції зростання), що дозволяє простежити основні тренди у розрізі трьох років.

Показники стосуються загальної туристичної активності, що створює основу для розвитку дитячого та шкільного туризму - зокрема внутрішніх освітніх поїздок та екскурсій.

Дані за 2024 рік свідчать про 4 млн. туристів у місті Одеса, що є важливим індикатором туристичної привабливості регіону.

У 2025 році туристична активність значно зросла - туристичний збір у місті збільшився більше ніж на 25 %, а регіон у цілому показав суттєве зростання надходжень (+44,3 %).

Таблиця 2.1

Тенденції розвитку дитячого та шкільного туризму в Одеському регіоні за 2023 - 2025 роки

Показник	2023р	2024р	2025р
Загальна туристична активність	спостерігається поступове відновлення галузі після спаду 2020 - 2022 рр.	4 млн. туристів відвідали місто Одеса (з них 350 тис. іноземців)	+18 % приріст туристів у регіоні порівняно з 2024 р. (зростання безпеки пляжного напрямку)
Туристичний збір (Одеса)	дані по дитячому туризму відсутні; туристичний збір поступово відновлювався	11,8 млн. грн. туристичного збору в м.Одесі	14,8 млн. грн. туристичного збору - +25,4 % порівняно з 2024 р.
Туристичний збір (Одеський регіон)	дані по регіону відсутні	дані не публікувались окремо	за 10 міс. 2025 р. туристичний збір зріс на 44,3 % порівняно з 2024 р. (15,7 млн. грн.)
Динаміка зростання туристичної активності	немає загальної оцінки, але сфера відновлюється після спаду	позитивні тренди відновлення та активізація туризму	значне зростання туристичної активності +18 %

Джерело: складено автором

Позитивні тенденції в загальній туристичній активності регіону створюють сприятливі умови для розвитку внутрішніх освітніх форм поїздок - зокрема екскурсійної діяльності, навчальних турів та тематичних програм для школярів.

Зростання доходів від туристичного збору та кількості відвідувачів сигналізує про покращення інфраструктури, що може розширювати можливості для організації дитячого туризму в умовах внутрішніх поїздок.

Оскільки офіційної статистики щодо кількості шкільних туристичних поїздок учнів саме в Одеському регіоні за 2023 - 2025 роки немає у відкритих джерелах, нижче представлено аналіз наявних показників та трендів розвитку освітнього туризму з освітньо-пізнавальною складовою, які прямо впливають на можливість, зміст і якість навчальних туристичних поїздок школярів.

Таблиця 2.2

Аналіз показників туристичних навчальних поїздок школярів, враховуючи освітні складові

Показник	2023р	2024р	2025р
Частка внутрішніх навчальних екскурсій	Значна частина шкільних екскурсій	Переважає одноденних та локальних екскурсій	Зростання локальних патріотичних поїздок; збільшення частки внутрішнього освітнього туризму, частково як засіб психологічної підтримки
Кількість освітніх туристичних заходів (Україна загалом)	Падіння активності через загальний спад туризму	Відновлення після спаду, але зниження масштабних заходів	Зростання кількості освітніх екскурсій в межах регіональних маршрутів, включно з локальними груповими поїздками
Тематика та цілі шкільних екскурсій	Переважно предметні та предметно-краєзнавчі	Початок зміщення до локальної історії	Патріотична та локальна історико-культурна тематика активно зростає
Залучення нових освітніх форматів (онлайн/VR)	Дуже низьке	Початкове впровадження	Активний розвиток цифрових форматів (VR, онлайн-квести) поряд із традиційними
Приклади програм у регіоні	Існували окремі екскурсії шкіл по місту та природі	Розширення програм до музейних, природничих маршрутів	Школи та приватні оператори пропонують навчальні подорожі, екскурсії та тематичні тури (напр., етно-, музейні, історичні)

Джерело: складено автором

Під впливом сучасних соціально-психологічних умов в Україні шкільний туристичний рух зазнає змін: якщо раніше велика частина поїздок була спрямована на традиційні історичні чи природничі маршрути, у 2024 - 2025 роках все більше екскурсій приділяють локальній історії та національно-культурній тематиці, що відповідає завданням патріотичного виховання та психологічної підтримки підлітків.

У 2025 році, як показують загально-українські тенденції, зростає частка одноденних освітніх екскурсій у межах регіону, що пояснюється логістичними

та безпековими факторами, а також прагненням шкіл адаптувати маршрутні програми до потреб учнів.

Один із помітних трендів - збільшення використання цифрових технологій у навчальному туризмі, таких як віртуальні екскурсії, онлайн-квести та VR-турування, що стають доповненням до реальних поїздок і дозволяють школярам продовжувати пізнання поза межами офлайн-маршрутів.

Приклади шкільних програм, які пропонують навчальні подорожі, включають екскурсії до етнопарків, музеїв, природних об'єктів та навіть міжнародні освітні подорожі (що можна побачити на сайті окремих шкіл), свідчать про розширення спектра діяльності з навчальним туризмом навіть у приватних освітніх закладах.

Екскурсії стають не лише формою відпочинку, а й засобом інтегрованого навчання, що дозволяє пов'язувати предметний зміст (історія, географія, природознавство) з безпосереднім сприйняттям об'єктів у реальному просторі.

Зміщення у бік локальних тем сприяє розвитку у школярів почуття приналежності до місцевої спільноти та глибшого розуміння історичного контексту.

Використання інтерактивних форматів сприяє розвитку основних компетентностей XXI століття у школярів - критичного мислення, цифрової грамотності, вміння працювати з інформацією.

У цілому, хоча безпосередньої кількісної статистики щодо шкільних туристичних поїздок у Одеській області немає, аналіз загальних тенденцій в Україні показує, що освітній туризм у шкільній сфері поступово відновлюється, стає більш локальним за маршрутом, тематично змістовним та технологічно адаптованим до сучасних освітніх потреб школярів.

До основних проблем розвитку шкільного туризму в регіоні можна віднести:

– Висока вартість організованої поїздки (транспорт, квитки, харчування) є значною для багатьох сімей.

– Бюрократичні та безпекові складнощі. Організація офіційної шкільної екскурсії вимагає оформлення значної кількості документів, отримання дозволів та несення великої відповідальності вчителями та адміністрацією школи, що часто стримує їхню ініціативу.

– Нерівномірний розвиток інфраструктури. Більшість привабливих об'єктів сконцентровано в Одесі та її околицях, що обмежує можливості для шкіл з віддалених районів області.

– Брак кваліфікованих кадрів. Не вистачає екскурсіводів, які спеціалізуються саме на роботі з дітьми та вміють застосовувати сучасні інтерактивні методики.

Незважаючи на проблеми, перспективи розвитку шкільного туризму в Одеському регіоні є позитивними. Попит на якісне та змістовне дозвілля для дітей залишається високим. Розробка комплексних, методично обґрунтованих та безпечних екскурсійних продуктів, таких як пропонується екскурсія до етнопарку «Нью-Васюки», може стати одним із драйверів цього розвитку, задовольняючи потреби як освітніх закладів, так і кінцевих споживачів – дітей та їхніх батьків.

Проведений аналіз засвідчив, що дитячий та шкільний туризм в Одеському регіоні впродовж 2023 - 2025 рр. функціонує в умовах поступового відновлення після кризових явищ воєнного періоду та адаптації до нових безпекових, організаційних і освітніх вимог. Незважаючи на обмеження, пов'язані з безпековою ситуацією, спостерігається стійка позитивна динаміка відновлення екскурсійної та навчально-туристичної діяльності для школярів.

Встановлено, що основною тенденцією є трансформація екскурсій із традиційної форми дозвілля у важливий інструмент освітньо-виховного процесу, що інтегрується з навчальними програмами закладів загальної

середньої освіти. Переважають короткотривалі одноденні поїздки, тематичні екскурсії історико-культурного, природничого та краєзнавчого спрямування, які відповідають вимогам безпеки та логістичної доступності.

Виявлено, що освітній компонент стає визначальним у виборі екскурсійних маршрутів: зростає попит на об'єкти культурної спадщини, природоохоронні території, музеї, етнокультурні комплекси, фермерські та екологічні господарства, що свідчить про переорієнтацію шкільного туризму на пізнавально-дослідницьку та практико-орієнтовану діяльність учнів. Також простежується тенденція до впровадження інтерактивних форм проведення екскурсій, використання елементів квестів, ігор, дослідницьких завдань та мультимедійних технологій, що значно підвищує ефективність сприйняття інформації школярами різних вікових груп.

Отже, сучасний стан дитячого та шкільного туризму в Одеському регіоні характеризується поступовим відновленням, зростанням ролі освітньої складової, адаптацією до безпекових умов та активним впровадженням інноваційних методів екскурсійної діяльності, що створює передумови для подальшого розвитку навчально-туристичних поїздок як важливого інструменту формування світогляду, патріотичного виховання та практичного пізнання навколишнього середовища школярами.

2.2. Характеристика туристично-рекреаційного потенціалу та інфраструктури етно-парку Нью-Васюки

Етно-парк Нью-Васюки- це популярна туристично-рекреаційна локація сімейного відпочинку та пізнавального туризму, що розташована в Одеській області біля с. Молодіжне, приблизно за 20 - 30 км від центру Одеси. Його

розвиток та функціонування визначаються поєднанням культурно-історичних, природних і рекреаційних компонентів, що створюють багатовимірну інфраструктуру для відпочинку, навчання та активного дозвілля.

Таке розташування є перевагою, оскільки, з одного боку, парк знаходиться поза межами галасливого міста, на природі, а з іншого – є легкодоступним для мешканців та гостей Одеси, а також прилеглих населених пунктів. Доїзд можливий як власним автотранспортом, так і організованими автобусними групами, що є ключовим для шкільних екскурсій.

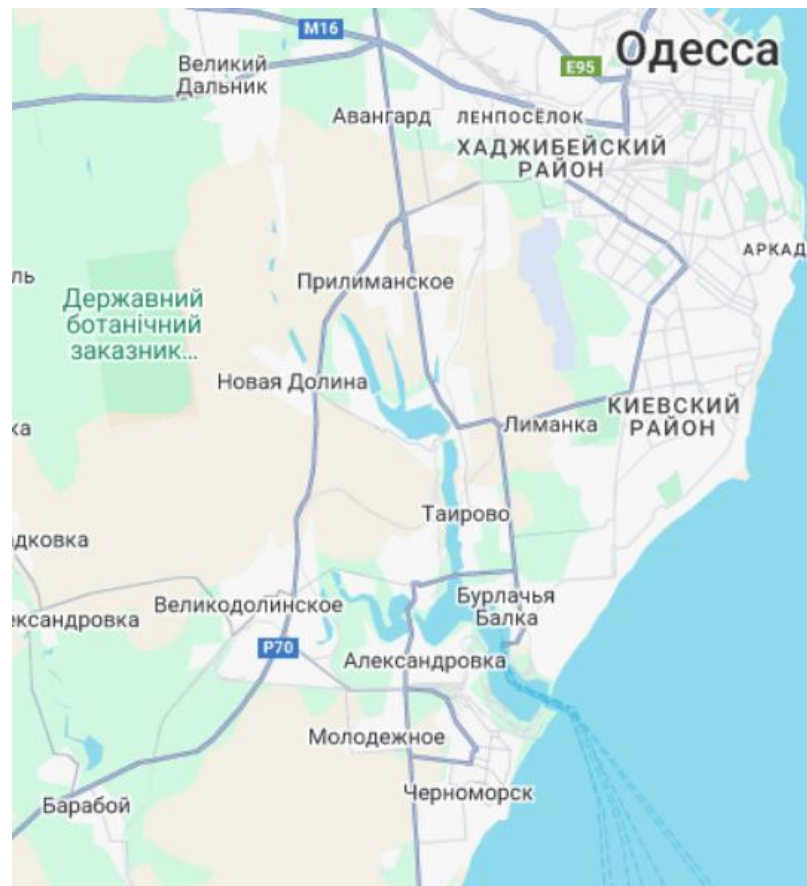

Рис. 2.2. Розташування етно-парку Нью-Васюки

Джерело: Google Maps, new-vasyuki.com.ua

На території етно-парку представлений контактний зоопарк та страусина ферма - одні з основних об'єктів для пізнання флори і фауни. Контакт з

тваринами (кози, кролики, гуси, страуси та ін.) сприяє екологічному вихованню, розвитку емпатії, формуванню гуманного ставлення до живої природи та ознайомленню з біологічними характеристиками різних видів, що створює сприятливі умови для проведення екологічних та природничих екскурсій та можуть бути інтегровані в навчальні програми для шкіл.

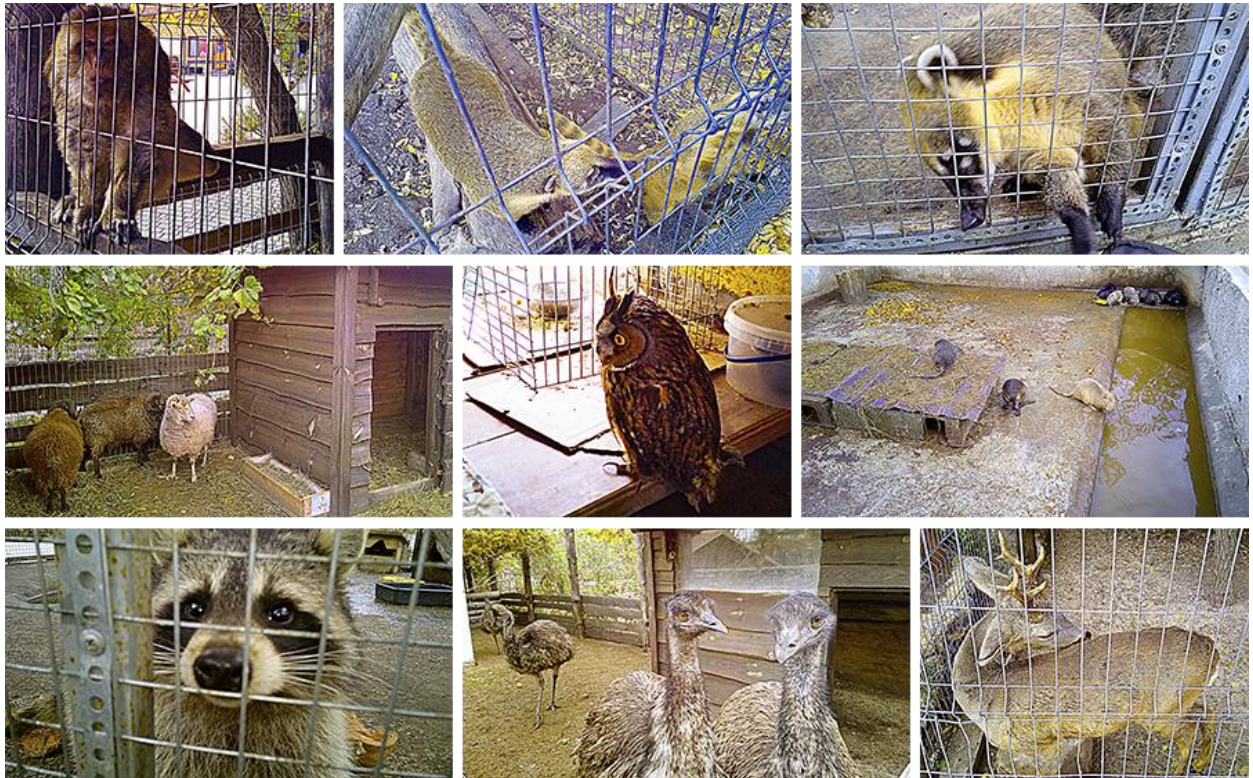

Рис. 2.3 Контактний зоопарк «Бабусине подвір'я»

Джерело:[17 – 19]

Етно-парк Нью-Васюки включає «місто майстрів» - комплекс ремісничих майстер-класів з гончарства, свічкаряства, миловаріння тощо, що дозволяє не лише ознайомитися з традиційними народними ремеслами, але й брати безпосередню участь у творчому процесі. Такі інтерактивні форми діяльності сприяють розвитку творчих компетентностей, дрібної моторики, креативного мислення та є цінним педагогічним ресурсом для організації освітніх заходів.

Рис.2.4 Майстер-клас у гончарній майстерні

Джерело:[17 – 19]

Крім того, тематичні ресторан-музей, зони, оформлені у стилі культури минулого (наприклад, пов'язані з романом «12 стільців»), створюють культурний контекст, який розвиває інтерес до літературної спадщини та національних культурних символів, що може бути використано в інтегрованих навчальних маршрутах (література + історія + краєзнавство).

Етно-парк Нью-Васюки пропонує різноманітні засоби відпочинку: сухі атракціони та ігрові зони для дітей, лаунж-майданчики, місця для пікніків та барбекю, басейни та водні гірки, а також готельний та банний комплекси, що дозволяють поєднувати активний відпочинок із оздоровчою функцією. Такий рекреаційний набір робить парк привабливим для сімейного відпочинку та організації групових поїздок для шкільних груп із тривалістю понад 3 години.

Етно-парк Нью-Васюки є доступною локацією для одноденних туристичних поїздок із м.Одеси та передмість, що робить його зручним об'єктом для включення у навчальні маршрути шкіл і позашкільних груп. За відгуками відвідувачів та даними туристичних порталів, парк працює щодня з раннього ранку до вечора й має позитивні рейтинги серед сімейних туристів,

хоча і має окремі відгуки про інфраструктурні недоліки (наприклад, облаштування дитячих атракціонів).

Рис. 2.5 Зона розважальних атракціонів

Джерело:[17 – 19]

Підсумовуючи, туристично-рекреаційний потенціал етно-парку Нью-Васюки базується на:багатофункціональній природно-біологічній

складовій(зоопарк, ферма та екологічні об'єкти); розвинутому культурно-освітньому середовищі (майстер-класи, ремесла, тематичні локації); рекреаційних та розважальних ресурсах (атракціони, басейни, зони відпочинку); організаційній доступності для шкільних та сімейних груп. Це робить Етно-парк Нью-Васюки не лише привабливою туристичною локацією, а й цінним ресурсом для освітнього туризму, що сприяє формуванню пізнавальних компетентностей, громадянської свідомості та екологічної культури школярів. Етно-парк Нью-Васюки є одним з найбільших та найпопулярніших розважальних комплексів Одеського регіону, що позиціонується як місце для сімейного відпочинку. Для оцінки його потенціалу як об'єкта шкільного туризму необхідно провести детальний аналіз його розташування, концепції, інфраструктури та пропонованих послуг.

Назва парку Нью-Васюки є прямою алюзією на знаменитий роман Іллі Ільфа та Євгена Петрова «12 стільців», де головний герой Остап Бендер мріяв перетворити провінційне містечко Васюки на «столицю світу». Ця ідея грандіозного перетворення та створення «міста-саду» знайшла своє втілення у концепції парку, заснованого Василем Волошиновим. Парк поєднує в собі кілька напрямків: етнографічний, розважальний, екологічний та гастрономічний. Таке поєднання створює унікальний простір, цікавий для різних вікових категорій, що є важливим для організації шкільних екскурсій, які мають бути не тільки пізнавальними, а й розважальними.

Інфраструктура етно-парку «Нью-Васюки» формується як комплексна багатофункціональна система, що поєднує рекреаційні, розважальні, освітньо-культурні та сервісні елементи, забезпечуючи реалізацію різних видів туристичної діяльності, зокрема сімейного, дитячого та освітнього туризму.

Інфраструктура парку є диверсифікованою та розрахованою на цілоденне перебування відвідувачів. Основні об'єкти та послуги, що становлять інтерес для розробки шкільної екскурсії, зведено в табл. 2.3.

Аналіз інфраструктури етно-парку Нью-Васюки

Категорія інфраструктури	Об'єкти та послуги	Потенціал для шкільної екскурсії
Зоо-зона (екологічний напрямок)	<ul style="list-style-type: none"> - Страусина ферма (найбільша на півдні України) - Контактний зоопарк «Бабусине подвір'я» (кози, кролі, птахи) - Вольєри з екзотичними тваринами (мавпи, носухи, олені, косулі) - Озеро з лебедями 	Високий. Можливість безпосереднього контакту з тваринами, що є надзвичайно привабливим для дітей. Освітній аспект: розповідь про види тварин, їхні звички, екологію. Емоційний аспект: позитивні враження від спілкування з тваринами.
Етнографічний та ремісничий напрямок	<ul style="list-style-type: none"> - «Містечко майстрів»: гончарня, кузня, свічковарня, миловарня, складувна майстерня, парфумерна майстерня - Майстер-класи з різних ремесел - Елементи українського побуту в архітектурі та декорі 	Високий. Практичне знайомство з народними ремеслами. Можливість для учнів створити виріб власними руками (сувенір). Розвиток творчих здібностей, пізнання культурних традицій.
Розважальні локації	<ul style="list-style-type: none"> - Сухі атракціони (12 шт.): подушко-батути, тубінг-парк, тарзанки - Цікаві локації (10 шт.): Динозаврячий каньйон, підвісні мости, лабіринт з рапанів, алея кривих дзеркал, музей мототехніки 	Високий. Задоволення потреби дітей у руховій активності та розвагах. Музей мототехніки може бути цікавим для хлопців. Дино-парк та лабіринт є чудовими інтерактивними елементами.
Водні локації (сезонно)	<ul style="list-style-type: none"> - Акваленд (гірки для дорослих та дітей) - Спрей-парк (водні атракціони) - Pool-zone (басейни, в т.ч. з підігрівом) 	Середній або високий (залежить від формату). Може бути опціональною частиною програми в теплу пору року, але вимагає додаткових заходів безпеки та організації.
Гастрономічна інфраструктура	<ul style="list-style-type: none"> - Ресторан-музей «12 стільців» - Гриль-парк (альтанки для барбекю) - Піцерії на водних локаціях - Можливість замовлення комплексних обідів для груп 	Високий. Наявність організованого харчування є обов'язковою умовою для цілоденних екскурсій. Можливість замовити комплексні обіди значно спрощує логістику.
Додаткова інфраструктура	<ul style="list-style-type: none"> - Міні-готель - Банний комплекс - Тематичні фотозони - Сувенірна крамниця 	Середній. Готель та баня не є релевантними для одноденної шкільної екскурсії, але свідчать про комплексність розвитку парку. Фотозони та сувеніри є важливими елементами для створення позитивних вражень.

Джерело: складено автором

У структурі інфраструктурного забезпечення провідне місце займають рекреаційно-розважальні об'єкти, представлені водними зонами відпочинку, сезонними аквапросторами, спреї-парком, а також комплексом сухих атракціонів. Наявність різновікових атракціонів забезпечує диференційований підхід до організації дозвілля та дозволяє поєднувати активні форми відпочинку з пізнавальними елементами.

Важливою складовою є еколого-зоологічна інфраструктура, до якої належать контактні зони з тваринами та страусина ферма. Вона виконує не лише рекреаційну, але й освітньо-виховну функцію, сприяючи формуванню екологічної культури, розвитку емпатії та базових природничих знань у дітей і підлітків через безпосередній контакт із живою природою.

Рис. 2.6 Страусина ферма – один з головних об'єктів показу

Джерело:[17 – 19]

Значний потенціал має освітньо-культурний блок інфраструктури, представлений ремісничими локаціями типу «Міста майстрів». Тут реалізуються майстер-класи з традиційних народних ремесел, що забезпечує

інтерактивне навчання та сприяє розвитку творчих здібностей відвідувачів. Додатково тематичні простори етно-парку створюють умови для культурно-пізнавальної діяльності та знайомства з елементами національної спадщини.

Окремим елементом виступає гастрономічна інфраструктура, яка включає тематичні заклади харчування, зокрема ресторан-музейного типу. Вона забезпечує не лише функцію харчування, але й виконує культурно-репрезентативну роль через використання локальних гастрономічних традицій та тематичного оформлення простору.

До складу інфраструктури також входять сервісно-допоміжні об'єкти, зокрема готельні приміщення, зони відпочинку, банний комплекс, парковки та адміністративно-інформаційні служби. Вони забезпечують комфортність перебування відвідувачів та можливість організації як короткотривалих, так і більш тривалих рекреаційних поїздок. Таким чином, інфраструктура етно-парку «Нью-Васюки» характеризується інтегрованістю та поліфункціональністю, що дозволяє поєднувати рекреаційні, освітні та культурні функції в межах одного туристичного об'єкта, що створює сприятливі умови для розвитку дитячого та шкільного туризму, оскільки забезпечує комплексний вплив на пізнавальну, емоційну та діяльнісну сфери особистості відвідувачів.

Отже, аналіз туристично-рекреаційного потенціалу та інфраструктури етно-парку Нью-Васюки свідчить про наявність міцної бази для створення успішного екскурсійного продукту для школярів. Комплекс має унікальний набір атракцій, що дозволяє поєднати навчання, розваги та спілкування з природою. Основним завданням є розробка такої програми, яка б максимально використовувала сильні сторони парку та нівелювала слабкі, пропонуючи школам та батькам якісний, безпечний та цікавий продукт.

У результаті проведеного аналізу встановлено, що етно-парк «Нью-Васюки» є багатофункціональним туристично-рекреаційним комплексом, який поєднує природничі, культурно-освітні, розважальні та сервісні компоненти.

Така структура формує цілісний простір для організації різних видів туризму, зокрема сімейного, пізнавального та освітнього, що є особливо важливим у контексті розвитку шкільних екскурсій.

Туристично-рекреаційний потенціал об'єкта визначається наявністю значної кількості інтерактивних локацій, серед яких зоологічні та контактні зони, страусина ферма, ремісничі майстерні, тематичні простори та рекреаційні майданчики. Поєднання природного середовища з елементами активного та пізнавального дозвілля створює умови для формування у відвідувачів екологічної культури, пізнавальної мотивації та практичних навичок взаємодії з навколишнім середовищем.

Інфраструктура етно-парку Нью-Васюки характеризується комплексністю та багаторівневістю. Вона включає розвинені рекреаційно-розважальні зони, освітньо-творчі майданчики, гастрономічні об'єкти, а також допоміжні сервісні елементи (зони відпочинку, готельні та адміністративні компоненти), що забезпечує можливість організації як короткотривалих екскурсій, так і тривалих рекреаційних програм із повним циклом обслуговування відвідувачів.

Водночас встановлено, що ефективність використання туристично-рекреаційного потенціалу обмежується певними інфраструктурними та організаційними недоліками, зокрема сезонністю функціонування окремих об'єктів та недостатньою адаптацією частини послуг до потреб шкільних груп, що потребує подальшого вдосконалення методичного забезпечення та розвитку спеціалізованих освітніх програм.

Отже, етно-парк «Нью-Васюки» має значний потенціал для розвитку як сучасного туристично-рекреаційного центру, так і бази для організації навчально-пізнавальних екскурсій. Його інфраструктурні можливості створюють передумови для інтеграції в систему дитячого та шкільного туризму Одеського регіону, проте потребують подальшого удосконалення з метою підвищення освітньої ефективності та стабільності функціонування.

2.3. Оцінка конкурентного середовища та маркетингової діяльності етно-парку Нью-Васюки

Конкурентне середовище етно-парку Нью-Васюки формується під впливом розвитку туристично-рекреаційної інфраструктури Одеського регіону, який характеризується високою концентрацією природних, культурно-історичних та розважальних об'єктів. Загалом конкуренція в сегменті сімейного, екологічного та освітнього туризму є помірною, але з тенденцією до посилення через активне зростання внутрішнього туризму та диверсифікацію пропозиції дозвілля.

Основними конкурентами етно-парку Нью-Васюки виступають багатофункціональні рекреаційні комплекси, контактні зоопарки, екоферми та розважально-освітні парки регіону, які також пропонують інтерактивні форми відпочинку для сімей та шкільних груп. Їхня конкурентна перевага часто базується на більш сучасній інфраструктурі, чіткій тематичній спеціалізації або вищому рівні сервісу.

Водночас етно – парк «Нью-Васюки» має низку конкурентних переваг, що підсилюють його позиції на ринку. До них належать комплексність пропозиції (поєднання зоопарку, ремісничих майстерень, атракціонів, гастрономічних і рекреаційних зон), інтерактивність туристичного продукту, а також орієнтація на сімейний та дитячий сегмент. Важливою перевагою є також можливість поєднання розважальної та освітньої функцій, що підвищує його привабливість для шкільних екскурсій.

Однак конкурентоспроможність етно-парку Нью-Васюки частково обмежується низкою факторів. Серед них - сезонність роботи окремих локацій, недостатня стандартизація екскурсійних програм для освітніх груп, а також нерівномірність якості сервісу, що створює ризики втрати частини цільової

аудиторії на користь більш структурованих або спеціалізованих туристичних об'єктів.

Перспективи посилення конкурентних позицій етно-парку Нью-Васюкипов'язані з розвитком освітнього туризму, впровадженням сучасних інтерактивних технологій (квести, STEM-екскурсії, мультимедійні формати), а також формуванням партнерських зв'язків із закладами освіти та туристичними операторами. Додатковим чинником підвищення конкурентоспроможності може стати диференціація екскурсійних програм відповідно до вікових груп школярів і навчальних дисциплін.

Отже, конкурентне середовище етно-парку «Нью-Васюки» є динамічним і помірно насиченим, що з одного боку створює певні виклики, а з іншого - відкриває можливості для його розвитку як багатофункціонального центру сімейного та освітнього туризму в Одеському регіоні.

Для успішного впровадження нового екскурсійного продукту необхідно провести аналіз конкурентного середовища, в якому функціонує етно-парк Нью-Васюки, та оцінити його поточну маркетингову діяльність, що дозволить визначити конкурентні переваги парку та розробити ефективну стратегію просування екскурсії для школярів.

Конкурентів етно-парку Нью-Васюки в сегменті дитячого та сімейного відпочинку в Одеському регіоні можна поділити на кілька груп:

1. Прямі конкуренти (інші розважальні парки та комплекси):

– Одеський луна-парк в парку ім. Т.Г. Шевченка - класичний парк атракціонів, розташований в центрі міста. Переваги: центральне розташування, широкий вибір атракціонів. Недоліки: відсутність освітньої та етнографічної складової, висока щільність відвідувачів.

– Аквапарк «Одеса» - великий сезонний аквапарк. Переваги: сучасні водні гірки та басейни. Недоліки: вузька спеціалізація (лише водні розваги), сезонність, висока вартість.

– Біопарк -приватний зоопарк з доглянутою територією та різноманітною колекцією тварин. Переваги: сильна екологічна та освітня складова. Недоліки: відсутність розважальних атракціонів та етнографічного компоненту.

2. Непрямі конкуренти (інші об'єкти дозвілля для дітей):

– Дельфінарій «Немо» -популярний об'єкт, що пропонує шоу з морськими тваринами та океанаріум. Має сильну емоційну складову.

– Музеї Одеси (Археологічний, Краєзнавчий, Музей цікавої науки) - пропонують освітні програми та інтерактивні експозиції. Музей цікавої науки є сильним конкурентом у сфері edutainment.

– Кінотеатри, дитячі розважальні центри в ТРЦ, депропонують переважно розважальні послуги.

– Театри (ТЮГ, Оперний театр) -культурно-освітній відпочинок.

3. Потенційні конкуренти (об'єкти агро- та екотуризму):

– Центр культури вина «Шабо», хоча основна аудиторія – дорослі, центр розвиває програми для сімейного відвідування, пропонуючи екскурсії без дегустації, знайомство з технологіями.

– Центр етнографічного, сільського зеленого туризму і сімейного відпочинку «Фрумушика-Нова» -розташований на значній відстані, але пропонує унікальний досвід (вівчарство, етнографічний музей, дегустації).

У порівнянні з конкурентами, унікальна торгова пропозиція етно-парку Нью-Васюки полягає саме в комплексності. Жоден інший об'єкт в регіоні не пропонує одночасно контактний зоопарк, етнографічні майстер-класи, велику кількість сухих та водних атракціонів на одній території, що є основною конкурентною перевагою для організації цілоденної шкільної екскурсії.

Маркетингова діяльність етно-парку Нью-Васюки формується в межах загальних тенденцій розвитку внутрішнього туризму та орієнтується переважно на сімейний, дитячий і рекреаційний сегменти. Загалом маркетингову модель

об'єкта можна охарактеризувати як змішану, з переважанням цифрових каналів комунікації та елементів подієвого (event) маркетингу.

Основним інструментом просування є онлайн-комунікація, зокрема використання офіційного вебсайту та соціальних мереж. Через ці канали здійснюється інформування потенційних відвідувачів про атракції, сезонні пропозиції, події та можливості групового відвідування. Такий підхід відповідає сучасним тенденціям цифровізації туристичного ринку та дозволяє забезпечити широкий охоплення цільової аудиторії.

Важливою складовою маркетингової діяльності є орієнтація на емоційний та досвідний компонент туристичного продукту. Етно-парк Нью-Васюки позиціонується як простір «живого досвіду», де поєднуються розваги, контакт із тваринами, майстер-класи та тематичні локації, що формує ефект «інтерактивного залучення» та є особливо ефективним у роботі з сімейною аудиторією та школярами.

Разом із тим маркетингова стратегія характеризується певною фрагментарністю. Відсутня чітко структурована система позиціонування освітнього туризму як окремого продуктового напрямку. Потенціал етно-парку як майданчика для шкільних екскурсій використовується частково, без достатньої інтеграції у навчальні програми та без розробки стандартизованих освітніх маршрутів.

Додатковим обмеженням є недостатній рівень сегментації цільових аудиторій. Маркетингові повідомлення переважно орієнтовані на масового відвідувача, тоді як потреби організованих шкільних груп, освітніх закладів та педагогів не завжди враховуються у повному обсязі, що знижує ефективність залучення стабільного потоку освітніх туристів.

У той же час позитивною характеристикою є використання подієвого маркетингу (свята, тематичні програми, сезонні активності), що підвищує впізнаваність бренду та стимулює повторні відвідування. Також варто

відзначити наявність елементів партнерської взаємодії з туристичними операторами та освітніми установами, що створює передумови для розширення ринку збуту послуг.

Отже, маркетингова діяльність етно-парку «Нью-Васюки» є достатньо активною та орієнтованою на сучасні канали просування, однак потребує вдосконалення у напрямі стратегічного позиціонування освітнього туризму, поглиблення сегментації цільових аудиторій та розробки спеціалізованих продуктів для шкільних екскурсій, що дозволить підвищити конкурентоспроможність об'єкта та забезпечити його більш стійке місце на регіональному туристичному ринку.

Маркетингова діяльність етно-парку Нью-Васюки є досить активною та сучасною, що спрямована переважно на кінцевого споживача – сім'ї з дітьми. Основні інструменти та канали просування:

- Маркетинг у соціальних мережах (SMM) – етно - парк має активні та популярні сторінки в Instagram (понад 68 тис. підписників), Facebook та TikTok. Контент є різноманітним: яскраві фото та відео з парку, анонси подій, розіграші квитків, відгуки відвідувачів, прямі ефіри. Особливо ефективним є використання коротких відеоформатів (Reels, TikTok), що демонструють емоції відвідувачів на атракціонах.

- Подієвий маркетинг (Event Marketing) -регулярне проведення тематичних вихідних («Гавайські», «Африканські», «Фінські») та свят (Halloween, Масляна, День народження парку) створює постійні інформаційні приводи та стимулює повторні візити.

- Партнерський маркетинг - співпраця з туристичними агентствами, які включають відвідування парку у свої тури (наприклад, «Веселі кукурудзки», «Мандрівочка»), що забезпечує потік організованих груп, переважно з інших міст (Миколаїв, Херсон).

– Цінова політика – етно - парк використовує диференційоване ціноутворення (будні/вихідні, звичайний/повний квиток). Існує система пільг для різних соціальних категорій (діти, УБД, ВПО, пенсіонери), а також безкоштовний вхід для іменинників, що є ефективним маркетинговим ходом.

– Прямий маркетинг - наявність власного сайту з детальною інформацією про послуги, ціни та контакти. Можливість бронювання альтанок та номерів у готелі телефоном.

Поточна маркетингова стратегія парку орієнтована на широку аудиторію сімей з дітьми віком від 0 до 14 років. Проте, для розробки шкільної екскурсії необхідно сегментувати цю аудиторію більш детально:

1. Кінцеві споживачі - школярі (молодші, середні, старші класи). Їхні потреби різняться: молодшим потрібні гра та емоції, середнім – активність та спілкування, старшим – пізнання та нові враження.

2. Замовники та особи, що приймають рішення:

– вчителі та адміністрація шкіл - для них основними факторами є освітня цінність екскурсії, її відповідність навчальній програмі, безпека та мінімізація організаційних клопотів;

– батькамголовні критерії – безпека дитини, вартість поїздки, позитивні враження та відгуки;

– керівники туристичних агентств - для них важлива маржинальність продукту, його унікальність, легкість в організації та позитивні відгуки клієнтів.

Поточна маркетингова діяльність «Нью-Васюків» успішно охоплює батьків як осіб, що приймають рішення про сімейний відпочинок. Однак комунікація з сегментом «вчителі та адміністрація шкіл» є менш вираженою. Відсутні спеціальні пропозиції для шкіл, методичні матеріали для вчителів, що могли б полегшити організацію поїздки та інтеграцію її в навчальний процес. Саме ця ніша є перспективною для впровадження розробленого екскурсійного продукту.

Таблиця 2.4

Оцінка конкурентного середовища та маркетингової діяльності етно-парку Нью-Васюки

Напрями аналізу	Характеристика	Сильні сторони	Слабкі сторони	Можливості	Загрози
Конкурентне середовище	Ринок сімейного, дитячого та рекреаційного туризму Одеського регіону	Багатофункціональний формат (зоопарк, атракціони, майстер-класи, еко-зони)	Нерівномірна якість сервісу та інфраструктури	Розвиток освітнього туризму та унікальних інтерактивних продуктів	Висока конкуренція з екофермами, розважальними парками та контактними зоопарками
Позиціонування на ринку	Сімейно-рекреаційний та частково освітній об'єкт	Поєднання розваг і навчання в одному просторі	Недостатньо чітко сформоване освітнє позиціонування	Формування бренду «освітньо-етнографічного парку»	Ризик втрати освітнього сегмента через спеціалізовані конкуренти
Маркетингова стратегія	Орієнтація на масового відвідувача	Використання цифрових каналів (сайт, соцмережі), подієвий маркетинг	Відсутність чіткої довгострокової маркетингової стратегії	Розробка сегментованих продуктів для шкіл та туроператорів	Залежність від сезонного попиту та інформаційних кампаній
Цільові аудиторії	Сім'ї, діти, туристичні групи	Висока привабливість для сімейного туризму	Недостатня адаптація під шкільні групи як окремий сегмент	Розширення освітнього сегмента (школи, коледжі)	Зміна туристичних уподобань споживачів
Інструменти просування	Онлайн-маркетинг, події, партнерства	Активна присутність у цифровому середовищі	Недостатня системність просування освітніх продуктів	Впровадження брендovих освітніх програм і квестів	Конкуренція в digital-просторі з іншими туристичними об'єктами
Освітній потенціал маркетингу	Частково реалізований	Інтерактивні локації та майстер-класи	Відсутність спеціалізованих освітніх пакетів	Інтеграція в шкільні навчальні програми	Недооцінка освітнього туризму як стабільного ринку

Джерело: складено автором

Проведений аналіз конкурентного середовища та маркетингової діяльності етно-парку Нью-Васюки засвідчив, що об'єкт функціонує в умовах помірно високої конкуренції на ринку сімейного та рекреаційного туризму Одеського регіону. Конкурентне середовище характеризується наявністю низки альтернативних туристично-рекреаційних об'єктів (еко-ферми, контактні зоопарки, розважальні парки), що формують значний вибір для споживачів та підвищують вимоги до якості туристичного продукту.

Встановлено, що етно-парк має низку вагомих конкурентних переваг, зокрема багатofункціональність, поєднання розважальних, природничих та освітніх елементів, інтерактивність експозицій і зручне розташування відносно великого міста, що забезпечує його привабливість для сімейного відпочинку та створює потенційну базу для розвитку шкільного та освітнього туризму.

Водночас маркетингова діяльність парку потребує подальшого удосконалення. Незважаючи на використання цифрових каналів просування та подієвого маркетингу, спостерігається недостатня стратегічна системність у позиціонуванні освітнього напрямку. Зокрема, обмежено представлено спеціалізовані маркетингові продукти для шкільних груп, відсутня чітка сегментація цільових аудиторій та недостатньо розвинена інтеграція в освітні програми.

Також встановлено, що конкурентоспроможність об'єкта значною мірою залежить від сезонності попиту та рівня розвитку інфраструктури, що створює певні ризики нестабільності відвідуваності. Водночас наявність інтерактивних форматів, тематичних зон та елементів живої природи формує сприятливі передумови для посилення його позицій на ринку освітнього туризму.

Отже, етно-парк «Нью-Васюки» має достатній потенціал для зміцнення конкурентних позицій за умови вдосконалення маркетингової стратегії, розвитку освітнього продукту та більш чіткої орієнтації на потреби

організованих шкільних груп, що дозволить підвищити його роль як регіонального центру сімейного та освітньо-пізнавального туризму.

Висновки до 2 розділу

Здійснено комплексний аналіз передумов розробки екскурсійного продукту до етно-парку Нью-Васюки з позицій сучасних тенденцій дитячого та шкільного туризму, наявного туристично-рекреаційного потенціалу об'єкта та умов його функціонування в конкурентному середовищі.

Встановлено, що в Одеському регіоні простежується стійкий попит на пізнавальні, інтерактивні та безпечні форми відпочинку для дітей і шкільної молоді. Зростає запит закладів освіти на виїзні формати навчання, що поєднують рекреацію з елементами неформальної освіти, екологічного та етнокультурного виховання, що формує об'єктивні передумови для включення об'єктів на кшталт етно-парків до програм шкільних екскурсій.

Доведено, що етно-парк Нью-Васюки володіє достатнім туристично-рекреаційним потенціалом для прийому організованих дитячих груп. Наявність тематичних локацій, природного середовища, елементів контактної взаємодії з тваринами, зон відпочинку та розвиненої базової інфраструктури створює сприятливі умови для реалізації освітньо-пізнавальних екскурсійних програм.

З'ясовано, що, попри наявність конкурентів у сегменті сімейного та рекреаційного туризму, етно-парк має конкурентні переваги завдяки поєднанню розважального, природничого та освітнього компонентів. Водночас маркетингова діяльність об'єкта потребує посилення саме в напрямі позиціонування для шкільного туризму та розширення співпраці з освітніми установами.

Аналіз маркетингової діяльності парку продемонстрував її високу ефективність у роботі з кінцевим споживачем (сім'ями), проте виявив недостатню увагу до сегменту організованих шкільних груп, що відкриває ринкову нішу та підтверджує доцільність розробки спеціалізованого екскурсійного продукту, орієнтованого на потреби навчальних закладів, вчителів та батьків.

Отже, результати аналізу свідчать про наявність сукупності організаційних, ресурсних і ринкових передумов для розробки екскурсії до етно-парку «Нью-Васюки» як актуального та конкурентоспроможного продукту дитячого та шкільного туризму в Одеському регіоні, що обґрунтовує доцільність подальшої розробки авторської екскурсійної програми на базі зазначеного об'єкта.

РОЗДІЛ 3

ПРОЄКТУВАННЯ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ ОГЛЯДОВОЇ ЕКСКУРСІЇ ДЛЯ ШКОЛЯРІВ «ДЕНЬ В ЕТНО-КАЗЦІ: ПРИГОДИ В НЬЮ-ВАСЮКАХ»

3.1. Розробка концепції, програми та змістовного наповнення оглядової екскурсії для школярів

Перед розробкою екскурсійної програми для школярів до етно-парку Нью-Васюки доцільним є проведення стратегічної оцінки його можливостей і обмежень з позицій організації освітньо-пізнавальних виїздів. Одним із найбільш інформативних інструментів такої оцінки є SWOT-аналіз, що дозволяє комплексно розглянути внутрішні характеристики об'єкта (сильні та слабкі сторони) та зовнішні чинники середовища (можливості і загрози), які впливають на формування екскурсійного продукту.

Застосування SWOT-підходу щодо етно-парку Нью-Васюки дає змогу визначити рівень його готовності до прийому організованих шкільних груп, оцінити відповідність наявної інфраструктури та рекреаційних ресурсів освітнім потребам школярів, а також виявити перспективні напрями вдосконалення екскурсійної діяльності. Результати такого аналізу створюють аналітичну основу для подальшої розробки методично обґрунтованої екскурсійної програми (табл. 3.1).

Проведений SWOT-аналіз засвідчує, що етно-парк «Нью-Васюки» має значний потенціал для розвитку шкільного та дитячого екскурсійного туризму, який базується на поєднанні розвиненої рекреаційної інфраструктури, інтерактивних форматів дозвілля та освітньо-екологічного змісту. Сильні сторони об'єкта, зокрема його багатofункціональність, доступність, наявність

контактних зон із тваринами та можливостей для практичного навчання, формують сприятливе середовище для реалізації навчально-пізнавальних екскурсій різного віку школярів.

Таблиця 3.1

SWOT-аналіз потенціалу етно-парку «Нью-Васюки» для організації шкільних екскурсій

S — Strengths (Сильні сторони)	W — Weaknesses (Слабкі сторони)
Вигідне розташування поблизу Одеси, зручна транспортна доступність для шкільних груп	Сезонність роботи окремих рекреаційних зон (водні атракціони, відкриті майданчики)
Різноманітна інфраструктура (зоопарк, страусина ферма, майстер-класи, атракціони)	Нерівномірність якості окремих елементів інфраструктури (рівень облаштування зон відпочинку)
Високий рівень інтерактивності (контактні зони, ремесла, ігрові активності). Можливість проведення інтерактивних майстер-класів.	Обмежена спеціалізована методична адаптація під шкільні освітні програми. Відсутність на ринку готових, методично опрацьованих екскурсійних програм саме для шкіл.
Потужний освітньо-екологічний потенціал	Недостатня кількість професійних екскурсоводів, орієнтованих на дитячу аудиторію
Можливість поєднання навчання, відпочинку та розваг в одному просторі.	Висока завантаженість у пікові періоди (ризик перевантаження групами)
Наявність інфраструктури для організованого харчування.	Висока вартість вхідних квитків, особливо у вихідні дні, що може бути обмежуючим фактором для шкільних груп.
Безпечне середовище для організованих груп	Обмежена диференціація програм для різних вікових груп школярів
O — Opportunities (Можливості)	T — Threats (Загрози)
Розробка спеціалізованих освітніх екскурсійних програм для шкіл. Проведення тематичних заходів, приурочених до шкільних канікул або свят	Нестабільна безпекова ситуація в регіоні, що впливає на мобільність шкільних груп
Інтеграція навчальних програм з географії, біології, історії, «Я досліджую світ»	Конкуренція з іншими туристично-рекреаційними об'єктами Одеської області
Використання інтерактивних технологій (квести, STEM-екскурсії, VR/AR-елементи)	Залежність від сезонності туристичного потоку
Розширення партнерства зі школами та туроператорами	Підвищення витрат на організацію поїздок для шкільних груп
Формування бренду «освітнього етнопарку» на регіональному рівні	Можливе зниження якості сервісу при зростанні відвідуваності
Розвиток інклюзивних освітніх програм	Обмежене фінансування модернізації інфраструктури

Джерело: авторська розробка

Водночас виявлені слабкі сторони, серед яких сезонність функціонування окремих зон, недостатня методична адаптація під шкільні програми та обмежена диференціація екскурсійних продуктів, знижують рівень системності використання потенціалу парку в освітньому процесі, що свідчить про необхідність посилення методичного забезпечення та професійної підготовки екскурсійного персоналу з урахуванням педагогічних особливостей дитячої аудиторії.

Можливості розвитку об'єкта пов'язані з інтеграцією у формальну та неформальну освіту, впровадженням сучасних інтерактивних технологій (квестів, STEM-екскурсій, елементів доповненої реальності), а також розширенням партнерських зв'язків із закладами освіти та туристичними операторами, що дозволяє позиціонувати етно-парк як регіональний центр освітнього туризму та практико-орієнтованого навчання.

Разом із тим існують зовнішні загрози, серед яких нестабільна безпекова ситуація, сезонність туристичного попиту, конкуренція з іншими рекреаційними об'єктами та фінансові обмеження щодо модернізації інфраструктури. Дані фактори можуть стримувати стабільний розвиток шкільного екскурсійного напрямку.

З урахуванням виявлених характеристик доцільно сформулювати такі стратегічні рекомендації:

1. Розробка спеціалізованих освітніх екскурсійних програм для різних вікових груп школярів із чітким методичним супроводом відповідно до навчальних дисциплін.
2. Інтеграція етно-парку в освітні програми шкіл як бази для проведення практичних занять з біології, географії, історії та краєзнавства.
3. Посилення інтерактивної складової екскурсій, зокрема впровадження квестів, рольових ігор, дослідницьких завдань та цифрових технологій.

4. Підвищення кваліфікації екскурсійного персоналу з акцентом на педагогіку, вікову психологію та методику роботи з дитячими групами.
5. Розширення співпраці із закладами освіти та туроператорами для формування сталих маршрутів шкільного туризму.
6. Сезонна диверсифікація послуг з метою зменшення залежності від погодних умов та пікових періодів відвідуваності.

Отже, реалізація зазначених заходів дозволить підвищити ефективність використання туристично-рекреаційного потенціалу етно-парку «Нью-Васюки» та перетворити його на важливий центр розвитку шкільного екскурсійного туризму в Одеському регіоні.

На основі проведеного в попередніх розділах аналізу розроблено проект оглядової екскурсії для школярів до етно-парку Нью-Васюки. Проект включає розробку концепції, детальної програми, змістовного наповнення та методичних рекомендацій, адаптованих до різних вікових груп.

Назва оглядової екскурсії для школярів «День в етно-казці: пригоди в Нью-Васюках». Формат: оглядово-квестова, сюжетно-рольова, інтерактивна.

Вік: 8 - 15 років. Група - 25 учнів.

Авторська оглядова екскурсія для школярів «День в етно-казці: пригоди в Нью-Васюках» побудована як сюжетно-рольова освітня пригода, у якій школярі не є пасивними слухачами, а виступають дослідниками етнокультури, що виконують серію місій. Програма поєднує оглядову екскурсію з елементами квесту, міні-досліджень, ремісничих проб, сенсорного досвіду та рефлексії.

Головна ідея: етно-парк як «жива казка», де кожен об'єкт - це підказка до розуміння побуту, ремесел, природи та традицій українців.

Розроблена програма не дублює стандартні екскурсії парку, оскільки: має чітку сюжетну лінію; структурована як послідовність місій; інтегрує освітні результати; передбачає інтерактивні ролі для учнів; містить метод рефлексії та підсумкового обговорення.

Таблиця 3.2

Маршрутно-сюжетна структура авторської оглядової екскурсії для школярів «День в етно-казці: пригоди в Нью-Васюках»

№ зупинки	Локація	Сюжетна частина легенди	«Ключ-враження»	Дія екскурсорода (показ і розповідь)	Дія учнів (активність)	Освітній зміст
1	Центральний вхід	Початок казки. Посвята в мандрівники	-	Знайомство, ТБ, оголошення легенди квесту, вручення «Карт мандрівника»	Об'єднання в команди, прийняття правил гри	Мотивація до пізнання, організаційна готовність
2	Страусина ферма	Земля велетнів птахів	Ключ Велетнів	Розповідь про страусів, демонстрація яйця, факти про вид	Загадки, вікторина, спостереження, фото	Природничі знання, спостережливість
3	Контактний зоопарк «Бабусине подвір'я»	Територія дружби людини і тварини	Ключ Дружби	Пояснення принципів гуманного ставлення, показ тварин	Годування, тактильний контакт, фото	Екологічне виховання, емпатія
4	«Містечко майстрів»	Місто, де народжується творчість	Ключ Творчості	Огляд ремесел, демонстрація роботи майстра	Міні-майстер-клас (ліплення, розпис)	Знання про ремесла, розвиток моторики
5	Атракціони, лабіринт, мости	Випробування спритності	Ключ Спритності	Інструктаж, огляд локацій	Командна естафета, проходження лабіринту	Командна взаємодія, фізична активність
-	Обідня локація	Перепочинок мандрівників	-	Організація харчування та відпочинку	Відпочинок	Відновлення працездатності
6	Динозаврячий каньйон	Подорож у глиб часу	Ключ Часу	Розповідь про епохи динозаврів, види, середовище	Фото-квест, гра «Сліди динозавра»	Історико-природничі уявлення
7	Центральна площа	Фінал казки. Відкриття скрині	Усі 5 ключів	Підсумок, рефлексія, вручення сувенірів	Обмін враженнями, спільне фото	Узагальнення знань, емоційне закріплення

Джерело: авторська розробка

Мета авторської оглядової екскурсії для школярів «День в етно-казці: пригоди в Нью-Васюках» сформувати у школярів цілісне уявлення про етно-парк Нью-Васюки як унікальний культурно-розважальний простір, сприяти розширенню їхнього кругозору, вихованню поваги до природи та національних традицій через поєднання освітніх та розважальних елементів.

Завдання авторської оглядової екскурсії для школярів «День в етно-казці: пригоди в Нью-Васюках»:

- ознайомити учнів з поняттям «етно-парк», з окремими видами тварин (зокрема, страусами), з традиційними українськими ремеслами; дати уявлення про історію створення парку.

- виховувати любов до природи, гуманне ставлення до тварин, повагу до культурної спадщини та праці ремісників; формувати навички командної роботи та культури поведінки в громадських місцях.

- розвивати спостережливість, увагу, комунікативні навички, творчі здібності та фізичну активність.

Логіка маршруту вибудована за принципом наростання емоційно-пізнавальної напруги: від зацікавлення і занурення в легенду - через природничі, етнокультурні та ігрові локації - до підсумкової рефлексії. Сюжет квесту об'єднує всі зупинки в єдину історію, що підсилює мотивацію школярів і забезпечує цілісність сприйняття екскурсійного матеріалу.

Маршрут побудований за логічним принципом, що забезпечує послідовне розкриття теми та мінімізує втому учасників.

Вступна частина - «Посвята в дослідники етно-казки» (15 хв). Центральний вхід. «Брама до казки». Зустріч групи. Вступна бесіда: знайомство, інструктаж з техніки безпеки. Розповідь-легенда про Остапа Бендера та ідею створення «Нью-Васюків».

Рис. 3.1. Карта-схема маршруту екскурсії

Джерело: авторська розробка

Мета створити мотивацію, занурити в сюжет, розподілити ролі. Оголошення мети подорожі-квесту - «зібрати 5 ключів-вражень, щоб відкрити скриню з сюрпризом».

Інвентар: «карта місій», бейджі команд, олівці.

Хід:

– Екскурсовод повідомляє легенду: етно-парк - це казка, яку можна «прочитати», якщо виконати місії.

– Діти об'єднуються у 3 - 4 команди («Дослідники побуту», «Майстри ремесел», «Знавці природи», «Шукачі символів»).

– Кожна команда отримує карту з позначеними зупинками і завданнями-символами (рис. 3.1).

Педагогічний акцент: налаштування на активну участь, формування очікувань.

Локація «Українська хата» - «Як говорять речі?» (30 хв).

Місія: знайти 5 предметів побуту та з'ясувати їх призначення.

Завдання командам:

– визначити, для чого слугували піч, скриня, рушник, глиняний посуд, лави;

– знайти «символ» на рушнику і припустити його значення.

Діалогові питання:

– Чому піч - «серце» хати?

– Чому скриня вважалась цінністю родини?

Освітній результат: розуміння структури традиційного житла, символіки речей.

Наступна локація «Кузня» - «Народження речі» (25 хв).

Місія: простежити етапи створення металевого виробу.

Активність:

– спостереження за інструментами;

– встановити послідовність: нагрів - кування - охолодження.

Мікродослідження: чому коваль був шанованою людиною в селі?

Рис. 3.2. Знаряддя кузні

Освітній результат: уявлення про ремесло як основу господарства.

Контактний зоопарк «Бабусине подвір'я». «Ключ Дружби». Знайомство з мешканцями контактного зоопарку (кози, кролі, вівці). Розповідь про важливість гуманного ставлення до тварин.Інтерактив: годування та спілкування з тваринами під наглядом працівника парку. Фотосесія.

Група отримує першу наліпку-ключ.

Локація «Страусина ферма» - «Несподівані мешканці». «Ключ від Велетнів». (25 хв)

Місія: дізнатися 5 фактів про страусів через спостереження.Розповідь про страусів: їх походження, особливості поведінки, цікаві факти (найбільший птах, найбільші яйця). Демонстрація страусиною яйця. Годування страусів спеціальним кормом. Можливість зробити селфі зі страусами на безпечній відстані.Вікторина:

- Чому страус не літає?
- Для чого використовують яйця та пір'я?
- Що ти знаєш про страусів?

Група отримує другу наліпку-ключ.

Рис. 3.3. Страусина ферма

Освітній результат - це поєднання етнолокації з біологічними знаннями.

Локація «Трав'яний дворик» - «Аптека під ногами» (25 хв). Місія: впізнати трави за запахом. Сенсорне завдання: мішечки з м'ятою, чебрецем, ромашкою. Питання:

- Які трави заспокоюють?
- Які використовували при застуді?

Рис. 3.4. Мішечки з м'ятою, чебрецем, ромашкою

Освітній результат - це знання з етноботаніки через нюховий досвід.

Локація «Гончарство» - «Секрет глини» (30 хв). Місія: спробувати сформувати простий виріб з глини. Акцент на відчуття матеріалу, розуміння пластичності глини.

«Містечко майстрів». «Ключ Творчості». Оглядова розповідь про традиційні українські ремесла: гончарство, ковальство, свічковаріння. Демонстрація роботи майстра (наприклад, на гончарному крузі).

Інтерактив – це участь у короткому майстер-класі (на вибір, за попередньою домовленістю). Наприклад, виготовлення простого глиняного виробу або розпис готової фігурки.

Рис. 3.5.Виготовлення простого глиняного виробу

Група отримує третю наліпку-ключ.

Освітній результат - це розвиток моторики, повага до ручної праці.

Зона атракціонів та цікавих локацій. «Ключ Спритності».Короткий огляд найцікавіших локацій: підвісні мости, лабіринт з рапанів, алея кривих дзеркал.Інтерактив: вільний час (30-40 хв) для відвідування атракціонів під наглядом супроводжуючих. Командна гра-естафета або проходження лабіринту на час.

Група отримує четверту наліпку-ключ.

Обід. Організований комплексний обід в ресторані «12 стільців» або на літній терасі.

Динозаврячий каньйон. «Ключ Часу».Подорож у доісторичний світ. Розповідь про динозаврів, їхні види, епоху, в яку вони жили.Інтерактив: фото-полювання «Знайди тиранозавра!». Гра «Сліди динозавра».

Група отримує п'ятий, останній ключ.

Центральна площа. Фінал. Запитання для обговорення:

- Що найбільше здивувало?
- Яка локація «ожила» найбільше?
- Що нового дізналися про життя українців?

Команди здають «карти місій» та отримують диплом дослідника етноказки.

Підбиття підсумків. Діти діляться враженнями. Екскурсовод «відкриває» скриню (символічну) і вручає кожному учаснику невеликий сувенір від парку (наприклад, брендований магніт або диплом «Справжнього мандрівника та дослідника Нью-Васюків»). Інтерактив - загальне фото на пам'ять.

Розроблена програма є гнучкою. Залежно від погодних умов, віку та побажань групи, деякі етапи можуть бути скорочені, розширені або замінені (наприклад, влітку частина часу на сухих атракціонах може бути замінена на відпочинок у спреї-парку). Головний принцип – збереження логіки квесту та поєднання пізнавальних блоків з активним відпочинком.

Авторська екскурсія побудована на поєднанні класичного екскурсійного методу (єдність показу і розповіді) з квестовою сюжетною лінією та системою інтерактивних прийомів, що трансформують школярів із пасивних слухачів у активних учасників пізнавального процесу. Методична своєрідність програми полягає у цілісності маршруту, де кожна зупинка виконує не лише інформаційну, а й виховну, розвивальну та емоційну функції.

В основі - легенда квесту з «5 ключами-враженнями» та «Картою мандрівника». Така форма:

- підтримує стійку увагу протягом усього маршруту;
- створює внутрішню мотивацію до виконання завдань;
- забезпечує логічну цілісність сприйняття матеріалу.

На кожній зупинці передбачено варіативні завдання для 1 - 4 та 5 - 9 класів:

- для молодших - загадки, пошук, сенсорні дії;
- для підлітків - вікторини, міні-дослідження, елементи дискусії.

Що дозволяє проводити екскурсію за єдиним маршрутом для різних вікових груп без втрати ефективності.

Переважають діалог, гра, спостереження, практична діяльність, тактильний досвід (контактний зоопарк, майстер-клас), пошукові завдання (динозаврячий каньйон, лабіринт). Частка активної участі дітей перевищує обсяг суто інформаційної розповіді.

Екскурсія залучає зір, слух, дотик і рух: бачать (об'єкти, тварини, ремесла), торкаються (глина, тварини), рухаються (мости, лабіринт), взаємодіють (командні завдання).

Що підсилює запам'ятовування та формує емоційно забарвлений досвід.

Маршрут інтегрує елементи: природничої освіти (страуси, тварини, динозаври), етнокультурної (ремесла, побут), екологічного виховання, фізичної активності, емоційної рефлексії.

Кожна зупинка триває 20 - 40 хв, що відповідає віковим можливостям концентрації уваги. Передбачено зміну видів діяльності: слухання - дія - рух - відпочинок - підсумок.

Фінал із «відкриттям скрині» та обговоренням вражень виконує функцію узагальнення знань і емоційного закріплення матеріалу.

Програма допускає варіювання етапів залежно від погоди, віку групи та організаційних умов без порушення логіки квесту.

Отже, методичні особливості екскурсії визначають її як інтерактивний, адаптивний та педагогічно доцільний екскурсійний продукт, орієнтований на поєднання пізнання, виховання і рекреації в умовах реального туристичного об'єкта.

Після оглядової екскурсії для школярів: розрізняють елементи традиційного українського побуту; розуміють значення ремесел у житті громади; знають особливості догляду за тваринами на фермі; знайомі з лікарськими рослинами; усвідомлюють цінність культурної спадщини через власний досвід.

Оглядова екскурсія для школярів формує пізнавальний інтерес через дію, сприяє кращому запам'ятовуванню матеріалу, розвитку командної роботи, спостережливості та емоційного залучення до вивчення культурної спадщини.

Запропонована модель є універсальним шаблоном для впровадження інтерактивних екскурсій у практику дитячого та шкільного туризму та може бути використана як авторська методика організації екскурсійної діяльності.

3.2. Організаційно-логістичне та фінансове обґрунтування екскурсійного продукту

Організаційно-логістичне обґрунтування авторського екскурсійного продукту «День в етно-казці: пригоди в Нью-Васюках», що реалізується на базі етно-парку «Нью-Васюки», базується на системному підході до узгодження просторових, часових, сервісних і безпекових параметрів, які забезпечують ефективну організацію освітньо-туристичної діяльності школярів.

У межах просторової організації маршрут розглядається як цілісна логістична система, побудована за принципом послідовного переходу між функціонально різними зонами парку. Така структура забезпечує раціональне використання території, мінімізацію дублювання переміщень та створення логічної сюжетної цілісності екскурсії. Розташування локацій дозволяє поєднати природничі, етнографічні та рекреаційні компоненти без порушення ритму пізнавального процесу.

Часова організація екскурсії є жорстко регламентованою і побудованою з урахуванням психофізіологічних особливостей школярів, що включає зміну видів діяльності, періоди активного пізнання, інтерактивної взаємодії та

відпочинку. Такий тайм-менеджмент дозволяє підтримувати оптимальний рівень концентрації уваги та запобігати перевтомі учасників.

Транспортно-логістичний компонент передбачає централізовану організацію прибуття шкільних груп із чітко визначеними зонами висадки та збору. Внутрішня логістика маршруту є пішохідною, що спрощує координацію групи та знижує ризики втрати орієнтації на території парку. Переміщення між локаціями здійснюється під постійним супроводом екскурсовода та педагогічного керівника. Важливим елементом організаційно-логістичної системи є забезпечення безпеки, що включає обов'язковий інструктаж, контроль доступу до тварин і атракціонів, а також чітке зонування простору, що створює передумови для безпечного та контрольованого перебігу екскурсійного процесу. Сервісна інфраструктура парку інтегрована в маршрут і забезпечує безперервне функціонування екскурсії. Наявність зон харчування, санітарних вузлів і майданчиків для майстер-класів дозволяє органічно поєднувати освітні, рекреаційні та побутові потреби учасників без виходу за межі об'єкта.

Організація груп здійснюється за принципом командного поділу, що сприяє рівномірному розподілу навантаження та підвищує ефективність інтерактивної взаємодії. Координація процесу реалізується через триступеневу систему управління: екскурсовод, координатор групи та персонал локацій, що забезпечує узгодженість усіх елементів маршруту.

Таким чином, організаційно-логістичне обґрунтування екскурсійного продукту формує цілісну модель управління туристично-освітнім процесом, у якій просторові, часові та сервісні параметри взаємодіють як єдина система, забезпечуючи ефективність, безпеку та високу пізнавальну результативність авторської екскурсії.

Технологічна карта екскурсії є основним документом для екскурсовода, що деталізує маршрут, хронометраж, зміст та методичні прийоми. Нижче наведено узагальнену технологічну карту для розробленої екскурсії (табл. 3.3).

Таблиця 3.3

Технологічна карта авторської оглядової екскурсії для школярів «День в етно-казці: пригоди в Нью-Васюках»

Час	Локація	Дія екскурсовода	Дія учнів	Метод та прийом	Освітній результат
09:00 – 09:15	Збір групи біля школи, інструктаж	Формування групи, інструктаж, ознайомлення з правилами поведінки	Перевірка присутніх	Інструктаж з техніки безпеки	Бесіда, інструктаж
09:15 – 10:00	Переїзд з м. Одеси до етно-парку Нью-Васюки	Контроль дисципліни	правила поведінки в транспорті	Контроль дисципліни	Бесіда
10:00–10:10	Центральний вхід	Зустріч, ТБ, легенда квесту, поділ на команди, видача «Карт мандрівника»	Об'єднання в команди	Вступна бесіда, ігрова мотивація	Організаційна готовність, інтерес
10:10–10:25	Перехід до страусиної ферми	Орієнтація на маршрут, вступ до теми	Спостереження, запитання	Показ у русі	Налаштування на дослідження
10:25–10:50	Страусина ферма	Розповідь, демонстрація яйця, вікторина	Відповіді, фото	Показ + діалог	Природничі знання
10:50–11:05	Перехід до контактного зоопарку	Пояснення правил контакту	Підготовка	Інструктаж	Екологічна свідомість
11:05–11:30	Контактний зоопарк «Бабусине подвір'я»	Супровід годування	Годування, тактильний контакт	Сенсорний досвід	Емпатія до тварин
11:30–11:45	Перехід до «Містечка майстрів»	Розповідь про ремесла	Слухають	Розповідь у русі	Підготовка до теми
11:45–12:15	Гончарство, майстер-клас	Показ роботи майстра	Ліплення, розпис	Майстер-клас	Моторика, повага до праці
12:15–12:25	Короткий відпочинок	Організація паузи	Відпочинок	Перемикання уваги	Відновлення ресурсу
12:25–12:45	Трав'яний дворик	Завдання «впізнай траву»	Вгадують	Сенсорний метод	Етноботанічні знання
12:45–13:15	Зона атракціонів, лабіринт	Інструктаж, естафета	Командна гра	Рухлива гра	Командна взаємодія
13:15–13:45	Обідня локація	Організація харчування	Обід	Рекреаційна пауза	Відновлення сил
13:45–14:05	Динозаврячий каньйон	Розповідь, гра «Сліди»	Фото-квест	Пошукова гра	Історико-природничі уявлення
14:05–14:20	Перехід до центральної площі	Підсумкові запитання	Обговорення	Рефлексивна бесіда	Узагальнення знань
14:20–14:30	Центральна площа	«Відкриття скрині», вручення дипломів	Рефлексія, фото	Емоційне закріплення	Стійкі враження
14:30 – 15:15	Повернення до школи		Завершення екскурсії	Контроль дисципліни	Бесіда

Джерело: розроблено автором

Організація шкільної екскурсії регламентується «Інструкцією щодо організації та проведення екскурсій і подорожей з учнівською та студентською молоддю», затвердженою наказом МОН України № 1124 від 02.10.2014. Основні організаційні кроки:

1. Формування групи: оптимальна кількість – 25 учнів + 2 супроводжуючих (класний керівник, представник батьківського комітету).

2. Керівник навчального закладу видає наказ про проведення екскурсії, де затверджується маршрут, терміни, склад групи та призначаються відповідальні особи.

3. З відповідальними особами та з учнями проводиться цільовий інструктаж з техніки безпеки під час перевезення та перебування на об'єкті.

4. Залучення ліцензованого перевізника, що має дозвіл на перевезення дитячих груп. Автобус має відповідати технічним вимогам, водій – мати відповідний стаж.

5. Супроводжуючі повинні мати аптечку першої допомоги.

6. Всі учасники екскурсії підлягають обов'язковому страхуванню від нещасних випадків.

Фінансове обґрунтування авторського екскурсійного продукту «День в етно-казці: пригоди в Нью-Васюках», що реалізується на базі етно-парку «Нью-Васюки», передбачає комплексний розрахунок витрат, структурування собівартості та визначення потенційної ціни екскурсійної послуги з урахуванням її освітньо-туристичного характеру.

Формування фінансової моделі ґрунтується на принципі поелементного калькулювання, відповідно до якого загальна вартість екскурсійного продукту визначається сукупністю витрат на організаційне забезпечення, оплату праці персоналу, використання інфраструктури, витратні матеріали для інтерактивних елементів та супутні сервісні послуги (зокрема харчування та вхідні квитки до локацій парку). Окрему частку в структурі витрат займають витрати на розробку

та супровід авторської програми, що включає методичну підготовку, сценарне забезпечення та адаптацію інтерактивних завдань для різних вікових груп.

У собівартості екскурсії додатково враховуються витрати на матеріали для «карт мандрівника», наліпки-ключі, дипломи учасників, а також інвентар для майстер-класів у ремісничих локаціях. Оскільки екскурсія передбачає відвідування декількох функціональних зон парку, до витрат включається також внутрішня сервісна складова об'єкта (зоопарк, атракціони, гончарна майстерня).

Важливим елементом фінансового обґрунтування є розрахунок вартості харчування, яке організовується як комплексний обід для шкільної групи. Ця складова формується окремо та залежить від кількості учасників, обраного меню та рівня сервісу закладу харчування на території парку.

На основі узагальнення витрат формується повна собівартість екскурсійного продукту, яка надалі коригується з урахуванням планової рентабельності туристичного підприємства або організатора екскурсійної діяльності. Рівень націнки визначається відповідно до ринкових умов регіону, конкурентного середовища та унікальності авторської програми, що включає квестову структуру та інтерактивні освітні елементи.

Таким чином, фінансова модель екскурсії характеризується як багатокомпонентна система, що поєднує прямі витрати на організацію маршруту та непрямі витрати, пов'язані з методичним забезпеченням і сервісною інфраструктурою, що дозволяє розглядати екскурсійний продукт як економічно обґрунтовану послугу, здатну забезпечувати баланс між доступністю для шкільних груп та економічною ефективністю її реалізації.

Розрахунок вартості екскурсії є основним для її конкурентоспроможності. Вартість розраховується на групу з 25 осіб + 2 супроводжуючих безкоштовно.

Таблиця 3.4

Розрахунок собівартості та ціни екскурсії для групи 25 осіб

№	Стаття витрат	Розрахунок на 1 особу, грн.	Сума на групу, грн.
1	Вхідний квиток (пільговий)	350	8 750
2	Транспорт	240	6 000
3	Обід	320	8 000
4	Майстер-клас	250	6 250
5	Страховання	50	1 250
6	Інтерактивні матеріали (карти, наліпки, дипломи)	40	1 000
7	Послуги екскурсовода	60	1500
8	Всього витрат	1310	32750
9	Прибуток (20%)	262	6550
10	Загальна вартість екскурсії	1572	39300

Джерело: розроблено автором на основі аналізу ринкових цін

Загальна собівартість екскурсії (група 25 осіб) - 32750 грн.

Прибуток (20%) - 6 550 грн.

Загальна вартість екскурсії - 39 300 грн.

Вартість на 1 учасника - 1 572 грн.

Фінансова модель екскурсії є економічно обґрунтованою та конкурентоспроможною для ринку дитячого та шкільного туризму. Основну частку витрат формують вхідні квитки та сервісні послуги парку, тоді як авторська складова (сценарій, квест, інтерактив) додає цінності продукту без суттєвого збільшення собівартості, що забезпечує баланс між доступністю для шкільних груп та комерційною ефективністю туристичного продукту. Формування вартості екскурсійного продукту демонструє, що найбільшу частку витрат становлять вхідні квитки до об'єкта та організоване харчування, що є типовим для шкільних туристичних програм повного дня. Значну питому вагу також мають освітньо-інтерактивні компоненти (майстер-клас), які підвищують додану вартість продукту та забезпечують його освітній характер. Транспортні витрати є фіксованими та рівномірно розподіляються між учасниками, що стабілізує кінцеву ціну туру.

3.3. Розробка маркетингової стратегії просування та рекомендації щодо впровадження екскурсії для школярів

Для успішного виведення розробленого екскурсійного продукту на ринок необхідна цілеспрямована маркетингова стратегія, орієнтована на основні сегменти цільової аудиторії: навчальні заклади, батьківські комітети та туристичні агентства. Стратегія має базуватися на унікальних перевагах продукту та використовувати ефективні канали комунікації.

Маркетингові цілі:

- протягом першого навчального року (вересень – травень) організувати та провести не менше 20 екскурсій для шкільних груп.
- досягти рівня поінформованості про новий екскурсійний продукт серед шкіл м. Одеси та прилеглих районів.
- сформуванню позитивний імідж екскурсії як якісного, безпечного та цікавого освітньо-розважального продукту.

Комплекс просування має включати інструменти, спрямовані на різні цільові групи. Прямий маркетинг (спрямований на школи):

- Створення комерційної пропозиції: розробка яскравої та інформативної презентації у форматі PDF, що містить опис програми, фотографії, переваги для школи (відповідність освітнім цілям, вирішення організаційних питань), вартість та контакти.
- Email-розсилка або адресна розсилка комерційної пропозиції по базі електронних адрес шкіл м. Одеси та області. Базу можна сформувати з відкритих джерел (сайти відділів освіти, шкільні сайти).
- Презентації для вчителів, організація презентацій продукту на педагогічних радах, методичних об'єднаннях класних керівників або вчителів

початкових класів. Можливе проведення безкоштовного рекламного туру для групи вчителів, щоб вони могли особисто оцінити переваги екскурсії.

Рис. 3.6. Схема маркетингових комунікацій для просування екскурсії

Джерело: розроблено автором

Просування в соціальних мережах спрямоване на батьків:

- Створення контенту, а саме на існуючих сторінках етно-парку Нью-Васюки в Instagram, Facebook, TikTok створити окрему рубрику, присвячену шкільним екскурсіям. Публікувати фото- та відеозвіти з проведених екскурсій (за згодою батьків), відгуки вчителів та дітей.
- Таргетована реклама таналаштування рекламних кампаній у Facebook та Instagram, націлених на аудиторію «батьки дітей шкільного віку» з географією «Одеса та область». Рекламні оголошення мають робити акцент на перевагах для дитини: «Найкращий день для вашого класу!», «Навчання може бути веселим!».

– Співпраця з блогерами, залучення місцевих «мам-блогерів» та освітніх інфлюенсерів для відвідування екскурсії та написання відгуків.

Стимулювання збуту:

– Акція «Раннє бронювання», дезнижка 10% для груп, що бронюють екскурсію за місяць і більше.

– Програма лояльності для шкіл, декожна 5-та екскурсія від однієї школи – з додатковою знижкою або безкоштовним майстер-класом.

– Сезонні пропозиції, спеціальні програми та ціни на період осінніх та весняних канікул.

Робота з партнерами та туристичними агентствами:

– Включення розробленої екскурсії до каталогів туристичних агентств, що працюють у сфері дитячого туризму.

– Надання партнерам комісійної винагороди (стандартно 10-15% від вартості туру).

– Забезпечення партнерів усіма необхідними інформаційними та рекламними матеріалами.

Рекомендації щодо впровадження та аналізу ефективності. Етапи впровадження:

1. Підготовчий етап (літо) - фіналізація програми та технологічної карти, підготовка екскурсіводів, друк рекламних матеріалів («Карт мандрівника» (Додаток Б), дипломів), проведення рекламного туру для вчителів та турагентів.

2. Активний етап (вересень – травень) - запуск маркетингової кампанії (розсилки, SMM), активний продаж та проведення екскурсій.

3. Аналітичний етап (червень) - аналіз результатів, збір зворотного зв'язку, оцінка ефективності.

Можливі проблеми та шляхи їх вирішення:

– низька активність шкіл через бюрократичні перепони. Рішення: максимальне спрощення процесу для замовника. Надання

школі повного пакету документів (договір, програма, копії ліцензій перевізника, інформація про інструктажі).

– висока вартість для деяких груп.Рішення:пропонувати варіативність програми (з обідом / без обіду, з майстер-класом / без нього), що дозволить регулювати кінцеву ціну.

– погані погодні умови.Рішення:мати «план Б» – програму, адаптовану для проведення переважно в критих приміщеннях парку (ресторан, майстерні, криті павільйони).

Оцінка ефективності має бути комплексною та включати кількісні та якісні показники:

– кількісні показники:кількість проведених екскурсій, загальна кількість екскурсантів, сума отриманого доходу, рентабельність продукту, коефіцієнт конверсії (відсоток шкіл, що замовили екскурсію після отримання пропозиції).

– якісні показники:збір відгуків від вчителів, батьків та учнів через анкетування (Додаток В) або усні бесіди. Аналіз згадок у соціальних мережах. Рівень задоволеності клієнтів.

На основі аналізу ефективності вносяться корективи в програму, методику та маркетингову стратегію на наступний сезон, що може бути додавання нових інтерактивних елементів, розробка нових тематичних квестів або адаптація програми для інших цільових аудиторій (наприклад, для дошкільнят або студентів).

Проведений аналіз конкурентного середовища та маркетингової діяльності етно-парку «Нью-Васюки» дозволяє зробити висновок, що об'єкт займає перспективну позицію на ринку сімейного та рекреаційного туризму Одеського регіону, однак його потенціал у сегменті шкільного та освітнього туризму реалізований не повною мірою.

З одного боку, сильні сторони парку - багатофункціональність, інтерактивність, наявність еко- та етнографічних елементів, зручне розташування

та активна цифрова присутність - формують базу для конкурентоспроможного туристичного продукту. Додатково важливим є поєднання розважальної та пізнавальної складової, що створює природні передумови для розвитку освітнього туризму.

З іншого боку, слабкі сторони пов'язані з недостатньо структурованим маркетинговим позиціонуванням освітнього напрямку, обмеженою сегментацією цільової аудиторії, відсутністю стандартизованих екскурсійних продуктів для шкіл та частковою залежністю від сезонності, що знижує ефективність залучення організованих дитячих груп і обмежує довгострокову стабільність попиту.

Можливості розвитку полягають у формуванні етно-парку як регіонального центру освітнього туризму, інтеграції у навчальні програми закладів освіти, впровадженні STEM-орієнтованих екскурсій, квестів та інтерактивних освітніх програм. Додатково перспективним є розширення партнерства зі школами, туроператорами та органами освіти, а також розвиток бренду «освітньо-етнографічного парку».

Водночас загрози включають високу конкуренцію з боку інших рекреаційних об'єктів регіону, нестабільність туристичного попиту, сезонність діяльності та можливі обмеження, пов'язані з безпековими умовами та економічними факторами.

Стратегічні рекомендації:

1. Формування окремого освітнього бренду парку як центру шкільного екскурсійного туризму.
2. Розробка стандартизованих екскурсійних програм для різних вікових груп школярів із чітким навчальним змістом.
3. Інтеграція в освітні програми шкіл через укладання партнерських угод із закладами освіти.
4. Впровадження інтерактивних технологій (квести, STEM-завдання, VR/AR-елементи) для підвищення залученості учнів.

5. Сегментація маркетингових комунікацій з виокремленням освітнього туризму як окремого продуктового напрямку.

6. Розширення цифрового маркетингу з акцентом на освітній контент, кейси та готові навчальні маршрути для вчителів.

7. Зменшення сезонної залежності шляхом розвитку цілорічних освітніх програм.

Отже, реалізація запропонованих заходів дозволить підвищити ефективність маркетингової діяльності етно-парку «Нью-Васюки», посилити його конкурентні позиції та трансформувати об'єкт у важливий регіональний центр шкільного та освітнього туризму.

Висновки до 3 розділу

У результаті проведеного дослідження та проектування авторської оглядової екскурсії для школярів «День в етно-казці: пригоди в Нью-Васюках» сформовано цілісну концептуальну модель екскурсійного продукту, яка поєднує освітній, виховний, рекреаційний та ігровий компоненти в межах єдиного сюжетно-квестового маршруту.

Встановлено, що структурною основою екскурсії є послідовність тематичних локацій етно-парку «Нью-Васюки», кожна з яких виконує чітко визначену навчально-пізнавальну та виховну функцію. Зокрема, маршрут включає такі основні зупинки: Центральний вхід («Брама до казки»), де відбувається організаційний етап і занурення в сюжет; Страусина ферма («Земля велетнів птахів»), що формує природничі знання; Контактний зоопарк «Бабусине подвір'я», який забезпечує розвиток емпатії та екологічної свідомості; «Містечко майстрів» (гончарство, ремесла), спрямоване на ознайомлення з традиційними

видами народної творчості; зона атракціонів та лабіринтів, що формує навички командної взаємодії та фізичної активності; «Трав'яний дворик», який забезпечує сенсорне пізнання лікарських рослин; «Динозаврячий каньйон», що розширює історико-природничі уявлення; та фінальна локація -Центральна площа, де відбувається узагальнення досвіду та рефлексія.

Концепція екскурсії побудована на сюжеті квесту з використанням системи «5 ключів-вражень», що забезпечує логічну цілісність маршруту та підтримує стійку мотивацію школярів до пізнавальної діяльності. Така структура дозволяє трансформувати кожную локацію у частину єдиної «етно-казки», де учні виступають активними учасниками дослідницького процесу.

Методично екскурсія базується на поєднанні класичних екскурсійних прийомів (показ, розповідь, пояснення) з інтерактивними формами роботи (квести, майстер-класи, сенсорні завдання, рольові ігри), що підвищує рівень залучення школярів та сприяє формуванню практичних компетентностей.

Отже, розроблена екскурсія демонструє високу методичну обґрунтованість і педагогічну доцільність, а використання конкретних локацій етно-парку «Нью-Васюки» забезпечує її просторову цілісність, логічну послідовність та ефективність реалізації як сучасного інноваційного продукту шкільного екскурсійного туризму.

Проведене обґрунтування авторського екскурсійного продукту «День в етно-казці: пригоди в Нью-Васюках», що реалізується на базі етно-парку «Нью-Васюки», засвідчує його комплексний характер, у якому організаційно-логістичні рішення безпосередньо поєднуються з економічною доцільністю та педагогічною ефективністю.

Організаційно-логістична модель екскурсії побудована як цілісна система управління туристично-освітнім процесом, що забезпечує раціональне використання простору парку, чітку часову структуру маршруту та безперервність сервісного обслуговування. Узгодженість переміщень між

локаціями, інтеграція інтерактивних елементів та дотримання вимог безпеки дозволяють забезпечити ефективну реалізацію екскурсії для шкільних груп без перевантаження учасників та втрати навчальної цінності.

Фінансовий аналіз показав, що собівартість екскурсії для групи 25 осіб становить 32 750 грн, що включає витрати на вхідні квитки, транспортне забезпечення, харчування, майстер-класи, страхування, інтерактивні матеріали та оплату послуг екскурсовода. Основну частку витрат формують сервісні компоненти парку та освітньо-інтерактивні елементи, що є характерним для повноденних шкільних туристичних програм.

З урахуванням планової рентабельності у розмірі 20%, загальна вартість екскурсійного продукту становить 39 300 грн, що забезпечує прибуток у сумі 6550 грн. Відповідно, вартість на одного учасника складає 1 572 грн, що є конкурентоспроможним показником для ринку дитячого та шкільного туризму.

Таким чином, фінансова модель екскурсії демонструє збалансованість між собівартістю та ринковою ціною, де основні витрати компенсуються груповим форматом участі, а додана вартість формується за рахунок авторського сценарію, квестових елементів та інтерактивних методів навчання, що підтверджує економічну ефективність і практичну доцільність впровадження розробленого екскурсійного продукту в систему шкільного туризму.

Розроблена маркетингова стратегія просування авторської екскурсії для школярів «День в етно-казці: пригоди в Нью-Васюках» ґрунтується на сегментованому підході до цільової аудиторії та поєднує інструменти прямого, цифрового та партнерського маркетингу. Визначені маркетингові цілі орієнтовані на забезпечення стабільного попиту з боку закладів освіти, формування позитивного іміджу продукту та досягнення планових показників відвідуваності шкільними групами.

Комплекс просування охоплює кілька взаємопов'язаних напрямів. Для освітніх закладів передбачено використання інструментів прямого маркетингу,

зокрема адресних комерційних пропозицій, презентацій для педагогічних колективів та організації ознайомчих візитів. Для батьківської аудиторії основним каналом комунікації визначено соціальні мережі, де акцент робиться на візуальному контенті, відгуках та емоційній цінності екскурсійного досвіду. Додатково застосовуються інструменти стимулювання збуту (знижки, програми лояльності, сезонні пропозиції), що підвищують доступність продукту для шкільних груп.

Важливим елементом стратегії є партнерська взаємодія з туристичними агентствами, що дозволяє розширити канали реалізації та забезпечити додаткову комерціалізацію екскурсійного продукту. Запропонована система впровадження передбачає поетапну реалізацію: підготовчий етап (формування матеріально-методичної бази), активний маркетинговий етап (просування та продаж) і аналітичний етап (оцінка результативності та коригування програми).

Виявлено, що етно-парк «Нью-Васюки» має значний потенціал для розвитку освітнього сегмента туристичного ринку, однак потребує посилення позиціонування саме як освітньо-екскурсійного простору. Запропоновані стратегічні рекомендації спрямовані на формування цілісного бренду освітнього туризму, стандартизацію екскурсійних програм, розширення цифрових комунікацій та впровадження інтерактивних технологій.

Отже, реалізація розробленої маркетингової стратегії дозволяє забезпечити ефективне просування екскурсійного продукту, підвищити його конкурентоспроможність на регіональному ринку та сприятиме трансформації етно-парку «Нью-Васюки» у стабільний центр шкільного та освітнього туризму Одеського регіону.

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі було проведено комплексне дослідження, результатом якого стала розробка та обґрунтування проєкту оглядової екскурсії для школярів до етно-парку Нью-Васюки. Виконання роботи дозволило досягти поставленої мети та зробити наступні висновки.

Дослідження теоретико-методичних засад екскурсійної діяльності підтвердило її значущу роль у сучасному освітньо-виховному процесі. Встановлено, що екскурсія для школярів має поєднувати освітню, виховну, розвиваючу та гедоністичну функції. Ключем до її ефективності є диференційований підхід, що враховує психолого-педагогічні особливості різних вікових груп (молодших школярів, підлітків, старшокласників), та активне використання інтерактивних методів, що перетворюють учнів з пасивних слухачів на активних учасників пізнавального процесу.

Аналіз туристично-рекреаційного потенціалу етно-парку Нью-Васюки показав, що об'єкт має унікальну та диверсифіковану інфраструктуру, яка є ідеальною базою для створення комплексного освітньо-розважального продукту. Поєднання етнографічного компонента (містечко майстрів), екологічного (страусина ферма, контактний зоопарк) та розважального (атракціони, квест-локації) створює унікальну торгову пропозицію, що вигідно вирізняє парк серед конкурентів в Одеському регіоні.

Оцінка ринку дитячого туризму в Одеській області виявила наявність стійкого попиту на організоване дозвілля для школярів та тенденцію до зростання популярності короткотривалих інтерактивних поїздок у межах регіону. Водночас, аналіз маркетингової діяльності парку Нью-Васюки показав, що, незважаючи на успішну роботу з сімейною аудиторією, сегмент організованих шкільних груп

охоплений недостатньо, що відкриває вільну ринкову нішу для впровадження розробленого продукту.

У рамках проєктної частини було створено готовий до реалізації екскурсійний продукт «День в етно-казці: пригоди в Нью-Васюках». Розроблено його концепцію, програму у форматі квесту, детальну технологічну карту. Сформовано концепцію сюжетно-рольової квест-екскурсії, яка інтегрує освітні, пізнавальні та ігрові елементи, забезпечуючи активну участь школярів у процесі навчання через досвід. Програма є модульною та легко адаптується до потреб школярів, що робить її універсальною. Змістовне наповнення поєднує пізнавальну інформацію з ігровими та творчими завданнями, що відповідає сучасним вимогам до формату edutainment.

Проведено фінансове обґрунтування проєкту. Складена калькуляція вартості показала, що кінцева ціна екскурсії 1572 грн. на особу є конкурентоспроможною на ринку туристичних послуг Одеси. Також визначено організаційно-правовий механізм реалізації екскурсії відповідно до чинного законодавства України, що є важливим для роботи зі шкільними закладами.

Запропоновано комплексну маркетингову стратегію просування екскурсії, що включає диференційовані інструменти для роботи з цільовими аудиторіями: прямий маркетинг для шкіл, SMM для батьків та партнерські програми для турагентств. Надано практичні рекомендації щодо етапів впровадження продукту, аналізу його ефективності та подальшого вдосконалення.

Таким чином, кваліфікаційна робота є завершеним дослідженням, що має як теоретичну, так і виражену практичну значущість. Розроблений екскурсійний продукт є актуальним, методично обґрунтованим та економічно доцільним, а його впровадження сприятиме розвитку дитячого туризму в Одеському регіоні та підвищенню привабливості етно-парку Нью-Васюки як об'єкта освітнього туризму.

Узагальнення результатів дослідження дозволяє зробити висновок, що запропонована модель екскурсії є методично обґрунтованим, економічно доцільним та педагогічно ефективним туристичним продуктом, який сприяє розвитку пізнавальної активності школярів, формуванню ціннісного ставлення до культурної та природної спадщини, а також може бути використаний як практична модель для розвитку шкільного екскурсійного туризму.

Отже, мета роботи досягнута, а поставлені завдання виконані повною мірою.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Інструкція щодо організації та проведення екскурсій і подорожей з учнівською та студентською молоддю : Наказ Міністерства освіти і науки України від 02.10.2014 № 1124. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/go/z1341-14>.

2. Король О. Д. Організація екскурсійних послуг: теорія і практика : навч. посіб. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т, 2011. 264 с. URL:https://tourlib.net/books_ukr/korol-ekskurs1-3-1.htm.

3. Екскурсія // Вікіпедія. Вільна енциклопедія. URL:<https://uk.wikipedia.org/wiki/Екскурсія>.

4. Мельнійчук М., Зейко В. Вікові та соціальні особливості туристичної активності школярів та молоді Волинської області. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Географія*. 2018. Вип. 1(44). С. 112–117. URL:https://tourlib.net/statti_ukr/melnijchuk4.htm.

5. Екскурсійна методика та шляхи її вдосконалення / Туристична бібліотека. URL:<https://infotour.in.ua/ekskurs21.htm>.

6. Величко В. В. Організація рекреаційних послуг : навч. посіб. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2014. 148 с. URL:https://tourlib.net/books_ukr/velychko9-4.htm.

7. Дашевська І. М., Томкович О. І. Інтерактивні методи навчання та їх застосування в екскурсійній діяльності. *Вісник Луганського національного університету ім. Т. Шевченка*. 2012. № 4(239). Ч. II. С. 129–134. URL:https://tourlib.net/statti_ukr/dashevaska.htm.

8. Етнопарк Нью-Васюки - Парк для сімейного відпочинку : офіційний сайт. URL:<https://new-vasyuki.com.ua/>.

9. Як побудувати Нью-Васюки. Василь Волошинов, Одеса / YouTube.
URL:<https://www.youtube.com/watch?v=YOM4fpyqsuU>.
10. Експерсія до парку Нью-Васюки з Одеси / Відпочинок на всі 100%.
URL:<https://otdihnavse100.com.ua/uk/tours/turi-dlya-shkolyariv/ekskursiya-do-parku-nyu-vasyuki-z-odesi-1316.html>.
11. Нью-Васюки: день в етно-казці / Турфірма "Мандрівочка".
URL:<https://mandrivochka.org.ua/newvasyuki/>.
12. Сорока А. В. Дитячий туризм в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку : кваліфікаційна робота. Хмельницький : ХНУ, 2022. 78 с.
URL:<https://elar.khmnpu.edu.ua/bitstreams/eb7c4b94-192b-4bf0-8c3b-039076ac7ff4/download>.
13. Огляд туристичної галузі в Україні: виклики, нові напрямки та перспективи / Київстар Бізнес. URL:<https://hub.kyivstar.ua/articles/oglyad-turistichnoyi-galuzi-v-ukrayini-vikliki-novi-napryamki-ta-perspektivi>.
14. Сталий розвиток етнографічного туризму як засіб збереження етнокультурної спадщини України.*Бізнес Інформ*.2023. № 10. С. 216–226.
URL:https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2023-10_0-pages-216_226.pdf.
15. Більше 3 мільйонів туристів відвідали Одесу в 2021 році / UBN.
URL:<https://ubn.news/uk/bilshe-3-miljoniv-turystiv-vidvidaly-odesu-v-2021-rozci/?amp=1>.
16. Туристична галузь України у 2025: податкові надходження вже перевищили довоєнні показники / Visit Ukraine.
URL:<https://visitukraine.today/uk/blog/6437/ukraines-tourism-industry-in-2025-tax-revenues-have-already-exceeded-pre-war-levels>.
17. "Нью-Васюки" парк розваг (@etnopark_newvasyuki) / Instagram.
URL:https://www.instagram.com/etnopark_newvasyuki/.

18. Страшенно цікаві Halloween-вихідні у «Нью-Васюках» / Facebook.
URL:<https://www.facebook.com/...>
19. Прайс лист / Нью-Васюки. URL:<https://new-vasyuki.com.ua/price>
20. Про освіту: Закон України. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>.
21. Про туризм: Закон України.
URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-вр#Text>.
22. Спеціалізований туризм [Текст]: навч. посіб. у 3-х ч. Ч. 1 / Н. А. Добрянська, С. Г. Ярмоменко, С. С. Шекера та ін.; Одес. нац. технол. ун-т. — Одеса, 2024. — 160 с. <https://card-file.ontu.edu.ua/items/93c44311-7ec6-4a69-b40c-2f08c9ce4188>
- 23 Спеціалізований туризм [Текст]: навч. посіб. у 3-х ч. Ч. 2 / Н. А. Добрянська, Ф. А. Трішин, І. С. Калмикова та ін.; Одес. нац. технол. ун-т. — Одеса, 2024. — 254 с. <https://card-file.ontu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/b34f8a08-66d3-4a6f-93d5-a8cbc265d771/content>
24. Спеціалізований туризм [Текст]: навч. посіб. у 3-х ч. Ч. 3 / Н. А. Добрянська, Г. О. Саркісян, О. В. Шепелева та ін.; Одес. нац. технол. ун-т. — Одеса, 2024. — 120 с. <https://card-file.ontu.edu.ua/items/01200a84-8b28-4ed3-9dbf-ed099047dbd5>
25. Байрачна О.К., Ліганенко М.Г., Крупіца І.В. Проблеми та перспективи розвитку лікувально-оздоровчого туризму в Одеському регіоні. *Вісник харківського національного аграрного університету ім. В.В. Докучаєва. Серія економічні науки.* 2020. №4. с.129-140.
26. Борисова О. В. Спеціалізований туризм : навч. посіб. Київ : Видавничий дім "Кондор", 2020. 360 с.

27. Вознюк В. С. Особливості екскурсійного обслуговування школярів : кваліфікаційна робота. Луцьк : ВНУ, 2024. 55 с.
URL:https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/24323/1/vozniuk_2024.pdf.
28. Горбунова А. В. Управління економічною захищеністю підприємства: теорія і методологія : монографія. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 240 с.
29. Калмикова І.С. Класифікація рекреаційних локацій сільського зеленого туризму Одеської області.*Інфраструктура ринку*.2021. №52.
30. Камушков О. С. Регіональні аспекти управління бізнес-процесами в індустрії туризму: теорія, методологія, моделювання : монографія. Одеса : ФОП Швець В.М., 2021. 364 с.
31. Кіптенко В. К. Менеджмент туризму : підручник. Київ : Знання, 2010. 502 с.
32. Кондратська Л. П. Сучасний стан та перспективи розвитку дитячого туризму в Україні.*Регіональна економіка*.2021. № 3. С. 126–133.
URL:https://re.gov.ua/re202103/re202103_126_KondratskaLP.pdf.
33. Кручек О. А. та ін. Основи туризмології : навч. посіб. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 234 с.
34. Кучеренко К. В. Розвиток інформаційних технологій та їх запровадження у діяльність підприємств туристичної сфери.
URL:https://tourlib.net/statti_ukr/kucherenko.htm.
35. Ліганенко М.Г., Шепелева О., Мішкевич К. Аналіз можливостей фітнес-турів в Україні та Одеській області.*Наукові перспективи: журнал*.2021. №5(11). С.284-298.
36. Методичні рекомендації щодо створення інтерактивних екскурсій / КЗ КОР «Білоцерківський краєзнавчий музей». Біла Церква, 2021. 12 с.
URL:<http://bkm.in.ua/images/pdf/metodychni-rekomendatsii-shchodo-stvorennia-interaktyvnykh-ekskursii.pdf>.

37. Організація та проведення шкільної екскурсії: правові аспекти / Профспілка працівників освіти і науки України. URL:<http://www.prof-osvita.org.ua/dumky-vholos/764-orhanizatsiia-ta-provedennia-shkilnoi-ekskursii-pravovi-aspekty>.

38. Психологія підлітка / Studentam.net.ua. URL:<https://studentam.net.ua/content/view/3155/97/>.

39. Сайт Державного комітету статистики України. URL:<http://www.ukrstat.gov.ua>.

40. Стратегія розвитку туризму та курортів на період до 2026 року : Розпорядження КМУ від 16.03.2017 №168-р. URL:<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/168-2017-p#n9>.

41. Туризм у 2025 році: нові тренди та перспективи / КНУКіМ. URL:<https://fgritb.knukim.edu.ua/home/news/turyzm-u-2025-rotsi-novi-trendy-ta-perspektyvy.html>.

42. Червінська О. та ін. Теоретичні та методичні основи проведення екскурсій під час вивчення географії у закладах загальної середньої освіти. *Освіта. Інноватика. Практика*. 2023. Том 11, № 9. С. 63-70. URL:<https://eprints.zu.edu.ua/38434/1/2023-OIP-v11i9...pdf>.

43. Sarkisian H., Liganenko M. Analysis of the innovative environment of wine enterprises development as an infrastructure component of wine routes. *European scientific journal of Economic and Financial innovation*. 2(6), 2020.

44. Добрянська Н. А., Лебедєва В. В., Крупіца І. В., Черноусова С. С. Аналіз ресурсного забезпечення оздоровчо-лікувальних туристичних дестинацій для дітей в умовах нестабільної геополітичної ситуації. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2022. Том 7. № 4. С. 134-139 http://ujae.org.ua/wp-content/uploads/2023/03/ujae_2022_r04_a19.pdf

45. Dobrianska N.A. Innovation as a Tool for Making Management Decisions in the Tourism and Hospitality Industry Regarding Optimization and Modernization at the International Level / N.A. Dobrianska, S.S. Chernousova, L.R. Salenko // Економічний журнал Одеського політехнічного університету. – 2023. – № 4(26). – С. 14-21. – Режим доступу до журн.: <https://economics.net.ua/ejopu/2023/No4/14.pdf>. DOI: 10.15276/EJ.04.2023.2. DOI: 10.5281/zenodo.10370898.

46. Dobrianska N.A., Chernousova S.S., Salenko L.R. Analysis of the Need for Regional Health and Treatment Tourist Destinations for Children. Економіка: реалії часу. Науковий журнал. 2024. № 1 (71). С. 87-95. URL:<https://economics.op.edu.ua/files/archive/2024/No1/87.pdf> DOI: 10.15276/ETR.01.2024.11. DOI: 10.5281/zenodo.10982674

47. Dobrianska N.A. The Role of Tourism for People with Disabilities in Social Integration / N.A. Dobrianska, D.S. Kurchenko, O.O. Nesterchuk // Економіка: реалії часу. Науковий журнал. – 2024. – № 3 (73). – С. 44-52. – Режим доступу: <https://economics.net.ua/files/archive/2024/No3/44.pdf>. DOI: 10.15276/ETR.03.2024.5. DOI: 10.5281/zenodo.12692145.

48. Добрянська Н.А., Лебедева В.В., Курченко Д.С., Кузьомська К.С. Контактний туризм і іпотерапія як інструменти психоемоційного відновлення та регіональної політики сталого розвитку. *Food Industry Economics*, 2025, Т.17, вип.4, 31-39. <https://doi.org/10.15673/fie.v17i4.3340> URL: <https://journals.ontu.edu.ua/index.php/fie/article/view/3340/3592>

49. Добрянська Н.А., Шекера С.С. Наукові дослідження бізнес-процесів у туристичних та анімаційних послугах: інтеграція штучного інтелекту для підвищення якості подорожей. Економічний журнал Одеського політехнічного університету. 2026. № 1 (35). С. 149-156. – URL: <https://economics.net.ua/ejopu/2026/No1/149.pdf> DOI: 10.15276/EJ.01.2026.15. DOI: 10.5281/zenodo.19334207

ДОДАТКИ

НАУКОВА ПРАЦЯ

Міжнародна науково-практична конференція молодих вчених та здобувачів вищої освіти «Розвиток туристичного бізнесу та рекреації: досвід, сучасні виклики та майбутні орієнтири», 15-16 квітня 2026 р., ОНТУ

кафедра
туристичного
бізнесу та
рекреації
ОНТУ

DEP.TOUR

Матеріали

II Міжнародної науково-практичної
конференції молодих вчених та здобувачів
вищої освіти
“Розвиток туристичного бізнесу та
рекреації: досвід, сучасні виклики та
майбутні орієнтири”

Міжнародні партнери з Молдови, Румунії, Болгарії, Польщі

 15–16 квітня 2026

Робочі мови:
українська, англійська

м. Одеса, вул. Зменка 1/3 konferenz.dep.tour.ontu@gmail.com www.tourism.ontu.edu.ua

II МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ МОЛОДИХ ВЧЕНИХ ТА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ
«Розвиток туристичного бізнесу та рекреації: досвід, сучасні виклики та майбутні орієнтири»

ЗМІСТ	
СЕКЦІЯ I АКТУАЛЬНІ ВИКЛИКИ ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ ТА ГОСТИННОСТІ	
<i>Александрова Д.А.</i> Весільний туризм як перспективний напрям розвитку індустрії гостинності.....	11
<i>Бенішова Є.С.</i> Проблеми та перспективи розвитку туризму у високих горах Словаччини.....	13
<i>Брітківа А.С.</i> Іновації у сфері туризму, рекреації та гостинності.....	17
<i>Власова Д.М.</i> Оцінка туристичного потенціалу Таїланду та передумов розвитку шопінг-туризму.....	20
<i>Долженко Є.А.</i> Дослідження міжнародних інклюзивних практик у сільському зеленому туризмі для розвитку України.....	22
<i>Дюрдійчук Л.К., Барсєйчук А.І.</i> Тенденції формування оздоровчо-рекреаційної діяльності в оздоровчому туризмі.....	24
<i>Захвєська Т.В.</i> Розробка концепції міжнародного спортивного фестивалю в Одесі.....	26
<i>Іванов І.Б.</i> Актуальні виклики та тенденції розвитку винного туризму в Італії.....	28
<i>Івченко М.М.</i> Інклюзивний туризм як інструмент соціальної адаптації вітськовоослужбовців.....	30
<i>Каращук Т.В.</i> Перспективи розвитку туризму вихідного дня в Україні.....	32
<i>Каращук Ю.В.</i> Туризм для «третього віку» як фактор соціальної інтеграції населення.....	34
<i>Коваленко А.В.</i> Особливості розвитку міжнародного туризму в країнах Скандинавії.....	36
<i>Ковальчук О.І.</i> Відновлення туристичного потоку: виклики та перспективи.....	38
<i>Мірошніченко Ю.А.</i> Шоколадні маршрути Європи як інструмент популяризації гастрономічного туризму.....	39
<i>Муштанова Л.І.</i> Національні страви України в розрізі регіонів як чинник розвитку міжнародного гастрономічного туризму.....	41
<i>Назаров Г.М.</i> Характеристика туристично-рекреаційного потенціалу та інфраструктури етно-парку «Ная-ваєоюкі».....	44
<i>Осадчук П.І.</i> Розвиток винного туризму в системі міжнародного туристичного ринку та його перспективи в Україні.....	45
<i>Парк Т.В.</i> Розвиток туристичного курортного центру Великий Любін поблизу Львова.....	48
<i>Руміцька Д.О.</i> Роль публічного управління у забезпеченні стандартів.....	50

6

ХАРАКТЕРИСТИКА ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ТА ІНФРАСТРУКТУРИ ЕТНО-ПАРКУ «НЬЮ-ВАСЮКІЙ»

Назаров Г.М., спец. 242 «Туризм», СВО «Бакалавр»
 Одеський національний технологічний університет, м. Одеса, Україна

У сучасних умовах трансформації туристичної галузі України, що відбувається під впливом соціально-економічних та геополітичних викликів, особливої актуальності набуває формування конкурентоспроможних локальних туристичних дестинацій. Однією з ефективних форм організації туристичного простору є етно-парки, які інтегрують культурно-історичну спадщину, рекреаційні ресурси та інфраструктурні елементи в єдиний туристичний продукт. Проблематика розвитку туристично-рекреаційного потенціалу територій розглядається у працях вітчизняних і зарубіжних науковців, зокрема в контексті сталого розвитку, кластеризації туризму та формування конкурентоспроможних дестинацій. Водночас питання функціонування етно-парків як комплексних туристичних об'єктів потребує подальшого дослідження. У цьому контексті доцільним є дослідження туристично-рекреаційного потенціалу та інфраструктурного забезпечення етно-парку «Нью-Васюкїй» як перспективного об'єкта розвитку внутрішнього туризму.

Туристично-рекреаційний потенціал етно-парку доцільно розглядати як сукупність природних, культурно-історичних та соціально-економічних ресурсів, які забезпечують можливість формування і реалізації туристичних послуг. Природно-ресурсна складова території характеризується сприятливими ландшафтно-кліматичними умовами, наявністю зелених зон та екологічно привабливого середовища, що створює передумови для розвитку рекреаційної діяльності, зокрема короткотривалого відпочинку, екологічного та сімейного туризму.

Культурно-історичний компонент потенціалу етно-парку «Нью-Васюкїй» базується на відтворенні традиційного способу життя, народних ремесел, гастрономічних практик та обрядовості. Важливим елементом функціонування парку є інтерактивність, що реалізується через організацію майстер-класів, тематичних заходів, фестивалів і ярмарків. Такий підхід забезпечує не лише збереження нематеріальної культурної спадщини, а й формування унікального досвіду для туристів, що відповідає сучасним тенденціям розвитку креативного та досвідного туризму.

Соціально-економічна складова туристично-рекреаційного потенціалу проявляється у здатності етно-парку стимулювати розвиток локальної економіки. Зокрема, функціонування об'єкта сприяє активізації малого та середнього підприємництва, створенню додаткових робочих місць, розвитку суміжних галузей (транспорт, торгівля, сфера послуг) та підвищенню інвестиційної привабливості території.

Інфраструктурне забезпечення етно-парку є ключовим фактором ефективної реалізації його туристичного потенціалу. Воно включає комплекс взаємопов'язаних елементів, що забезпечують доступність, комфортність і безпеку перебування туристів. Транспортна інфраструктура представлена під'їзними шляхами та паркувальними зонами, що забезпечують зручний доступ до території. Готельно-ресторанна інфраструктура охоплює засоби розміщення різного типу (гостьові будинки, етно-садиби) та заклади харчування, які спеціалізуються на традиційній кухні та сприяють формуванню автентичного туристичного досвіду.

Важливе місце займає рекреаційна інфраструктура, яка включає зони відпочинку, тематичні майданчики, простори для проведення дозвілля та культурних заходів. Інформаційно-сервісна складова забезпечує навігацію, екскурсійне обслуговування та доступ до туристичної інформації, що є необхідною умовою підвищення якості туристичного продукту. Особливу роль відіграє подільна інфраструктура, яка створює можливості для

організації масових заходів, що сприяють залученню туристичних потоків та формуванню позитивного іміджу дестинації.

Разом з тим, функціонування етно-парку супроводжується низкою проблемних аспектів, серед яких слід вивокремити обмеженість фінансово-інвестиційних ресурсів, сезонність туристичного попиту, а також недостатній рівень маркетингового просування. В умовах посилення конкуренції на туристичному ринку це потребує впровадження інноваційних підходів до управління розвитком дестинації.

- Серед основних проблем можна виділити:
- недостатній рівень інвестиційного забезпечення;
 - сезонність туристичних потоків;
 - обмежену впізнаваність бренду.

Перспективи розвитку етно-парку «Нью-Васюкїй» пов'язані з диверсифікацією туристичного продукту, активізацією поїзного туризму, цифровізацією сервісів, а також інтеграцією у регіональні та національні туристичні маршрути. Важливим напрямом є формування стійкого бренду дестинації, орієнтованого на посилення автентичності та сучасних форматів туристичного обслуговування.

Перспективними напрямами розвитку є:

- цифровізація туристичних послуг;
- розвиток поїзного туризму;
- інтеграція в регіональні туристичні маршрути;
- активізація маркетингової діяльності.

Таким чином, етно-парк «Нью-Васюкїй» характеризується значним туристично-рекреаційним потенціалом, реалізація якого залежить від рівня розвитку інфраструктури, ефективності управління та здатності адаптуватися до сучасних тенденцій туристичного ринку. Етно-парк «Нью-Васюкїй» має значний туристично-рекреаційний потенціал, який формується завдяки поєднанню природних ресурсів, культурної спадщини та сучасної інфраструктури. Комплексний підхід до розвитку зазначеного об'єкта дозволить підвищити його конкурентоспроможність та забезпечити сталій розвиток території. Його подальший розвиток потребує системного підходу до управління, інвестування та просування туристичного продукту.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про туризм» від 15.09.1995 № 324/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-вр>
2. Державне агентство розвитку туризму України. Стратегія розвитку туризму та курортів до 2030 року. URL: <https://www.tourism.gov.ua>

Керівник:
 д.с.н, професор кафедри туристичного бізнесу та рекреації ОНТУ
 Лебедева В.В.

РОЗВИТОК ВІСНІВНОГО ТУРИЗМУ В СИСТЕМІ МІЖНАРОДНОГО ТУРИСТИЧНОГО РИНКУ ТА ЙОГО ПЕРСПЕКТИВИ В УКРАЇНІ

Осадчук П. І., спец. 43 «Туризм та рекреація», СВО «Магістр»
 Одеський національний технологічний університет, м. Одеса, Україна

Вісний туризм є одним із найбільш динамічних напрямів розвитку сучасного міжнародного туристичного ринку. Він поєднує культурні, гастрономічні та рекреаційні аспекти, забезпечуючи туристам можливість ознайомитися з традиціями виноробства,

Зразок «Карти мандрівника» для екскурсії-квесту

КАРТА МАНДРІВНИКА НЬЮ-ВАСЮКИ

Анкета для оцінки якості екскурсії (для вчителів/супроводжуючих)

Шановний учаснику!

З метою покращення якості наших послуг, просимо Вас відповісти на декілька запитань. Ваша думка є дуже важливою для нас!

Дата проведення екскурсії: _____

Навчальний заклад, клас: _____

Оцініть, будь ласка, за 5-бальною шкалою, де 1 – дуже погано, 5 – відмінно.

1. Як Ви оцінюєте організацію екскурсії в цілому? (трансфер, таймінг, комунікація)(1) (2) (3) (4) (5)
2. Наскільки цікавим та змістовним був матеріал, представлений екскурсоводом?(1) (2) (3) (4) (5)
3. Як Ви оцінюєте роботу екскурсовода? (професіоналізм, вміння працювати з дітьми, мова)(1) (2) (3) (4) (5)
4. Наскільки програма екскурсії відповідає віку та інтересам учнів?(1) (2) (3) (4) (5)
5. Оцініть рівень інтерактивності та залучення дітей до процесу екскурсії.(1) (2) (3) (4) (5)
6. Як Ви оцінюєте якість організованого харчування?(1) (2) (3) (4) (5) / Не замовляли
7. Чи були дотримані всі заходи безпеки під час екскурсії?(1) (2) (3) (4) (5)

Що Вам сподобалося найбільше під час екскурсії?

Що, на Вашу думку, можна було б покращити? Ваші пропозиції та побажання.

Чи порекомендували б Ви цю екскурсію своїм колегам?

Так / Ні / Важко відповісти

Дякуємо за співпрацю!

Презентація результатів наукових досліджень до КРБ

Міністерство освіти і науки України
 Одеський національний технологічний університет
 ЕТНО-ПАРК Кафедра туристичного бізнесу та рекреації

КОМПЛЕКСНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА БАКАЛАВРА
 Тема
Формування регіонального туристичного продукту на основі етно - культурних парків Одеської області

Головний керівник кваліфікаційної роботи бакалавра
 д.е.н., професор, зав. кафедри ТБтаР ОНТУ
 Наталя ДОБРЯНСЬКА

Тема індивідуальної кваліфікаційної роботи бакалавра
Розробка та впровадження оглядової екскурсії для школярів до етно-парку Нью-Васюки

Здобувач
 Геннадій НАЗАРОВ
 4 курсу групи МТ-43
 спец. 242 «Туризм

Керівник:
 професор ТБтаР Віра ЛЕБЕДЄВА

Консультант:
 професор каф. ФОтаА Лариса ІВАНЧЕНКОВА

ОДЕСА - 2026

Метою виконання роботи є розробка та обґрунтування проекту оглядової екскурсії для школярів до етно-парку Нью-Васюки з урахуванням сучасних методичних підходів, організаційно-правових норм та маркетингових інструментів для її успішного впровадження на ринок туристичних послуг Одеського регіону.

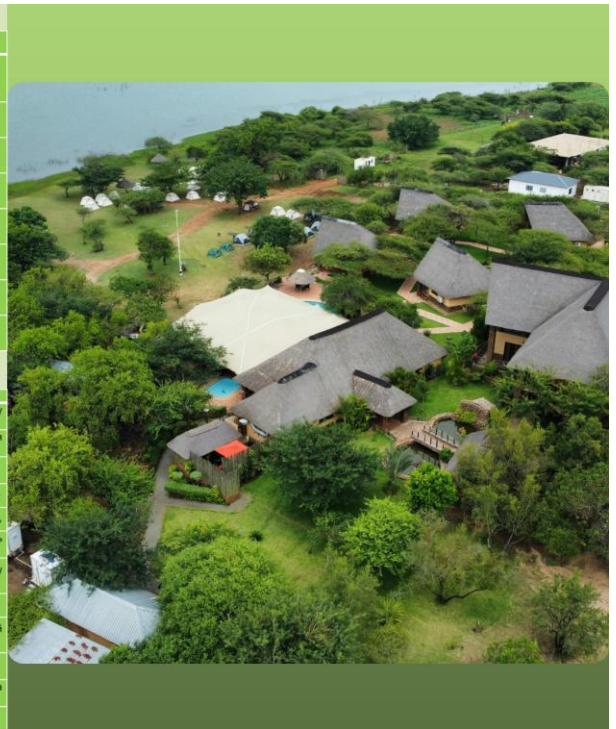
Об'єктом аналізу, узагальнень і дослідження виступають процеси організації та надання екскурсійних послуг у сфері дитячого туризму.

Предметом дослідження є теоретичні, методичні та практичні напрями розробки та впровадження оглядової екскурсії для школярів на прикладі етно-парку Нью-Васюки.

Апробація результатів наукового дослідження. Окремі положення наукового дослідження було включено та апробовано на II міжнародній науково-практичній конференції молодих вчених та здобувачів вищої освіти «Розвиток туристичного бізнесу та рекреації: досвід, сучасні виклики та майбутні орієнтири», що відбулася 15-16 квітня 2026 р. в ОНТУ.

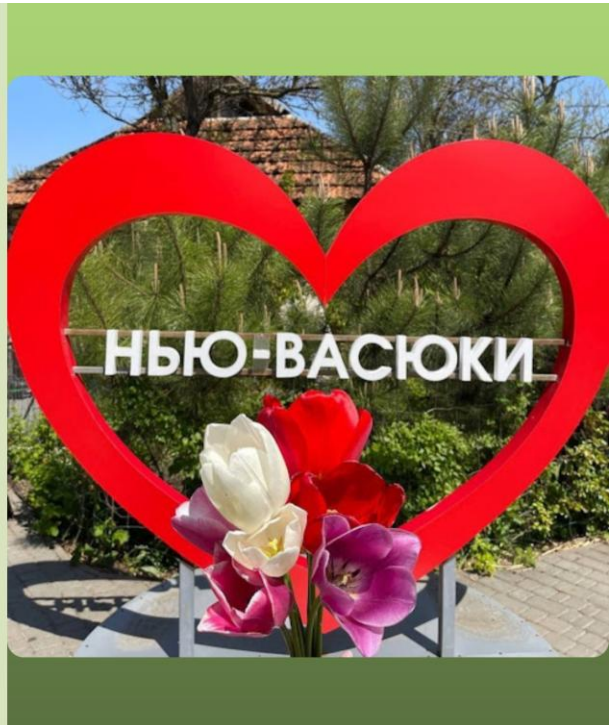

Функції екскурсій у системі освітньо-виховної роботи		
Функція	Зміст функції	Освітньо-виховний результат
Пізнавальна	Засвоєння нових знань через безпосереднє спостереження об'єктів і явищ у реальному середовищі	Формування цілісних уявлень, конкретизація теоретичних знань
Освітня	Поглиблення та закріплення матеріалу, отриманого під час аудиторного навчання	Підвищення якості засвоєння навчального матеріалу
Виховна	Формування ціннісних орієнтацій, поваги до історико-культурної та природної спадщини	Розвиток патріотизму, культурної свідомості, етичних норм
Розвивальна	Розвиток спостережливості, уваги, мислення, уяви, аналітичних здібностей	Інтелектуальний та особистісний розвиток учасників
Комунікативна	Організація взаємодії між учасниками та екскурсоводом у процесі спільної діяльності	Розвиток навичок спілкування, співпраці, соціалізації
Мотиваційна	Підвищення інтересу до навчання через зміну форми подачі інформації	Зростання пізнавальної активності та навчальної мотивації
Культурологічна	Ознайомлення з культурними, історичними та природними об'єктами	Розширення світогляду, формування культурної компетентності
Професійна	Знайомство з об'єктами професійної діяльності, виробничими процесами	Сприяння усвідомленому вибору майбутньої професії
Загальні психолого-педагогічні вимоги до організації екскурсій для школярів		
Вимога	Зміст вимоги	Педагогічне значення
Вікова відповідність	Враховання психофізіологічних особливостей учнів різних вікових груп	Забезпечує доступність і зрозумілість змісту екскурсії
Наочність	Використання реальних об'єктів, візуальних матеріалів, прикладів	Підсилює сприйняття та запам'ятовування інформації
Емоційна насиченість	Створення позитивного емоційного фону, використання цікавих фактів, історій	Підвищує мотивацію та інтерес до пізнання
Доступність змісту	Адаптація інформації відповідно до рівня підготовки учнів	Запобігає перевантаженню та втраті інтересу
Активізація діяльності	Залучення учнів до запитань, обговорень, виконання завдань	Розвиває мислення та пізнавальну активність
Інтерактивність	Використання ігрових елементів, квестів, діалогових форм	Підвищує залученість та ефективність навчання
Безпека	Дотримання правил безпеки під час перебування та перебування на об'єктах	Забезпечує фізичну та організаційну безпеку учасників
Системність і послідовність	Логічна побудова маршруту та подачі матеріалу	Сприяє цілісному сприйняттю інформації
Зв'язок з навчальними програмами	Узгодження змісту екскурсії зі шкільними предметами	Поглиблює та закріплює навчальний матеріал
Індивідуалізація підходу	Враховання індивідуальних особливостей та рівня підготовки учнів	Підвищує ефективність засвоєння знань
Діалогічність	Побудова спілкування у формі запитань і відповідей	Розвиває критичне мислення та комунікативні навички
Оптимальна тривалість	Дотримання вікових норм тривалості екскурсії	Запобігає перевтомі та зниженню уваги

ТОВ «НЬЮ-ВАСЮКИ» - етно-парк «Нью-Васюки», розташований за адресою: 67840, Одеська область, Одеський район, с. Молодіжне, вул. Великодолинська дорога, 11.

Етно-парк «Нью-Васюки» є туристично-розважальним комплексом сімейного спрямування. На території підприємства функціонують атракціони, водні локації, зоолокації, заклади харчування, міні-готель, банний комплекс та інші об'єкти, що формують комплексний туристичний продукт.

ДІЯЛЬНІСТЬ ТА ПОСЛУГИ

- Найбільший парк розваг під Одесою, орієнтований на сімейний відпочинок
- Туристично-дозвілєвий комплекс із різними видами послуг в одному просторі
- Заснований у 2010 році, приватна форма власності
- Основний вид діяльності — організація відпочинку та розваг
- Вигідне розташування: ~20 км від Одеси (30–40 хв доїзду)
- Комплексне обслуговування: розваги, харчування, проживання, оздоровлення
- Основні напрями:
 - розважальний (атракціони, водні зони)
 - зоорекреаційний (тварини, страусина ферма)
 - гастрономічний (ресторан, гриль-парк)
 - готельно-рекреаційний (міні-готель, бані)
 - подієвий (свята, корпоративи, заходи)
- Широкий асортимент послуг і додаткових сервісів
- Стабільна привабливість для різних категорій відвідувачів

ЗВИЧАЙНИЙ ВХІДНИЙ КВИТОК ДО ПАРКУ

ціна у вихідні дні

ЗАГАЛЬНИЙ - 500 ГРН.
ПІЛЬГОВИЙ - 400 ГРН.

ціна у будні дні

ЗАГАЛЬНИЙ - 350 ГРН.
ПІЛЬГОВИЙ - 300 ГРН.

**ІНФОРМАЦІЯ
ЩОДО ВАРТОСТІ КВИТКА З САЙТУ**

ЦІНИ НА ПОСЛУГИ У ЕТНО-ПАРКУ «НЬЮ-ВАСЮКИ»

Послуга		Ціна, грн
Звичайний квиток	вихідний	350-500
Комплексний обід		320
Міні-готель (2-місний)		3000
Міні-готель (4-місний)		5000
Банні комплекси:		
котедж, 1 доба		14000
лазня, 1 година		1400
лазня з фіто-чанами, 1 година		2800

МАЙСТЕР-КЛАСИ ЕТНО-ПАРКУ «НЬЮ-ВАСЮКИ»

Майстер-клас	Ціна, грн	Тривалість, хв
Парфумерія	300	20-30
Гончарство	200	10-15
Бомбочки для ванни	200	10-15
Миловаріння	200	10-15
Свічководаріння	200	10-15
Плетіння віночків	200	15-20
Розпис Гіпсових фігур	200	15
Картинки з кольорового піску	50	10-15

Оцінка конкурентного середовища та маркетингової діяльності етно-парку Нью-Васюки

Напрями аналізу	Характеристика	Сильні сторони	Слабкі сторони	Можливості	Загрози
Конкурентне середовище	Ринок сімейного, дитячого та рекреаційного туризму Одеського регіону	Багатофункціональний формат (зоопарк, атракціони, майстер-класи, еко-зони)	Нерівномірна якість сервісу та інфраструктури	Розвиток освітнього туризму та унікальних інтерактивних продуктів	Висока конкуренція з екофермами, розважальними парками та контактними зоопарками
Позиціонування на ринку	Сімейно-рекреаційний та частково освітній об'єкт	Поєднання розваг і навчання в одному просторі	Недостатньо чітко сформоване освітнє позиціонування	Формування бренду «освітньо-етнографічного парку»	Ризик втрати освітнього сегмента через спеціалізовані конкуренти
Маркетингова стратегія	Орієнтація на масового відвідувача	Використання цифрових каналів (сайт, соцмережі), подієвий маркетинг	Відсутність чіткої довгострокової маркетингової стратегії	Розробка сегментованих продуктів для шкіл та туроператорів	Залежність від сезонного попиту та інформаційних кампаній
Цільові аудиторії	Сім'ї, діти, туристичні групи	Висока привабливість для сімейного туризму	Недостатня адаптація під шкільні групи як окремий сегмент	Розширення освітнього сегмента (школи, коледжі)	Зміна туристичних уподобань споживачів
Інструменти просування	Онлайн-маркетинг, події, партнерства	Активна присутність у цифровому середовищі	Недостатня системність просування освітніх продуктів	Впровадження брендovих освітніх програм і квестів	Конкуренція в digital-просторі з іншими туристичними об'єктами
Освітній потенціал маркетингу	Частково реалізований	Інтерактивні локації та майстер-класи	Відсутність спеціалізованих освітніх пакетів	Інтеграція в шкільні навчальні програми	Недооцінка освітнього туризму як стабільного ринку

СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ ЕТНО-ПАРКУ «НЬЮ-ВАСЮКИ»

Система управління персоналом побудована відповідно до організаційної структури підприємства та охоплює адміністративний і обслуговуючий персонал. Керівництво здійснює директор, а оперативне управління — керівники напрямів (ресторан, готель, розваги, заходи, маркетинг). Працівники розподілені за функціональним принципом: адміністрація, атракціони, водні та зоолокації, ресторан, готель, банний комплекс і технічні служби. Підбір персоналу базується на досвіді, навичках та відповідальності. Важливими є навчання, інструктажі з безпеки та стандарти обслуговування. Система ґрунтується на посадових інструкціях, чіткому розподілі обов'язків і контролі виконання.

ХАРАКТЕРИСТИКА МАРКЕТИНГОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Маркетинг має комплексний характер і орієнтований на просування сімейного відпочинку та супутніх послуг. Основні канали — сайт, Instagram і Facebook, які забезпечують візуальне просування, інформування та комунікацію з клієнтами. Підприємство використовує рекламу, сезонні пропозиції, подієвий маркетинг і кросмаркетинг. Цільова аудиторія — сім'ї з дітьми, туристичні групи та клієнти для заходів. Цінова політика диференційована (будні/вихідні, пільги). Ефективність маркетингу висока, однак потребує вдосконалення: узгодження інформації, розвитку онлайн-комунікації та програм лояльності.

Маршрутно-сюжетна структура авторської оглядової екскурсії для школярів «День в етно-казці: пригоди в Нью-Васюках»

№ зупинки	Локація	Сюжетна частина легенди	«Ключ-враження»	Дія екскурсовода (показ і розповідь)	Дія учнів (активність)	Освітній зміст
1	Центральний вхід	Початок казки. Посвята в мандрівники	-	Знайомство, ТБ, оголошення легенди квесту, вручення «Карт мандрівника»	Об'єднання в команди, прийняття правил гри	Мотивація до пізнання, організаційна готовність
2	Страусина ферма	Земля велетнів птахів	Ключ Велетнів	Розповідь про страусів, демонстрація яйця, факти про вид	Загадки, вікторина, спостереження, фото	Природничі знання, спостережливість
3	Контактний зоопарк «Бабусине подвір'я»	Територія дружби людини і тварини	Ключ Дружби	Пояснення принципів гуманного ставлення, показ тварин	Годування, тактильний контакт, фото	Екологічне виховання, емпатія
4	«Містечко майстрів»	Місто, де народжується творчість	Ключ Творчості	Огляд ремесел, демонстрація роботи майстра	Міні-майстер-клас (ліплення, розпис)	Знання про ремесла, розвиток моторики
5	Атракціони, лабіринт, мости	Випробування спритності	Ключ Спритності	Інструктаж, огляд локацій	Командна естафета, проходження лабіринту	Командна взаємодія, фізична активність
-	Обідня локація	Перепочинок мандрівників	-	Організація харчування та відпочинку	Відпочинок	Відновлення працездатності
6	Динозаврячий каньйон	Подорож у глиб часу	Ключ Часу	Розповідь про епохи динозаврів, види, середовище	Фото-квест, гра «Сліди динозавра»	Історико-природничі уявлення
7	Центральна площа	Фінал казки. Відкриття скрині	Усі 5 ключів	Підсумок, рефлексія, вручення сувенірів	Обмін враженнями, спільне фото	Узагальнення знань, емоційне закріплення

КАРТА-СХЕМА МАРШРУТУ ОГЛЯДОВОЇ ЕКСКУРСІЇ ДЛЯ ШКОЛЯРІВ «ДЕНЬ В ЕТНО-КАЗЦІ: ПРИГОДИ В НЬЮ-ВАСЮКАХ»

Запропоновано впровадження оглядової екскурсії для школярів «День в етно-казці: пригоди в Нью-Васюках». Продукт орієнтований на школярів і поєднує розважальну, пізнавальну та виховну складові. Програма включає відвідування страусиної ферми, контактного зоопарку, «Містечка майстрів», атракціонів, обід та тематичні локації.

Переваги:

- залучення шкільних груп як нового сегмента
- комплексне використання ресурсів етно-парку
- розвиток співпраці з освітніми закладами

Розроблена програма не дублює стандартні екскурсії етно-парку, оскільки має:

- чітку сюжетну лінію;
- послідовність місій;
- інтегровані освітні результати;
- активні ролі для учнів;
- елемент рефлексії та підсумкового обговорення.

ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ЕТНО-ПАРКУ «НЬЮ-ВАСЮКИ»

Технологічна карта авторської оглядової екскурсії для школярів «День в етно-казці: пригоди в Нью-Васюках»

Час	Локація	Дія екскурсорова	Дія учнів	Метод та прийом	Освітній результат
09:00 – 09:15	Збір групи біля школи, інструктаж	Формування групи, інструктаж, ознайомлення з правилами поведінки	Перевірка присутніх	Інструктаж з техніки безпеки	Бесіда, інструктаж
09:15 – 10:00	Переїзд з м. Одеси до етно-парку Нью-Васюки	Контроль дисципліни	правила поведінки в транспорті	Контроль дисципліни	Бесіда
10:00–10:10	Центральний вхід	Зустріч, ТБ, легенда квесту, поділ на команди, видача «Карт мандрівника»	Об'єднання в команди	Вступна бесіда, ігрова мотивація	Організаційна готовність, інтерес
10:10–10:25	Перехід до страусиної ферми	Орієнтація на маршруті, вступ до теми	Спостереження, запитання	Показ у русі	Налаштування на дослідження
10:25–10:50	Страусина ферма	Розповідь, демонстрація яйця, вікторина	Відповіді, фото	Показ + діалог	Природничі знання
10:50–11:05	Перехід до контактного зоопарку	Пояснення правил контакту	Підготовка	Інструктаж	Екологічна свідомість
11:05–11:30	Контактний зоопарк «Бабусине подвір'я»	Супровід годування	Годування, тактильний контакт	Сенсорний досвід	Емпатія до тварин
11:30–11:45	Перехід до «Містечка майстрів»	Розповідь про ремесла	Слухають	Розповідь у русі	Підготовка до теми
11:45–12:15	Гончарство, майстер-клас	Показ роботи майстра	Ліплення, розпис	Майстер-клас	Моторика, повага до праці
12:15–12:25	Короткий відпочинок	Організація паузи	Відпочинок	Перемикання уваги	Відновлення ресурсу
12:25–12:45	Трав'яний дворик	Завдання «впізнай траву»	Вгадують	Сенсорний метод	Етноботанічні знання
12:45–13:15	Зона атракціонів, лабіринт	Інструктаж, естафета	Командна гра	Рухлива гра	Командна взаємодія
13:15–13:45	Обідня локація	Організація харчування	Обід	Рекреаційна пауза	Відновлення сил
13:45–14:05	Динозаврячий каньйон	Розповідь, гра «Сліди»	Фото-квест	Пошукова гра	Історико-природничі уявлення
14:05–14:20	Перехід до центральної площі	Підсумкові запитання	Обговорення	Рефлексивна бесіда	Узагальнення знань
14:20–14:30	Центральна площа	«Відкриття скрині», вручення дипломів	Рефлексія, фото	Емоційне закріплення	Стійкі враження
14:30 – 15:15	Повернення до школи		Завершення екскурсії	Контроль дисципліни	Бесіда

Розрахунок собівартості авторської оглядової екскурсії для школярів «День в етно-казці: пригоди в Нью-Васюках» для групи 25 осіб

№	Стаття витрат	Розрахунок на 1 особу, грн.	Сума на групу, грн.
1	Вхідний квиток (пільговий)	350	8 750
2	Транспорт	240	6 000
3	Обід	320	8 000
4	Майстер-клас	250	6 250
5	Страховання	50	1 250
6	Інтерактивні матеріали (карти, наліпки, дипломи)	40	1 000
7	Послуги екскурсовода	60	1500
8	Всього витрат	1310	32750
9	Прибуток (20%)	262	6550
10	Загальна вартість екскурсії	1572	39300

Загальна собівартість екскурсії (група 25 осіб) - 32 750 грн.

Прибуток (20%) - 6 550 грн.

Загальна вартість екскурсії - 39 300 грн.

Вартість на 1 учасника - 1 572 грн.

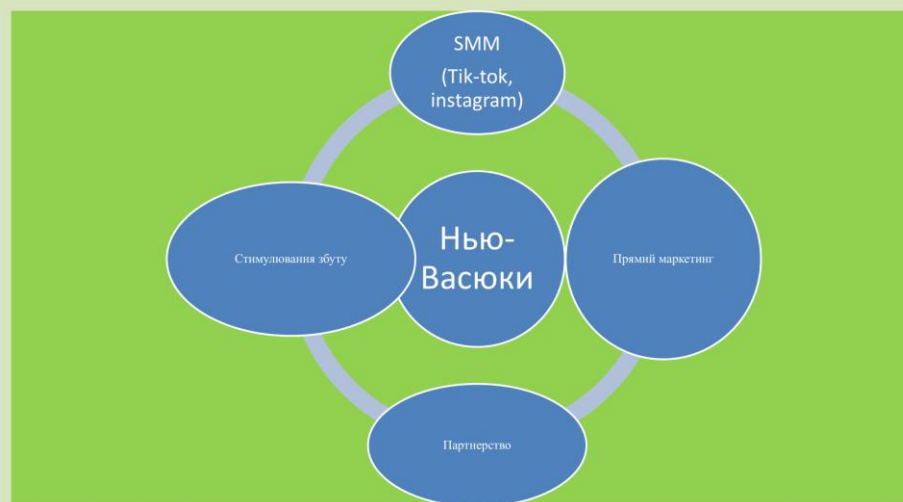

Схема маркетингових комунікацій для просування авторської оглядової екскурсії для школярів «День в етно-казці: пригоди в Нью-Васюках»

ВИСНОВОК

Запропонований підхід дозволяє розглядати екскурсію не як прогулянку, а як *форму неформальної освіти*, що поєднує пізнання, гру, емоцію та практичну діяльність.

Унікальність авторської розробки:

1. Наявність **єдиного сюжету**, що об'єднує всі локації.
2. Поєднання екскурсії, квесту та майстер-класу в одній програмі.
3. Орієнтація саме на **шкільну аудиторію** з урахуванням вікової психології.
4. Готові дидактичні матеріали: карти, завдання, дипломи.
5. Можливість масштабування для різних вікових груп.

Таким чином, реалізація авторської оглядової екскурсії для школярів «День в етно-казці: пригоди в Нью-Васюках» на базі етно-парк «Нью-Васюки» сприятиме розвитку шкільного туризму в регіоні, підвищенню інтересу дітей до української культурної спадщини та посиленню позицій об'єкта на ринку освітніх туристичних послуг. У результаті дослідження доведено, що поєднання етнографічного середовища, інтерактивних форм роботи та чіткої методичної структури дозволяє створити конкурентоспроможний екскурсійний продукт, орієнтований на потреби сучасних школярів та закладів освіти.

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ !

Перевірка тексту на плагиат

Кваліфікаційна робота бакалавра.

Тема: «Розробка та впровадження оглядової екскурсії для школярів до етно-парку Нью-Васюки»

Засіб перевірки: Turnitin

Унікальність по фразам >50 %

Унікальність по словам >50 %

turnitin Page 1 of 121 - Cover Page Submission ID: INV08L2946391420540

ONTU_QWB_242_2026_Nazarov_H_M_TP.docx
Odessa National University of Technology

Document Details

Submission ID	INV08L2946391420540
Submission Date	Jun 5, 2026, 11:29 AM GMT+3
Download Date	Jun 5, 2026, 1:20 PM GMT+3
File Name	ONTU_QWB_242_2026_Nazarov_H_M_TP.docx
File Size	3.9 MB

turnitin Page 1 of 121 - Cover Page Submission ID: INV08L2946391420540

turnitin Page 2 of 121 - Integrity Overview Submission ID: INV08L2946391420540

11% Overall Similarity
The combined total of all matches, including overlapping sources, for each database.

Top Sources

- 10% Internet sources
- 1% Publications
- 4% Submitted works (Student Papers)

Integrity Flags

1 Integrity Flag for Review

Hidden Text
314 suspect characters on 2 pages
Text is altered to blend into the white background of the document.

Our system's algorithms look deeply at a document for any inconsistencies that would not be seen from a normal submission. If we notice something strange, we flag it for you to review.
A flag is not necessarily an indicator of a problem. However, we'd recommend you focus your attention here for further review.

turnitin Page 2 of 121 - Integrity Overview Submission ID: INV08L2946391420540

Здобувач _____

Геннадій НАЗАРОВ

Керівник роботи _____

Віра ЛЕБЕДЄВА